

MİMAR SİNAN

4. P.S. Büyük Üstad Mesaî Cavit YENİCİOĞLU
8. Mimar Sinan Muh. L.'sının
Yırlı Yıllık Çalışmaları Reşad UMUR
14. Nakî Cevad AKKERMÂN
Hocamızın Ardından Cevad Memduh ALTAR
20. Türk Masonluğunun Toplumumuzdaki Bugünkü Yeri,
Önemi, Başlıca Sorunları, Geleceğe Yönelik
Ödevleri Konusunda Düşünceler Cevad Memduh ALTAR
29. Türk Masonluğunun Kısa Tarihçesi, Dünya
Masonluğundaki Yeri, Temel İlkeleri
Açısından Bazı Önemli B. Localar ile
Karşılaştırılması Abdurrahman ERGİNSOY
35. Hindistan'da Masonluk Abdurrahman ERGİNSOY
43. 73. Numaralı «Nur» Locası Selim AMADO
Sami DAY
53. Kur'ânı Kerim'de Kitab-ı
Mukaddes'te «Kutsal Sayılar» Kemal TÜREN
68. İslâm Dünyasında Suçlanan Masonluk
ve Ötesindeki Gerçekler Nakî Cevad AKKERMÂN
76. Masonlukta Disiplin ve Hürriyet Raşit TEMEL
80. Gelecek için Tasarılar Nezih RONA
83. Tolerans mı? Hoşgörü mü? Halil İbrahim GÖKTÜRK
86. Ayak Sembolizmi Reşad ATABEK
90. Localarımızdan Haberler Mimar SİNAN
100. Aramızdan Ayrılanlar Mimar SİNAN

MİMAR SİNAN

***Gevşemeyin, endişe etmeyin. İncancınız
sağlamsa, mutlaka başaracaksınız.***

Şânı Yüce Kur'an, S. III. 139

Kapak Kompozisyonu : ŞİNASI BATURÇU
YENİLİK BASIMEVİ — TIPO — OFSET
Tel. : 143 55 72 * İSTANBUL — 1987

MİMAR SİNAN

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locasının

Tarihi, çağdaş ve gerçekçi açıdan
araştırma ve yayın organıdır.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına

İmtiyaz sahibi : Cavit YENİCİOĞLU

Yazı işlerini fillen idare eden : Reşad UMUR

DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.

ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR, ÜYELERE MAHSUSTUR. PARA İLE SATILMAZ

Nuruziya Sokağı 25, Beyoğlu,

Tel. : 149 24 51

1986

4. P.S. Büyük Üstad Mesajı Cavit YENİCİOĞLU
8. Mimar Sinan Muh. L.'sının
Yirmi Yıllık Çalışmaları Reşad UMUR
14. Nakî Cevad AKKERMANN
Hocamızın Ardından Cevad Memduh ALTAR
20. Türk Masonluğunun Toplumumuzdaki Bugünkü Yeri,
Önemi, Başlıca Sorunları, Geleceğe Yönelik
Ödevleri Konusunda Düşünceler Cevad Memduh ALTAR
29. Türk Masonluğunun Kısa Tarihçesi, Dünya
Masonluğundaki Yeri, Temel İlkeleri
Açısından Bazı Önemli B. Localar İle
Karşılaştırılması Abdurrahman ERGİNSOY
35. Hindistan'da Masonluk Abdurrahman ERGİNSOY
43. 73. Numaralı «Nur» Locası Selim AMADO
53. Kur'ânı Kerim'de Kitab-ı Sami DAY
Mukaddes'te «Kutsal Sayılar» Kemal TÜREN
68. İslâm Dünyasında Suçlanan Masonluk
ve Ötesindeki Gerçekler Nakî Cevad AKKERMANN
76. Masonlukta Disiplin ve Hürriyet Raşit TEMEL
80. Gelecek için Tasarılar Nezih RONA
83. Tolerans mı? Hoşgörü mü? Halil İbrahim GÖKTÜRK
86. Ayak Sembolizmi Reşat ATABEK
90. Localarımızdan Haberler Mimar SİNAN
100. Aramızdan Ayrılanlar Mimar SİNAN

P.S. BÜYÜK ÜSTAT MESAJI

Bu mesajıma; İskoçya Büyük Locasının 250. kuruluş yılı dolayısıyla, İskoçya ve bu vesile ile de İngiltere Büyük Locası ile ona bağlı Manchester' deki 5686 no.'lu «Veneretion» ve Londra'daki 2332 no.'lu «Barough of Grenwich» Localarını da kapsayan 14-28 Eylül tarihleri arasında gerçekleşen gezim hakkındaki detaylı bilgileri, başka bir yol ile bilgilerinize sunmak istediğimi belirterek başlıyorum.

Bu gezinin; bende bıraktığı izlenimlere dayanarak, Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Türkiye Büyük Locasının dünya muntazam Mason Obediyansları arasında saygın bir yeri olduğunu, Türkiye' deki masonluğun parlak bir devrini yaşadığını memnuniyet ve iftiharla ifade edebilirim.

Gezdik gördük, masonik çalışmalarda onlardan büyük bir farkımız yok. Sadece, bizden daha çok eski bir kuruluş olmaları dolayısıyla, geniş bir tabana dayanıyorlar. Büyük maddi imkânlarla sahipler. Zengin ve gösterişli binalarında birçok toplantı ve yemek salonları, Kütüphane ve mü-

zeleri, haricilere açık toplantı ve çay salonları var.

Geçmişte verilen büyük uğraş, emek ve çabalarla Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Türkiye Büyük Locasının muntazam mason obediyanları arasında kazanmış olduğu bugünkü saygın yerinin önemini ve değerini çok iyi takdir etmeliyiz.

Özellikle geçmişi yaşamamış genç Kardeşlerimizin, arasında buldukları bu toplumun ne gibi aşamalardan geçerek bu güne ulaştığını öğrenmeleri için mutlaka, Tarihi hakkında özet de olsa, bir bilgiye sahip olmaları gerekir.

Türk Masonluğu bugün, geçmişinde yaşadığı karmaşık ve üzüntülü ortamdan kurtularak, çalışmalarını güven ve huzur içinde sürdürmektedir. Dünya muntazam mason obediyanları ile karşılıklı yakın bir tanışma ve temas içerisinde daha iyiye ve doğruya ilerlemektedir.

Ancak; bizlere düşen büyük görev, miras olarak teslim aldığımız bu değerli emaneti gereği gibi koruyabilmektir. Bu da; geçmişimizdeki bir kuruluş hatasından doğan noksanlar dolayısıyla, menşelmizin ve intizamımızın tesbitinde çektiğimiz sıkıntıları daima hatırdan tutmak, masonlukta intizamın ne demek olduğunu iyi bilmek ve şartlarını harfiyen tatbik etmekle mümkündür.

Netice olarak :

- 1 — İyi bir mason olabilmek için, masonik kültürümüzü gerektiği seviyeye ulaştırmak.
- 2 — Bu kültürün ışığında, masonluğu temel prensiplerini, yasalarını, tüzük ve ritüellerini ciddiyetle uygulayacak bir disipline sahip olmak.
- 3 — İçinde bulunduğumuz toplumun her hangi

bir dernek gibi düşünülmemesi gerektiğini ve masonlukta hiç bir şahsın ve bir kuruluşun değişiklikler ve yenilikler yapmağa yetki ve kudreti bulunmadığını bilerek bu hususta taviz vermemek.

- 4 — Gelenek ve görgülerimize bağlı masonik terbiye ve saygı ile mücehhez bir mason olarak bize yaraşır bir davranış içinde olmak.
- 5 — Bütün bunların bilgisinde ve olgunluğunda yetişmek için, toplantılarımıza elimizden geldiğince muntazam devama gayret göstermek.
- 6 — Her hangi bir dernek olmadığımızı düşünerek, sadece adeden çoğalmaktan ziyade masonik eğitim ve öğretimi benimseyecek yani Temsil ve temessüle elverişli kişileri tekris etmek suretiyle mesleke uyumlu, masonluğu gayesine ulaştıracak vatansever, insancıl, kültürlü her bakımdan seçkin bir topluluğun huzurlu bir şekilde devamını sağlamak bakımından, teklif müessesesini bu düşüncelerin ışığı altında işletmek.

Bu vesile ile burada İskoç ve İngiltere gezim sırasında toplantılarına katıldığım Manchester'deki 5686 no.'lu «Venerotion» Locasının gündeminin altındaki «DEVAM ve Aday» (*) teklifine ait aşağıya aldığım iki nota değinmekle, masonlukta bu iki hususa onların da ne kadar önem ve değer verdiğine dikkatlerinizi çekmek isterim.

Türk Masonluğu bugün; Dünya muntazam masonluğu arasında önemli, değerli ve saygın bir yere sahip olduğunun bilinci içinde doğru bildiği yol-

da huzur ile çalışmakta ve tarihinin en iyi devresini yaşamaktadır.

Evrenin ulu Mimarının yardımı ile de sonsuza dek yaşayacaktır.

Dileriz öyle olsun.

Büyük Üstad Cavit Yenicioğlu

ANTIEN CHARGE (*)

From Antient times, no Master of Fellow could be absent from his Lodge, especially when summoned to attend, without incurring severe censure, unless it appeared to the Master that pure necessity hindered him.

ESKİ (FERMAN) YÜKÜMLÜLÜKLER (*)

Eski zamanlardan beri, Üstadı Muhterem tarafından önemli bir zaruretin devama mani olduğu anlaşılması dışında, bir Usta veya Kalfâ Loca toplantılarında, özellikle devam etmeleri emredildiyse, ciddi tenkide maruz kalmadan devamsızlık edemezdi.

"Be very cautious whom you recommend as a Candidate for Initiation : one false step on this point may be fatal. If you introduce a disputatious person, confusion will be produced, which may end in the dissolution of the Lodge. If you have a good Lodge, keep it select. Great numbers are not always beneficial" — Dr. Oliver.

Dr. Oliver

Tekris olması için teklif ettiğiniz aday hakkında çok dikkatli olmalısınız : bu hususta yanlış bir adım çok ciddi sonuçlar doğurabilir. Münakaşacı bir insanı takdim ettiğiniz takdirde karışıklık meydana gelecektir, bu da Locanın infisahına neden olabilir.

İyi bir Locanız varsa, güzide olarak muhafaza edin:

Çokluk her zaman faydalı değildir.

Mimar Sinan Muh.: L.: 'sının Yirmi Yıllık Çalışmaları (*)

Reşad UMUR

L.: mızın, 2 Mayıs 1965 tarihindeki kuruluşundan sonra geçen on yıllık çalışma döneminde kaydettiği ilerleme, Fikret ÇELTİKÇİ K.: imizin 2 Mayıs 1975 tarihindeki kutlama toplantısında yaptığı ve Mimar Sinan Dergisinin 17. sayısında yayınlanan konuşma ile açıklanmış bulunmaktadır. Onbeş yıllık çalışmalar hakkında L.: mızın 24 Ocak 1981 tarihindeki toplantısına Tayfur Z. TARHAN K.: tarafından sunulan teblig ise Mimar Sinan Dergisinin 39. sayısında yayınlanmıştır.

1985 yılının sonunda, L.: mız asli ve muhabir üyelerinin matrikül sıra numarası itibariyle listesi şöyledir :

Sıra No.'su Matrikül No.'su

Sıra No.'su	Matrikül No.'su	Adı Soyadı
1	1	Naki Cevat AKKERMAN
2	2	Orhan ALSAÇ
3	4	Cevad Memduh ALTAR

(*) Mimar Sinan Muh.: L.: nın 27 Eylül 1986 tarihli toplantısına sunulan tebligdir.

4	10	Raşit TEMEL
5	14	Mukbil GÖKDOĞAN
6	18	Ziya UMUR
7	24	Tayfur TARHAN
8	29	İsmail Hüsrev TOKİN
9	31	Reşat ATABEK
10	35	Sadij Hasip ARAL
11	39	Reşad UMUR
12	41	Hüsnü GÖKSEL
13	43	Abdurrahman ERĐİNSOY
14	44	Suha UMUR
15	47	Ahmet ÖRS
16	48	Faiz POROY
17	51	Nevzat ÖKE
18	52	Orhan ALPYÖRÜK
19	54	M. Fuat AKEV
20	55	Sahir ERMAN
21	56	Mişel MARGULİES (*)
22	57	Fuat GÖKSEL
23	58	Sadettin ÖZİL
24	60	Halil İbrahim GÖKTÜRK
25	62	Doğan YALIM
26	63	Tulû BAYTIN
27	64	Jak ALGUADİS
28	65	Günen İPEKÇİ
29	66	Dimitri ATANASOF
30	67	Ömer Faruk KURT
31	68	Cumhur FERMAN
32	69	Falih ERKSAN
33	70	Nezih RONA
34	71	Ahmet AKKAN
35	72	İsmail İŞMEN

Muhabir Üyeleri

1	20	Yomtov GARTİ
2	21	Nüvit OSMAY
3	25	Rifat İNSEL
4	73	Leon KURİEL
5	74	Enis ECER
6	75	Jak PAPO

1985 yılı sonuna kadar geçen dönemde 10 K.: ebedi maşrıka intikal etmiş ayrıca 2 muhabir üyenin ayrılması ile üye sayısı 24'e düşmüş Doğan YALIM, Tulû BAYTIN, Jak ALGUADİS, Günen İPEKÇİ, Dimitri ATANASOF, Ömer Faruk KURT, Cumhur FERMAN, Falih ERKSAN, Nezih RONA, Ahmet AKKAN, İsmail İŞMEN K.: lerin asil üyeliğine ve 3 K.: in de muhabir üyeliğe kabulü neticesinde matrikül sayısı 75 olurken, asli üye sayısı 35'e yükselmiş ve muhabir üye sayısında 6 olarak tesbit edilmiştir.

L.: mızın Üstadı Muhteremliğini sırasıyla şu KK.: deruhte etmişlerdir:

Sene	Adı Soyadı
1966	Hayrullah ÖRS
1967	» »
1968	» »
1969	» »
1969	Hayrullah ÖRS
1970	Cevat Memduh ATAR
1971	» » »
1972	» » »
1973	Hayrullah ÖRS
1974	» »
1975	Mukbil GÖKDOĞAN
1976	Sahir ERMAN
1977	» »
1978	» »
1979	» »
1980	Suha UMUR
1981	» »
1982	Reşat ATABEK
1983	» »
1984	Tayfur Z. TARHAN
1985	» » »

1980-1985 döneminde ebedi maşrıka intikal eden Fikret ÇELTİKÇİ, Albert ARDİTTİ, İbrahim HOYİ, Sinasi BARUTÇU ve daha önceki yıllarda aramızdan ayrılmış olup, L.: mıza emekleri geçmiş olan KK.: mızı tazimle ve şükranla anıyoruz.

1981 yılının başı ile 1985 yılının sonu arasında rastlayan dönemde Mimar Sinan Dergisinin 41. sayısı. ATATÜRK'ün doğumunun 100. yıl dönümünde, onun hatırasına armağan edilmiştir.

1982 yılı çalışmaları arasında, L.: larda yapılan merasimlerde, masonik usullere uygun olarak çalınabilecek müziğin tesbiti hususunda B.: L.: mızın verdiği görevi yerine getirebilmek maksadıyla gerekli araştırmaları yapmak üzere teşkil edilen komite çalışmalarını tamamlamış ve 20 kadar plakdan meydana getirilen müzik bandı ritüelik merasimlere göre senkronize edilmiştir. Bu kasetler L.: ların ihtiyacını karşılayacak adetta çoğaltılmış bulunmaktadır. Fikret ÇELTIKÇI K.: imiz tarafından yazılmış olan «Hür Masonluk tarihinden Notlar» adlı kitap bastırılarak K.: lerimizin istifadelerine sunulmuştur.

Türkiye Masonluk Tarihi çalışmaları ile ilgili olarak L.: üyelerinden Ziya UMUR ve Suha UMUR K.: lerimizin 1948-1950, 1951-1956 ve 1956'dan bu yana «Daima Heyet» «Büyük Mahfil», «Grand Loj» ve «Büyük Kurul» zabıtlarının basılmaya hazır hale gelmesi için büyük gayret sarfı suretiyle yaptıkları araştırma, derleme ve tasnif çalışmaları tamamlanmış olup yayınlanması karar altına alınmıştır.

1982 yılında ayrıca üç tebliğ verilmiştir :

1 — Mehmet Fuat AKEV K.:
«Alman Masonluğunun Yeniden Doğuşu»

2 — Mişel MARGULİES K.:
«Viyanalı Mozart Birader»

3 — Doğan YALIM K.:
«Masonik Eğitim»

1983 yılında da 4 tebliğ verilmiştir, sırasıyla şunlardır :

1 — Ziya UMUR K.:
«Türkiye Masonluğu Vesikalarının Sistemli Bir Şekilde Tasnifi ve Muhafazası, Tabettirilmesi»

2 — Fuat GÖKSEL K.:
«İbn Haldun ve Oswald Spengler'in Felsefeleri»

3 — Abdurrahman ERGİNSOY K.:
«Spekülatif Masonluğun Orijini»

4 — M. Fuat AKEV K.:

«1860'lı yıllarda Türkiye'de çalışan Alman Locaları»

Ayrıca 1 ilâ 50. sayılara ait Günen İPEKÇİ K.: tarafından «Umumi bir fihrist» hazırlanarak ayrı bir broşür halinde bastırılmasına karar verilmiş ve bastırılmıştır.

1984 yılı çalışmaları arasında; «Paul DUMONT'un Osmanlı İmparatorluğu zamanında İstanbul'da kurulan Millî Olmayan Mason Locaları (Fransa Obediyanslarına bağlı Localar)» isimli Rifat İNSEL tarafından tercüme edilen iki yazının birleştirilerek bir kitap haline getirilmesi kararlaştırılmış ve kitap olarak yayınlanmıştır.

1985 yılında Suha UMUR K.: «Türkiye'de Masonluğun uyku dönemleri» isimli bir tebliğ vermiş ve Dergide yayınlanmıştır.

Bu arada Quator Coronatorum'un 94 cildinin tercümesi yapılarak basıya hazırlanmıştır. Tercümeleri Cumhur Ferman, Günen İpekçi ve Halil İbrahim Göktürk KK.: yapmışlardır. Kendilerine teşekkür ederiz.

Mimar Sinan Dergisi, yayınladığı Bü.: Üs.: mesajları ve Masonik haberlerle, Bü.: L.: mızın yayın organı olma vasfını devam ettirmekte, araştırmalara ayırdığı bölümü ile MİMAR SINAN L.: sının ana faaliyetini aksettirmeye çalışmakta, felsefeye, sosyolojiye, masonik esasları incelemeye ve ünlü masonlara ayırdığı bölümleriyle de eğitici bir rol oynamaya ve kardeş sevgisini her yana yaymaya gayret sarfetmektedir.

Gerek Mimar Sinan L.: sı üyelerinin hazırladıkları gerek diğer K.: lerimizin gönderdikleri yazıların hepsi L.: toplantılarına sunulmakta ve ayrıca Derginin «Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locasının tarihi, çağdaş ve gerçekçi açıdan araştırma ve yayın organıdır» ilkesi göz önünde tutularak yazı heyeti tarafından incelenmekte ve bunlar arasında seçilen ilk çıkan nüshada yayınlanmakta, bir kısmı ilerde çıkacak sayılarda kullanılmak üzere arşivde saklanmaktadır.

Şu noktanın belirtilmesi gerekir ki verilen yazıların hepsi büyük bir ilgi ve teşekkürle karşılanmakta ve böylece, yazan K.: lerimizin emeklerinin zayıf edilmemiş olmasına büyük ilgi gösterilmektedir. Belirtilmesi gereken ikinci noktada, yazıların, yayınlansın veya yayınlanmasın iade edilmeyeceğidir. Dergide yer almayan yazıların yayınlanmama sebebi hiçbir surette açıklanmayacağı karar altına alınmıştır. Zira bunun aksi bir tutum bazı istenmeyen kırgınlıklara sebep olabilmektedir.

MİMAR SİNAN Dergisi, Dünyadaki benzerlerine kıyasla, hiçte küçüm-
senmeyecek bir seviyede yayınlandığı görülmektedir. Bu durumu
Dergide, okunması veya anlaşılması kolay yazılara değil, okunması
masonik açıdan yararlı ya da önemli olan yazılara yer verilmesine
gösterilen titizliğe ve bu kaliteli yazıları hazırlayan kardeşlerimize
borçluyuz.

Pek tabiidirki, ham taşı yontan K.: ler olarak, MİMAR SİNAN Der-
gisinin kalitesini daha iyiye götürmeye devam edilecektir. Bütün
L.: larımızdaki hevesli ve araştırmacı K.: lerin MİMAR SİNAN
L.: sının çalışmalarına katılmalarını beklemekteyiz.

L.: mızın İç Tüzük Tasarısı 3 celse boyunca tartışılmış ve Tüzük Ta-
dili tamamlanarak Büyük Görevliler Kuruluna sunulmak üzere B.:
Sek.: 'e takdim edilmiştir.

L.: mızın bundan sonraki yıllarına daha verimli, daha gelişmiş ola-
rak ulaşabilmesi için E.: U.: M.: bizlerden yardımlarını esirgemesin.

Naki Cevat Akkerman Hocamızın Ardından

Cevat Memduh ALTAR

Türkiye’de masonluk, yokluğu karşılanmaz bir büyüğünü, bir hocasını kaybetti: Naki Cevat Akkerman Üstadımızı! Ölüm-süzlüğün devleti Evren’e göçüp gitti hocamız! Ağlamamaya çalışalım! Çünkü ağlamak, o büyük insanı anımsamada başvurulabilecek en ilkel şey! Aksine onu dinleyelim, onu anlayalım, o güçlü kalemiyle camiamıza ve tüm insanlığa yaptığı hizmetlerin ürünleri demek olan eserlerini, konferanslarını, yazılarını, kitaplarını, monografik araştırma ve incelemelerini yeniden okuyalım, sözlerinde saklı hikmetleri sezebilme yolunda yapacağımız uğraşlarla, camiamıza ve tüm insanlığa yönele-

bilmenin mutluluğuna erelim! Ve masonik hayatımızda, Akkerman üstadımızın fikriyatıyla güçlenelim!

Sevgili kardeşlerim, bu büyük insan, masonluk ve masonik teffekkür için bizlere ne söylüyor; şimdi kendimizi madde dünyasından bir süre için soyutlayıp onun fikir dünyasına yönelelim ve üstadımızı dinliyelim :

«... Masonik hayata : 20 Aralık 1925 de İzmir’de Güneş Muhterem Locasında çıraklıkla başlayarak ve daima muntazam olarak, E. ve K.S.R.’nin son derecesini idrâk mutluluğuna eriştim. Ben Franmasonluğu «gerçek» ülküsünde: Fikrî bakımdan

akıl yürütme ve olgunlaştırıcı niteliği bakımından da klâsik felsefenin normatif (*) ve reel (**) dallarındaki aydınlatıcı ve bütün insanlık dünyasını bir aile halinde toplayıcı amaç yolunda «fikrî» ve «felsefî» bir öğreti düzeni olarak tanıdım.

Sayısını bilemediğim konuşmalarım ve yayınlarımla, kardeşlerime ve insanlığa yararlı olmaya çalıştım.

Benim ruhsal varlığıma güç verip yaşatan, hayatımın boşluğunu dolduran bu engin ve görkemli öğreti düzenine ve amil üyelerine borçlu olduğum minnet ve şükranı sunmak, ömrümün en büyük mutluluğudur. Masonik iki şiltle onurlandırıldım ve sağlık nedeniyle emerit oldum».

Naki Cevad Akkerman Üstadımızın yukarıda açıkladığım yoru-

rumu, bizlerin mason camiasına niçin ve neden gelmiş olduğumuzun gerçek yüzünü gözle-

rimizin önüne açıkca sermektedir. Yani bu yorum, masonluğa niçin gelmiş ve niçin gelmemiş olmamız gerektiğinin bir tür sembolizmasını oluşturmuyor mu? Hocamız Akkerman'ın bu yorumunda, tam bir alçak gönüllülükle belirlemeye çalıştığı

(*) Yön gösteren ve ölçü türünden düzenleyici kuralları oluşturan uğraş.

(**) Gerçek, güvenilir, dürüstlüğe ve ahlâka önem veren öğreti.

insanlık ideâline giden yola, ancak ve ancak aklın ve ruhun, dinamik bir gelişim süreci içinde olgunlaştıracağı ortak-bileşimle yaklaşılabileceği felsefesi ortaya çıkmıyor mu? Görülüyor ki bu yorum, yalnız meslek içi öğrenimle değil, aynı zamanda Akli-Hikmet, kuvvet ve güzelliğe yaklaşabilme yolunda, ömür boyu eğitim-öğretim ve sürekli aktivite sürecinden yoksun kalmamak ilkesini canlı tutmakla insana ve insanlığa verimli hizmetler sunulabileceğini açıkça kanıtlar niteliktedir.

5 Ağustos 1891 de Ankara'da doğan ve 8 Kasım 1986 Cuma günü ölümlü dünyaya gözlerini gene Ankara'da yunan Akkerman üstadımız, 1909-1914 yılları arasında Askerî Veteriner Okulunda öğrenimini tamamlayarak yüksek başarıyla mezun olmuştur.

Üstadımız, Birinci Dünya savaşı içinde, Harbiye Nezareti tarafından: Parazitoloji ve Zooloji bilimlerinde ihtisas yapmak üzere, Berlin'deki Veteriner Yüksek Okuluna gönderilmiş ve çok yoğun bir çalışmadan sonra, zamanın ünlü biyoloğu Prof. Heymuns'un öğrencisi olarak hazırladığı tezini başarıyla savunmuş ve kendisine «Doktor» unvanı tevcih edilmiştir (4.4. 1919).

1914-1922 yılları arasında askerî veterinerlik görevine üsteğmen olarak başlayıp, yüzbaşı, önyüzbaşı ve binbaşılık rütbelerine de yükseltilmiş olan üstadımız, 1927 yılında, sadece bilimsel alanda çalışma amacıyla ordudan istifa ederek ayrılmış ve Tarım Bakanlığının Veteriner Umum Müdürlüğü Salgın Hastalıklar Şubesi Müdürlüğüne atanmış, 1933 yılında aynı bakanlıkta uzman danışman, 1944 yılında Veteriner İşleri Umum Müdürü olarak çalışmıştır; ve gene aynı yıl zamanın Tarım Bakanlığıyla anlaşmazlık yüzünden emekliye ayrılmıştır.

Nakî Cevad Akkerman Üstad, 1927 yılında Tarım Bakanlığında uzman danışman olarak çalışırken, Ankara Sultanisi (Ankara Lisesi) biyoloji öğretmenliği görevini de birlikte yürütmüştür. Üstadımız, Beşerî Morfoloji ve Fizyoloji derslerini okutmak üzere 1944 yılından beri Ankara'daki Gazi Eğitim Enstitüsünde yükümlenmiş olduğu öğretim görevliliğini, 1946 Temmuzuna kadar sürdürmüş ve aynı yılın Temmuz ayında (25.7. 1946) Ankara millet vekilliğine seçilmiştir. Akkerman üstadın böylece yasama hayatına girmiş olması, 1946 yılında faaliyete geçmiş olan Ankara Fen Fakültesinin Protozooloji bölümüne profesör olarak atanmasıyla

ilgili işlemlerin son safhada ke-sintiye uğramasına neden ol-muştur.

Rahmetli üstadımız Birinci Dün-ya savaşı sırasında, Birinci Or-du Menzil Baş Veteriner Yar-dımcısı olarak Çanakkale sava-şına katılmış ve ordu hayvan-larını tehdit eden sığır vebası-na karşı aldığı tedbirlerdeki üs-tün başarısıyla, Ordu Komutanı Von Sanders tarafından Demi-salip nişanı ile ödüllendirilmiş-tir.

Akkerman Üstad, İstiklâl Sava-şına katılmak üzere İstanbul'dan eşi ile birlikte gizlice An-kara'ya kaçıp orduya katılmış ve Millî Müdafaa Vekâletinin Fen Şubesi Müdürlüğüne atan-mıştır; ordudan istifa tarihi o-lan 1944 yılına kadar, önemli hizmetler yükümlenmiş, 1921 yılında Ankara'da bir Araştır-ma ve Patoloji Laboratuvarı kur-muş ve bu Laboratuvar sonra-dan Askerî Veteriner Serum ve Aşı Evi ve Biyoloji Enstitüsü o-larak geliştirilmiştir. Bu Patoloji Enstitüsünün ilk başarısı, o sıra-larda bütün yurda yayılmış olan ve özellikle ordu hayvanlarını tehdit eden Sığır Vebası müca-delesinde olağanüstü sonuçlar elde edilmesine imkân sağla-mıştır. Nitekim Akkerman Üs-tadın 1923 de hazırlamış olduğu statüye göre kurulan Askerî Ve-teriner Okulu ile, Sığır Vebası-

nı kesinlikle önleme amacıyla sürdürülen araştırmalarda uzun mesafeler alınmış ve Akkerman üstadın Tarım Bakanlığı Veteri-ner Umum Müdürlüğü'nün Sal-gın Hastalıklar Şubesi Şefi o-larak sürdürdüğü mücadele sayesinde, yüzyıllardır memle-keti kasıp kavuran Sığır Vebası hastalığı 1931 yılında tamamen ortadan kalkmıştır.

Naki Cevad Akkerman üstadı-mızın Almanya'da Berlin'de (1918-19) Mikrobiyoloji, Parazi-toloji, Zooloji, Protozooloji ve Genel-Zoo gibi bilim dallarıyla ilgili yoğun bir uğraş içinde doktora hazırlanması, kendi-sini ister istemez, doğa yoluyla felsefeye itmiştir; ve üstadı-mız, kendi deyimiyle, herbir bi-rer filozof da olan Alman biyo-loji hocalarının ve batının —kendisinin iyi bildiği— belli-başlı dillerinde yazılmış filozofi manüellerinin etkisiyle, akıl ile ruhun ortak sentezini elde ede-bilmiş, hatta mesleği kadar, fel-sefi araştırmalara ve düşünsel uğraşlara da —hayatı boyunca— eserlerinde yervermede başarılı olmuştur.

Akkerman üstadımızın meslek, bilim ve felsefe formasyonu, kalem hayatında güçlü eserler vermesine imkân sağlamış, ö-zellikle ileri yaşlarda : sosyal ve siyasal hizmetler yükümlen-mesinde başlıca etken olmuş

ve yükümlendiği görevler, mil-ler vekilliği hizmeti, Ankara'da bizzat kurmuş olduğu Kızılay Merkezinin başkanlığı, Kızılay Genel Merkez Üyeliği, Kızılay Onursal Üyeliği ve Türkiye Veteriner Hekimliği Birliği başkanlığı gibi şerefli hizmetlerin başarıyla yürütölmelerine ışık tutmuştur.

Uluslararası Veteriner Kongre-leri ile, uluslararası ikili teknik toplantılara uzman delege olarak katılmış bulunan (Romanya, İngiltere, Bulgaristan, Yunanistan, İsrail) üstadımız, özellikle Almanya, Avusturya ve Fransa'da bilimsel araştırma ve incelemeler yapmış, monografik yazılar yayınlamıştır. Üstadımız, Cumhuriyetten önce ve sonra, gerek teorik, gerek pragmatik nitelikli hizmetler karşılığı: Mecidi Nişanı, Demirsalip, Kırmızı Şeritli İstiklâl Madalyası, Kızılay Onursal Rozeti ve meslekî plâketlerle ödüllendirilmiştir. Ve Akkerman üstadın hayatı boyunca insana ve insanlığa yönelik sayısız uğraş ve düşünsel faaliyetindeki olağanüstü başarısından ötürü kendisine E.K.S.R.'nce tevcihî kararlaştırılan üstün hizmet ödölünü, bu amaçla 6 Mayıs 1986 tarihinde heyet halinde Ankara'ya giden PMk. H.B.A. PMn Sahir Erman Üstad, küçük bir törenle üstadın evinde bizzat kendisine vermiştir; ve bu kadirşinas-

lık, Akkerman üstadımızı son derecede mutlu kılmıştır.

Naki Cevad Akkerman Üstadımız, Doğa Tarihi ve Genel Felsefe ile ilgili yazı hayatına ilk olarak, İstanbul'da 1912 yılında yayınlanmakta olan «Tecelli» adlı dergide başlamıştır; daha sonraki yıllarda «Vakit» ve «Hakimiyet-i Milliye» gazetelerinde, değişik konularda yazılar yayınlamış (1919), 1923 yılında Ankara'da kendi kurduğu «ASKERİ TIBBİ HAYATİ» dergisinde ve bazı iktisat dergilerinde yazılar neşretmiş ve Türkiye'deki masonluğun yayın organı olan «Mimar Sinan» dergisi için kalem aldığı felsefi yazılarını da bugüne kadar aksatmadan yayınlamaya özen göstermiştir. Akkerman üstadımızın basılı eserleri arasında: «Anoferler», «Sıtma Mücadelesinde Sivri Sineklerin Anatomisi», «Türkiye'nin Et Meselesi», «Türkiye'de Sığır Vebası Eteradiksiyonu», «Demokrasi ve Türkiye'de Siyasî Partiler» başlıklı kitaplar da yer almaktadır; ve üstadın bu son kitabı, İngiliz literatürüne de yansımış bulunmaktadır; henüz yayınlanmamış olan eserleri de vardır.

Buraya kadar hocamızın, canlı, ateşli ve alabildiğine verimli faaliyetinin belibaşlı zirvelerinden derliyebildiğim kıvanç verici örneklerle, eşine ender rastlanan

bir fanî'nin hayat öyküsünü vermeye çalıştım; bilmiyerek kusur ettimse, manevî huzurlarında af dilerim!

Yazıma bu noktada son verirken, Naki Cevad Akkerman Üstadımızın kültür dünyamıza ve tüm insanlığa armağan ettiğine inandığım «Tanrı ve Yazgı» başlıklı duanın, rahmetli piyanist Mithat Fenmen kardeşimiz tarafından, org eşliğinde insan sesi için bestelemiş olduğu bölümünü, burada sizlere olduğu gibi sunmaktan kendimi alamadım. Tanrı, Evren ve insan gerçeğinin kutsal sentezi olmanın niteliğini taşıyan duanın bu bölümünde hocamız, geçirdiği çok ağır bir ameliyatın etkisi altında ve hasta yatağında bizlere şöyle sesleniyor :

«İlk buyruğun «Oku!» oldu
rahman rahim adınla!
Oku! dedin bilmediğin her ne
varsa acunda.
Oku! dedin Ulu Tanrım,
âlemlerle, nefsini.
Onlar öyle süslü, güzel ve
görmekli kitap ki,
Ne benzeri, ne de eşi bir yapıt
var başkaca,
Sayfaları dolu dolu neler varsa
doğada.
İnsansın sen, kâinatı bağışladım
ben sana.
Usla, algı, zihin, bellek, duygu,
istenc ve zekâ
Kudretinle dünyaları
zaptedecek güçtesin,
Yaratıcı, yönetici tümel ussa
simgesin!».

(17 Ağustos 1978, Ankara Tıp Fakültesi Hariciye Kliniği Sokullu Servisi).

Türk M.:luğunun Toplumumuzdaki Bugünkü Yeri, Önemi, Başlıca Sorunları, Geleceğe Yönelik Ödevleri Konusunda Düşünceler

Bu yıl kuruluşunun 25. yıldönümü nedeniyle özel bir kutlama töreni düzenlemiş bulunan, Ankara'daki Çankaya Muhterem Locası, sözkonusu programı, Türkiye Büyük Locası Büyük Üstadı çok sayın Cavit Yenicioğlu'nun huzurlarıyla 24-25 Ekim 1986 tarihlerinde uygulamış ve bu nedenle Ankara'ya davet edilen Abdurrahman Erginsoy ve Cevad Memduh Altar kardeşlerimiz, Çankaya Muhterem Locasında, Türkiye'deki masonluğun kısa tarihçesi, dünya masonluğundaki yeri, temel ilkelere, toplumumuzdaki bugünkü yeri, önemi, başlıca sorunları ve geleceğe yönelik ödevleri gibi sorunlarla ilgili olarak tesbit edilmiş olan konulara yönelik birer konferans vermişlerdir.

Heriki hatibin konferansları, Çankaya Muhterem Locasının :

XXV. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ ÇALIŞMALARI

başlıklı broşüründen İktibas suretiyle aşağıda yayınlanmıştır.

Cevad Memduh ALTAR

Dünyada değişik doğrultularda çalışan masonik kuruluşların, kendilerine özgü fikriyatı karakterize eden özellikleri yanında bizim benimsediğimiz Anglo-Sakson sistemi, batıda taşçı ustaları loncalarının operatif örf, adet ve geleneklerinden esinlenerek oluşturulan çalışma sistemini spekülatif düzene dönüştürmekle, ilk olarak 1717

yılında hayata göz açmıştır. İşte bunun doğal gereği olarak gene İngiltere’de 1721 yılında, eski manüskrillerden yararlanılmak üzere, tanınmış İngiliz teologu J. Andersen’e (1680-1759) hazırlattırılan Mason Yükümlülükleri (Obligations-Old Charges), gene Andersen adına tescil edilerek, 1722 yılında kabul edilmiş ve aynı metin 1723 yılında da şu başlık altında yayınlanmıştır :

«Hür ve Kabul Edilmiş Masonların Eski ve Muhterem Kardeşlik Cemiyetinin Nizamnamesi.»

İşte bu yeni tüzük, —bazı değişikliklerle— aynı doğrultuda çalışan yabancı millî obediyanlar için olduğu gibi, Milli Türk Mason obediyanı tüzüğüne de kaynak olmuş, hatta obediyanların bazıları 1723 metnini aynen kabul etmiştir.

Türk Masonluğunun, yukarda açıklanan Eski Yükümlülüklerle bağlı spekülâtif masonluk açısından toplumumuzdaki bugünkü yeri ile, uzak ve yakın geçmişindeki yeri arasında, —sadece bir sorun dışında— ben hiçbir fark görmüyorum; ve «İntizam»’a aykırı olan bu farkın, yani Andersen Yükümlülükleri’ne kesinlikle bağlı olması gereken Mavi Localar’ın, yakın geçmişimizde olduğu gibi, Yüksek Şura’ya bağlılığının, heriki otorite arasında aktedilen Konkordato ile giderilmesi mutlak intizamı gerçekleştirmiş ve masonluğumuzun, Landmark’lar ve Anderson Yükümlülükleri doğrultusunda çalışan dünya masonluğunca legâl olarak tanınması sağlanmıştır.

Hangi ulus ya da dinden olursa olsun, Anderson Yükümlülükleri’ne bağlı millî obediyanlarca kabul edilen prensiplerin ana koşulları, Türkiye Büyük Locası tarafından da, kendi masonluğumuz için gerekli görülen yazılı şekliyle, şu 5 madde halinde sıralanmıştır :

1 — Eski Masonluğun remizleri, tanışma işaretleri; ve masonluk sıfatı, ancak bunların bilinmesinde sabit olacağı.

2 — Üçüncü Derece Menkibesinin, derece merasiminde de mevcut bulunması.

3 — Mensuplarının dinî akidelerine ve kutsiyet duygularına saygı gösteren Franmasonların (Kâinatın Ulu Mimarı) diye remz’edilen yüksek bir kudretin varlığına inanmış olmalarının ve ahlâk salâbetine malik bulunmalarının, (masonluğun) sinesine kabul için ilk ve en mühim şart olarak aranması.

4 — Büyük Loca’nın ve ona mensup olan locaların toplantı ve çalışmalarında mukaddes kitapların, kendisine mahsus kürsü üzerinde

ve göz önünde bulunması ve yeminlerin, yemin edecek kimselerin kendi inancı üzerine ifası.

5 — Ketumiyete riayet edilmesi.

Yukarda açıklanan 5 madde ve ayrıca Landmarklar olarak nitelenen yazılı olarak saptanmış ya da yazılmamış masonik örf, adet ve gelenekler üstünde, Mimar Sinan Locası kurulup (1966) faaliyete geçtiğinden bu yana, bizde de araştırmalar yapılmış ve rahmetli Fikret Çeltikçi, rahmetli Galip Kardam ve ayrıca Raşit Temel gibi üstadlarımız, bu önemli konunun incelenip yorumlanmasına olağanüstü özen göstermişlerdir (*).

Son günlerde kendisiyle bu konuda mektuplaştığım Raşit Temel kardeşim, Landmarklar ve Eski Yükümlülükler üzerinde yıllardır yapmakta olduğu araştırma ve incelemelerden elde ettiği kesin kanaati, bana cevabında şu satırlarla açıklıyor; ve ben de hiçbir mason literatüründe karşılaşmadığım bu derece kısa, açık ve özlü metni siz kardeşlerime de okumada yarar görüyorum. Raşit Temel Şöyle diyor :

«Edindiğim bilgiler ve araştırmalar sonunda elde ettiğim Landmark ve Anderson Yükümlülükleri anlayışımı size şöyle açıklamak istiyorum : Tanrıya inanmak, ruhun ölmezliğine inanmak, insanların kardeş olduklarına inanmak, bütün ahlâki ve sosyâl faziletlerin lüzumuna inanmak. Vatanımıza, ailemize bağlı olmak ve özgürlüğe inanmak, locaların din ve siyaset çekişmelerine girmemesini ana prensip olarak görüyorum ve bütün insanlara ve kendimize yönelik görevlerimizi Landmark olarak düşünüyorum.

Ayrıca Landmark'lara, dolayısıyla Eski Yükümlülüklerle, bütün masonların evrensel bir ilgi ve saygıyla yönelmelerinin lüzumuna ve bunların her zaman, her yerde uygulanmaları gerektiğine inanıyorum. Eski Landmarklar'ın, bir masonun yükümlülüklerini tüm karakteriyle belirleyen ve kardeşlerin birbirlerini mason olarak yakından tanımalarını öngören yazılmamış örf, adet ve gelenekler olduklarına inanmıyorum. Bunlar olmadan, masonluk diye bir kuruluşun varolamavacağını kabul ediyorum.»

Türk Masonluğu'nun yüzyılı çoktan aşan gelişim süreci içinde, ge-

(*) Raşit Temel : Landmarklar, Mimar Sinan Dergisi Sayı 2, 1966. Fikret Çeltikçi : 1723 Tarihindeki Kabul Edilmiş olan Mason Ana Yasası ve Mükellefiyetler (Obligations-Old Charges), Mimar Sinan Dergisi Sayı 4, 1966. Galip Kardam : Landmarkların Kaynağı ve Niteliği, Mimar Sinan dergisi sayı 16, 1966.

rek Landmark'lara, gerek eski Yüklümlükler'e, yani yukarda özet halinde açıklanmış olan ana-prensiplere kesinlikle bağlı kalmış olduğu, açık seçik bilinen bir gerçektir. Ne varki hayatımın 57 yılını tam iniş çıkışlarıyla içinde geçirdiğim Milli Türk Obediyansının uzak ve yakın geçmişinde oluşan bazı hizipleşmeleri, anlamsız çekişmeleri, hatta ve hatta masonik çalışmalarımızı tek siyasi partinin egemenliğine tutsak düşürme gayretkeşliğinin, selim aklın zaferiyle, ama güçlkle önlenebilmiş olmasını ve daha birçok üzücü olayları ve yakın geçmişimizde meydana gelmiş bir bölünmeyi de birlikte yaşamış olmanın acısıyla sarsılmış bulunuyorum. Ne varki bu arada gene bizim masonluğumuzun, bazı çok önemli inisiyatifleri de başarıyla sonuçlandırmış olduğunu görmekle kıvanç duyduğum anlar da oldu. Ama üzüntülerin hepsi, biraz uzunca sürmüş olan gelişim sürecinin doğal sonuçlarından başka birşey değildi; ve günümüzün Türk Masonluğunu —ufak tefek iniş çıkışlar dışında— tüm sancıları, iyi niyet ve bilinçle önliyebilecek doğrultudaki bir ilerleyiş stadi içinde görmekle de mutlu oluyorum (!).

Şimdi biraz da daha eski geçmişimize değineceğim :

Vaktiyle İstanbul'daki locaların doğusunda, masonik anlayışlarındaki üstünlükleriyle tanınmış yüksek rütbeli komutanların, hatta sarıklı, cüppeli din adamlarının görüldüğü toplantılar olmuştur. Örneğin Meşrik-i Azam-ı Osmanî'nin Üstad-ı Azamı, Kafkas Cephesi Komutanı Şehit (17.6.1916) A. Faik Paşanın, Şeyhülislâm Musa Kâzım Efendinin, Şeyhülislâm Hayrullah' Efendinin, Defter-i Hakani Nazırı, ülemadan Mahmut Esat Efendinin, toplantılara resmi giysileriyle katıldıklarını, yaşlı üstadlarımızdan işitmiştik. Ben, doğuda sadece, bazı tanınmış askerleri, zamanın ünlü hukuk bilgini ve avukatı, mason şairi Yusuf Cemâl Mollayı sık sık gördüm (1929). Ama o tarihlerde binamızın giriş kapısının üstünde: «Türkiye Mason Cemiyeti» levhası da asılı dururdu ve ona dokunulmazdı. Halen masonluğumuz, klerikâl baskının gazabına yegâne hedef olan bir kurumdur. Bu, her zaman böyledir ve böyle olmaya devam edecektir de.

Masonluğumuzun yakın geçmişindeki Mason dergisinde —çoğunlukla mistik-literer içerikli olmak üzere— güzel ve enteresan yazılar da yayınlanmış, bu arada masonik şiirler de geniş ölçüde yer almıştır. Bugünkü Mimar Sinan dergisinde ise, tarihi ve felsefi nitelikli yazılar ile, dünya masonluğu ve Türk masonluğu tarihleriyle ilgili yazılara önem verilmekte, daha çok çağdaş tefekkür doğrultusunda hazırla-

nan bu yazıların gerçekçi açıdan kaleme alınmış olmalarına özen gösterilmektedir.

Türk masonluğunun uzak ve yakın geçmişinde hemen hemen hiç karşılaşmadığım bir sorunun, özellikle son onbeş yıl içinde vakit vakit gündemde yer alması gayretkeşliğiyle de karşılaşmaktayım. Düşünen kafaları az çok kurcalamaktan geri kalmıyan bu «Tereddüt» karakterli sorun, ya da soru ise kısaca şu: «Açılalım mı?, Açılmıyalım mı?».

Her masonun, öncelikle aklın ve ruhun evrimsel (tekâmül) çabasını, dinamik bir atılımla yüceltme yolunda çaba harcaması gerektiğini dikkatle göz önüne alırsak, yani her masonun, insanın ve insanlığın başöğretmeni olarak yükümlenmekle görevli olduğu eğitim-öğretim hizmetinin nasıl bir görev olduğunu dikkatle incelersek, böylesine bir vasıfla esasen çevresine, ülkesine, hatta tüm dünyaya açılmış olan masona açılacak daha neresi kalır?.. Eğer mason, masonik hayatı içinde eğitcilik ve öğreticilik hizmetini gereğince uygulayabilecek bir seviyeye ulaşmamış ise, onun açılarak değil, aksine şu mabetlere kapanarak noksanını gidermesi gerekmez mi?..

Çeşitli amaçlara yönelik faaliyette bulunan derneklerin, siyasi partilerin, meydanlarda toplanarak, emeklerinin neye yönelik olduğunu çevreye tanıtmaları, gazetelerde yazılar yayınlamaları kadar doğal birşey olamaz. Bu çeşit gayretlerin Thema'sı, uygulanmasında yarar elde edileceği sanılan işin kendisidir. Masonluğun konusu ise sadece ve sadece insanoğlu ve onun aydınlanmasıdır. Böyle bir insan, çevreye, ülkeye, hatta dünyaya bir eğitici olarak açılmadan önce, masonik hayatı boyunca, öğrenecek, yetişecek, düşündükçe aklın, hikmetin, kuvvetin ve güzelliğin bilincine varacak. Masonun bu yolda elde ettiklerini, yerine göre ve insana ve insanlığa yararlı olacağına inancına vararak, Pragmatik uğraşlara da dönüştürmesi gerekmektedir. O halde soruyorum sizlere kardeşlerim, hangi derneğin üyeleri, böylesine yüce ideallerin insanlık yararına değerlendirilebilmelerinde bir mason kadar aktif olabilir; yani bir mason kadar topluma açılabilir? Mason, duyarlılığını, düşünme, yorumlama ve yargılama niteliklerinin üstünlüğü ile, hatta davranış ve uygulayıştaki farklılığı ile, insana ve insanlığa bir başka türlü açılması gereken eğitici, öğretici ve uyarıcı değil de nedir? Eğer bu böyle değilse, masonluk böyle anlaşılınmışsa, tüm emekler boşa harcanmış demektir. Gerçek masonluk, tarihsel gelişimi içinde, meydanlara dökülmeye hiç-

bir vakit lüzum görmeden, Yani Andersen Yükümlülükleri'nin, evrensel olduğu kadar milli'de olan içeriğinin bilincine varmış olarak bütün obediyanlara yardımcı olmuştur. Görülüyor ki bu amaç, açılıp saçılmalara, gazete sütunlarında kesinlikle lehimize olmayacak polemiklere elverişli değildir. Şurası iyice bilinmelidir ki, masonluk dünyanın hemen her yerinde çoğunlukla sevilmemiş, benimsenmemiş, gizlice izlenerek taciz edilmiş, değişik metodlarla yok edilmek istenmiştir. Masonluğu koruyan, çalışmalarına ışık tutan ve Ana Yasanın uygulanmasına başladıktan sonra onu yaşatan ve yaşatacak olan tek güç, meydan nutukları, dergi ve gazete polemikleri değil, ancak ve ancak geleneklerine sınıksız bağlıdır. Mason düşmanlarının en başında, dünyanın her yerinde kendini derece derece duyuran dikta rejimleri ile klerikâl baskılar gelmektedir. Bu güçler var oldukça (ki, her zaman var olmaları mukadderdir), masonluğu büyük kitlelere sevdirep benimsetmeye imkân yoktur. Onun için masonik faaliyetlerin en yararlısı, masonluğun tek aydınlatıcı gücü olan Eklektik fikriyatı değerlendirmek, sevgi ve ikna gücü ile gönüllere hitabetmek, eğitim-öğretim çabasına özen göstermek suretiyle aydın kafalara yardımcı olmaktır.

Şunu kesinlikle bilmek gerekir ki, masonluğumuz, uzak, yakın geçmişinde ve günümüzde, öteki obediyanların bazıları tarafından başarıyla yapıldığı gibi, milli bir mason literatürü bile henüz oluşturamamıştır ve geleceğe yönelik böylesine bir faaliyetin gereğine hemen el konması zorunludur. Mimar Sinan dergisi, kendine göre özelliği olması gereken Masonik Lektürün oluşturabilmesinin mümkün kılabileceği 20 yıllık bir deneyime sahiptir; ve masonik yayın alanındaki yararlı bir hizmeti esasen başarıyla yürütmektedir. Ve dergimizin, ulusal bir mason literatürünün ve dolayısıyla aramıza katılacak genç kuşaklara ışık tutacak bir lektür serisinin meydana gelmesinde de büyük rolü olacağına kesinlikle inanmaktayım. Ama bunun nasıl olacağı ve lektürlerin ne gibi içeriği kapsamaları gerekeceği konusu, ayrı bir araştırma, inceleme ve karar sürecini gerektirmektedir.

Batı masonluğunun kendine özgü yayınlarında hayretle gördüğüm gibi, okuma kitaplarında ünlü mason yazarlarının çok ilginç konularda kaleme alınmış, insan sevgisine yönelik gerçek olaylar, anılar, öyküler özellikle yer almaktadır. Bizim lektürlerimizde, mason gibi düşünün önlüksüz düşünürlerimizin yazılarının da yayınlanmalarında yarar görmekteyim.

Örneğin en başta cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafâ Kemâl Atatürk'ün insana ve insan sevgisine yönelik düşünce davranışları olmak üzere, tanınmış büyüklerimizin, şair ve ediplerimizin eserlerinden seçilecek metinlerin de lektürlerimizde yeralmaları ilgiyi daha da güçlendirebilir. Bu lektürlerde, masonik fikriyatımıza olağanüstü oranda katkıda bulunmuş ve bulunmakta olan Nakî Cevad Akkerman gibi büyük bir üstadımızın ve ötekî değerli üstad ve kardeşlerimizin yazılarının yerılması doğaldır.

Batıda Muhteşem Sanat olarak ta nitelenen masonluk, oldukça zengin bir kitaplığın meydana gelmesine imkân sağlamıştır. Bu konuda İngiliz, Alman ve Fransız masonluğu, zengin ve çok yararlı örnekler vermişlerdir. Almanya'da yayınlanmış olan lektürlerde, aynı zamanda mason da olan Lessing, Goethe, Herder, Wieland, Fichte çapındaki büyük şair ve yazarların eserlerinden derlenmiş parçalar yeralmaktadır.

Bizim masonluğumuzda vakit vakit karşılaştığım bazı anlamsız benzetmeler de ister istemez dikkat nazarımı çekmekten geri kalmaktadır. Bu hâl, masonluğumuzu herhangi bir tarikate benzetmenin çabasıdır. Böylesine nafîle düşünceler, boşuna ve anlamsız bir uğraşa tutsak düşmekten ileri gidememeye mahkûmdur. Masonluğun menşei olan batıda, bu tür kıyaslamalara gidilmemesi üstünde, zamanla çoğunluğun tereddütsüz katıldığı bir prensip vardır; ve bilimsel araştırmaların katılığı ve ısrarlı tutumundan ötürü, masonluğun menşeiini tesbitte, içinde çıkılmaz saplantılara bazan kesinlikle bağlanılmakta olduğu düşüncesi, bu tür incelemelerin yarar değil zarar getireceği fikrini benimsiyenlerin adedini çoğaltmıştır; ve bu işten vazgeçilmiştir. Çünkü bizim de katıldığımız doğrultudaki masonluğun menşeiinin, sadece 1717 yılında İngiltere'de uygulanmasına geçilmiş, Andersen Yükümlülükleri'ni getirmiş bir masonluk olduğu, artık herkesçe bilinen ve benimsenen bir gerçektir. Bu böyle iken, batıda da bu konuda gülünç saplantılar bağlanılmış ve masonluğu, hazreti Adem'e, hatta hazreti Nuh'a ve oğullarına götürecek kadar anlamsız kanılara tutsak düşülmüştür. O halde masonluğumuzun, yani her Türk masonunun önce tarihimizi ve tarih boyunca gelişimizi çok iyi bilmesi ve masonluğun ne olduğu ve ne olmadığı düşüncesi üstünde kesin kaniya varması gerekmektedir. Bu alanda en önce bilinmesi gereken şeylerin başlıkları şunlardır :

1 — Felsefi (Légendaire) Masonluk,

- 2 — Operatif Masonluk,
- 3 — Spekülâtif Masonluk,
- 4 — Değişik Doğrultudaki Masonluklar,
- 5 — Türkiye’de masonluk,

Bütün uğraşlarımız, akıl ve hikmetin, insan aydınlanmasına yönelik evrimsel çabasını, Atatürk Felsefesi’nin de öngördüğü çağdaş ve dinamik fikriyatı öncelikle benimsiyerek geliştirilmeli, akılsal ve ruhsal statizme yolaçan tasarruflardan kesinlikle kaçınmalıdır (!).

Öte yandan Masonik Okuma Kitapları meydana getirme yolunda yapılacak çalışmalarda üzerlerine önemle eğilmek gereken temaların seçilmelerinde büyük önem vardır. Yalnız okuma kitapları için değil, masonik fikriyatla ilgili her tür uğraşta dikkatle incelenmelerinde yarar gördüğüm konularla ilgili olarak, Ekim 1966 da yayınlanan Mimar Sinan dergisinin 1 sayılı nüshasında çıkan «Türk Masonluğunun Hangi Konuları Araştırması Gerektiğine Dair Bir Deneme» başlık araştırmamın ana maddelerine de burada değinmeyi yararlı görüyorum; ve bu konular şunlardır :

- 1 — Türkiye’de masonluk öncesi hür tefekkür,
- 2 — Masonik Eğitim - Öğretim,
- 3 — Müsbet Bilimler ve Sosyâl Bilimler karşısında masonluk,
- 4 — Genel - Ahlâk ve masonluk,
- 5 — Özel - Ahlâk ve masonluk,
- 6 — Aile - Ahlâkı ve masonluk,
- 7 — Vatandaşlık - Ahlâkı ve masonluk,
- 8 — Devlet ve yurttaşlık ahlâkı bakımından masonluk,
- 9 — Sosyâl çevre ve masonluk,
- 10 — İnsancıl ahlâk ve masonluk,
- 11 — Evren ve Doğa karşısında masonluk,
- 12 — Sanat ve Estetik karşısında masonluk.

Türk Masonluğunun ve mason kardeşlerimizin bugünden yarına daha ne türlü konulara eğilmelerinde zorunluk olduğuna yönelik başka sorunlar da aklımdan geçmiyor değil. Hamtaş, Tahkikat, Eğitim-Öğre-

tim, ie ve dışa dönük sosyal hizmetler (v.b) gibi değişik konularla ilgili olan bu hususları, konuşma hacminin sınırlılığı ve vaktin nedeniyle bu akşam açıklamama imkân yok. Onun için konuşmamı burada kesiyorum.

İnsanın ve dolayısıyla masonun esas görevi, ünlü düşünür ve dil bilgini Emile Littr'nin (1801-1881), çok kısa ve sadece iki sözcükle belirttiği gibi : ğrenmek ve öğretmektir! İnsanoğlunu eğitme biliminin (Pdagogie'nin) nl bilgini J.H. Pestaluzzi (1746-1827) ise şöyle demektedir :

«İnsanoğlunu ruhen yücelten yasaya bağlı ve o yasayla yürekte bağdaşan bir ikinci yasa daha vardır ki, o da insanın dünyaya sadece kendisi için gelmemiş olduğunu ve kardeşlerinin kemale erişebilmelerine yardımcı olduğua, kendini de geliştireceği hikmetini içeren yasadır!»

İşte kardeşlerim, böylesine kesin ve mutlak yasaların geçerliliklerine imkân sağlayan olağanüstü bir mucizenin de var olması gerekeceği. sorunu vakit vakit kafamı işgal edip duruyor ve bu mucizenin, ancak Evrensel-Bilinç'te (Kinat-şuuru'nda) saklı olabileceğini düşünüyorum; ve bu derece kutsal bir ilkeyi, Evrensel-Bilinç'in insanoğluna uzantısı olarak düşünmekten kendimi alamıyorum; böylece bir tür «Nopositiviste-mtaphysique»e sığınabilmenin huzuruna eriyorum; eriyorum ama, böylesine bir huzur bile, sade ve iddasız bir sezinin ürünü olmaktan ileri gidemiyor; ve bu çözümlenmez gecek, beni gene de uçsuz bucaksız bir düşünce âlemine dalıp gitmekten alıkoymuyor.

Türk M.:luğunun Kısa Tarihçesi, Dünya M.:luğundaki Yeri, Temel İlkeleri Açısından Bazı Önemli Bü.: LL.: ile Karşılaştırılması

Abdurrahman ERGİNSOY

Hakkında yüz bini aşkın eser yazılmış ve yayınlanmış, insanlık sevgisini yayıp insanı yüceltmeye çalışan bir tarihi kuruluş olan Hür Masonluk 1717 yılının 24 Haziran günü doğup tarihteki önemli yerini almıştır. 269 yıldır yaşamakta olup daha yüzyıllar yaşayacağına inandığım bu kuruluşun 1723 yılında yayınlanan Ana Yasasında, Tanrı ve Din maddesi ile Masonların kişisel inançlarını içlerinde saklıyarak bütün insanların paylaştığı kardeşlik ilkesi etrafında birleşmesi amacı ile birlikte, masonların toplantılarında insanları birbirine düşüren «din ve politika» tartışmalarının da yasaklanmasına uyararak, çalışmasını sürdüren Hür Masonluk, kurulduğu tarihten en az yüzyıl önde bulunduğunu, bu güne kadar ki yaşamı bize göstermektedir. Bu doğuştan sonra hızla gelişen Hür Masonluk memleketten memlekete, kıtadan kıtaya atlayıp yayılmıştır. Ve hemen, hemen aynı zaman diliminde yurdumuzda da kendini göstermiştir. Bu kendini gösterişin öncülerini sevgi ve saygıyla selâmlarım.

SAİT ÇELEBİ ile adına tarihimize yazdıran Türk Masonluğu, Comte

de Bonneval asıl adlı, Kumbaracı Ahmet Paşa ile adeta perçinlenmiş, Tophaneli Tüccar Yusuf Çelebi adı ile Asım Tarihine adımız, kaydımız düşülmüştür. 1738 yılı 24 Mayıs'ında Saint James Evening Post adlı Londra gazetesinde Türkiye'de Masonluğun var olduğunu, İstanbul, İzmir ve Halepteki Locaların ve yüksek kademelerden Türklerin Masonluğa tekris edildiklerini ifade ederek, Dünya ve Masonluk Tarihine adımızı yazmıştır. Yine dünya Masonluğu tarihinde resmi yetki ile yabancı memleketlerde ilk kurulan loca ünvanı ile 3 Şubat 1748 de İskoçya Büyük Locasına bağlı olarak Halep'teki İngiliz Konsolosu Alexander Drummond tarafından İskenderun da kurulmuştur. Bu locayı İstanbul ve İzmir de bir çok loca kuruluşu takip etmiştir. 1787 de yayınlanmış bir Alman gazetesinde o tarihlerde Türkiye de 9 locanın çalıştığı, Dünya da ise 3217 locanın var olduğu yazılmıştır. Alman ve Fransız Mason Ansiklopedilerinde 1788 de Almanya'yı ziyaret eden Tunuslu bir fırkateyn kaptanının mason olduğunu, kendisinin İstanbul'dan geldiğini, oradaki Müslüman localarında, öteki locaların ritüellerinin aynen tercümesine göre çalıştıklarını, dört Kutsal Kitabın yemin kürsüsünde yer aldığını ve onların üzerine el basarak yemin ettiklerini, tebedan olmayan veya tutsak veya köle olanlardan Mason olmak isteyenlerden uygun görülenlerin fidyeleri loca hazinesinden ödenerek azat ettirilip tebaya geçirildikten sonra tekris edildiklerini açıklayan yazı «Algemeine Anzeiger der Deutschen» adlı dergide yer almıştır. 1818 de Erzurum da Pers Felsefi Riti adı altında yedi dereceli bir Masonluğun kurulduğu Amerikan ve Fransız ansiklopedilerinde yer almıştır.

Yurdumuzda, kurulan bu localar uzun süre hep yabancı obedianslara bağlı olarak çalışmışlardır. Yalnız, burada 1820'lerde İstanbul'da Ortaköy'de eski büyük elçilerden İsmail Ferruh Efendi ilk Türk Locasını kurmuştur. Bu loca üyeleri 1822'deki Yeniçerilerin kaldırılması sırasında Bektaşilikle itham edilmeye başlanmış ve nihayet 1826 da loca kapatılmış, mensupları sürgüne gönderilmiştir. Zaman zaman padişahların veya idarenin baskıları elbette olmuştur, ancak masonluğun kesintisiz yaşadığı anlaşılmaktadır.

Kırım Savaşı Masonluğun gelişmesine hizmet etmiştir. Bu savaştan sonra 1861 de ilk Türk-Tarihî deyimle Osmanlı-Mason organizasyonu kurulmuştur: İstanbul'daki Bulvar Locası üyesi Halim Paşa Osmanlı Yüksek Şurasını, Fransız Yüksek Şurasının yardımı ile kurmayı başarmıştır. Ancak bu kuruluş uzun süre aktif olamamış, politik çatışmaların içine düşmüş, bu nedenle uykuya girmiştir. Böyle olmakla

beraber, Kuruluş ileri bir adım atmış olmuş ve bu adım Türk Masonluğunun gerçek kuruluşunun filizlerinden olmuştur. 1885'te İtalya Yüksek Şurasından bir kaç kardeşin teşebbüsü ile İstanbul'da bir Yüksek Şura kurulması girişimi olmuşsa da başta Chaleston'daki Ana Yüksek Şura olmak üzere, bazı yüksek şuraların bu girişimi iyi karşılamamaları üzerine girişim sonuçlanmamıştır. Nihayet 1909 da ilk Yüksek Şura kurucusu olan Halim Paşanın yeğeni PRENS AZİZ HASAN PAŞA'nın başkanlığında, Belçika ve Mısır Yüksek Şuralarının yardımı ile Osmanlı Yüksek Şurası reorganize edilerek başladığı gibi, Türk Masonluğunun kendi örgütünü kurma girişimi, Yüksek Şuranın yardımı ile Aziz Hasan Paşanın başkanlığındaki girişim komitesinin çalışmaları ile nihayet 1 Ağustos 1909 da İstanbul'da «Meşriki Azamı Osmani» adı ile sonuca ulaşmış ve kurulan Meşriki Azamın B.Ü.Üs.: 'lığına TALAT PAŞA seçilmiştir. Bu B.Ü.Üs.: L., uzun süre düzensiz bir B.Ü.Üs.: L. hüviyetiyle yaşamını sürdürmüştür, 1965'deki Konsekreyondan sonra 1971'de İngiltere Birleşik Büyük Locası tarafından tamamiyle düzenli hale gelmesi sağlanmıştır.

Ayrıca 1909 kuruluş tarihi de Dünya Masonluğu içinde Türkiye B.Ü.Üs.: L. sınıfının kuruluş tarihi olarak kabul edilmiştir. Saltanat, parça parça kopup küçülerek sarsıntıya düşmüş ve I. Dünya Savaşı sonucunda yurdumuz yenilerek işgale uğramış, localar duraklama içine girmişler, ama Masonluk yaşamını sürdürmüştür. Cumhuriyet döneminde de kendi içinde çeşitli olaylarla uğramış, nihayet kesin sebebi henüz açıklanmamış olan 1935 yılındaki uykuya girme durumuna gellinmiştir. 13 yıllık uykudan sonra 1948'den itibaren çalışmalara geçilmiş İstanbul, İzmir ve Ankara'da localar açılmaya başlamıştır. Bu sırada pekçok kardeş masonluğu, onun organizasyonunu, tarihini, gelenek, töre ve yasalarını tetkike fırsat bulmuşlar ve bu arada asıl önemlisi, bir B.Ü.Üs.: L. sınıfının ne olduğu, asıl kurulması gerektiği, masonik çalışmanın ana ilkelerini öğrenme yoluna girmişler, localarda bu hususların araştırılıp meydana çıkarılmasını sağlamışlardır. Ankara'da merhum Fikret Çeltikçi kardeşi ve Muh. Locanın 1 no.'lu üyesi ilk Üs.: Muh.: H. Turat KK.:i hatırlatmalıyım.

Bu çalışmalarda Ankara, İstanbul ve İzmir'de bölge B.Ü.Üs.: L. sınıfları, sonra üniteleri, daha sonra da müstakil B.Ü.Üs.: L. sınıflarının kurulma aşamasına geçildi. Bu sırada yabancı obediyanlardan bazıları ile tanışma imkânları aranmış ve hatta tanışmalar olmuştur. Nihayet 1956 da Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonları B.Ü.Üs.: L. sınıfı müstakil olarak kurulmuştur. Müstakil diyoruz, zira bu kuruluş yalnız locaların birleş-

meleriyle yani Yüksek Şuranın hiç bir katkısı olmadan, usulünce olmuştur. Bu kuruluşun sonra yabancı obedienslarla tanışmalar ağır ağır başlamış, ancak intizam kriteriyumuna tam uyabilmek için yapılan çalışmalar sonucu 1965'de İskoçya Bü.: L.:, Bü.: L.: mızı konsekre ederek intizamımızı tescil etmiştir. Ancak İngiltere bunu yeterli saymamış, girişimler sonucu menşe için gerekli bazı kayıtları kabul edip 1971'de intizamımızı onaylamış ve dostluk anlaşması yapılmıştır.

1965'deki Bü.: Üs.: lık seçiminde çıkan ihtilaf, Türk Masonluğunda bir yaralanmaya sebep olmuş 140'ı aşkın mason Bü.: L.: mızdan ayrılıp düzensiz bir Mason örgütü kurmuşlardır. Bu yaralanma çabuk tedavi edilmiş, kısa zamanda 119'u bulan Bü.: L.: tarafından Bü.: L.: mız tanınmış bulunmaktadır. İhtilafta Yüksek Şura da yaralanmış ve orada da bölünme olmuş, 10 Yüksek Şura üyesi doğru yolu seçerek yeni bir organizasyonla düzenli Yüksek Şurayı kurup Dünya Masonluğu içindeki yerini almıştır.

Kısaca Türk Masonluğu tarihinin önemli saydığımız pasajlarını sunduk. Burada gördük ki Türkiyemiz, masonluğun dünyadaki gelişmesine hemen aynı zaman sürecinde katılmış ve zaman zaman bazı yönlerden aksaklıklar olmuştur. Dünya Masonluk tarihinde bir çok obediyanların da benzer aksaklıklara uğradıklarını pekala görebiliriz. Unutmamak gerekir; milli tarihimizin, devlet tarihimizin seyrine paralellik göstermiyor mu? İnişler, çıkışlar tabii değil mi? Tarih sayfalarına dönersek 18 inci yüzyılın bir adının aydınlık çağ olduğunu görürüz. Aydınlanma, akıl denen güce gerekli ve üstün bir önem verilerek aklın yaşamımızı biçimlendirmesine, hemen bunun yanında da, inançların akıl yolu ile kabul ve açıklanabileceğine inanma yolu demektir. Bu yolun başlangıcı İtalya'da Rönesansın başlangıcı demektir. Bu akıl yoluna İngiltere ve Fransa da 17 inci yüzyılda, Almanya ve Almanca konuşan ülkelerde ise 18 inci yüzyılda girilebilmiştir. Tabii, aklın önem kazanması ile yepyeni ideallerin ortaya çıkışında başı tutan hoşgörüdür. Hoşgörünün en geniş anlamı Lessing K.: imiz vermiştir: «Din alanında hoşgörü, başka dinden insanlara saygı duymaktan öte, fark gözetmeksizin her dinin Tanrı ve İnsan sevgisini gerçekleştirebileceğini kabul etmektir». Spekülatif Masonluğun doğuşunda bu görüşün büyük etkisini bulmak çok kolaydır. Nitekim İngiltere ve Fransa 17 inci yüzyılda bu görüşlerle yıkanmıştır. 18 inci yüzyıl başında Fransa'daki Compagnonage karşısında loncalardaki zayıflamanın başlaması, İngiltere de ise saniileşme hamlesi ve in-

şaat işlerinde yavaşlama ve azalma sonucu loncaların dağılmaya başlaması sonucu kabul edilmiş KK.: in bir araya gelmeleri ile spekülâtif Masonluğun doğuşu tahakkuk etmiştir. Çünkü unutmamak gerek, akıl hakimiyetini göstermeye başlamıştır. Akıl, sanatçıyı yönlendiren, bilgini araştırmaya iten güç olmanın yanında, iyiyi, doğruyu ve güzeli içermektedir. Yani sevgiyi belki en başta içermektedir. Biliyoruz ki sevgi olmayan yerde akıl yoktur. 1717 de İngiltere de doğan Spekülâtif Masonluk kısa zamanda Manş'ı atlamış Fransa'ya, sonra öteki memleketlere geçmiştir. Bu hareket, aydınlanmanın bu parlak nuru, Türk insanını da aydınlatmaya başlamıştır. Türk aydını da çağın ışığından nasibini almaya az çok yönelmiştir. 18 inci yüzyıl başında Batı da ve Fransa da bulunan Sait Çelebi, Kumbaracı Ahmet Paşa, İbrahim Müteferrika KK.: bu yönelmenin başında olmuşlardır. Bu başlar hiç bir dönemde, hiç bir aşamada yok olmamışlardır. Padişahından, vezirinden, bilim adamından, filozofundan, öğretmeninden, memurundan, yazarından, şairinden, sanatçısından ibaret gerçek aydınlar, masonlar, bu aydınlanmada, aydınlatmada görevlerini sürdürmüşlerdir. Amerika İstiklâl Savaşının, Fransız İhtilâlinin etkilerinin yurdumuzda yaşandığını nasıl unuturuz. Localarımızda da fikirlerin konuşulduğunu son günlerde yayınlanan loca hatıralarından, arşivlerden elde edilen belgelerden okumaktayız.

İnsan hakları, özgürlük, eşitlik fikirleri localarımızda yaşanıp gelinmiş değil mi? Bir Mithat Paşa, bir Namık Kemal, bir M. Reşit Paşa sütunlarımızın en büyük süsleri değil mi? Demokrasimizin, vatan sevelliğimizin ilk bayraktarları değil mi onlar? Daha kimler...

Kardeşlerim, konuşmamıza 1730'lardan itibaren kurulan locaların yabancı obediyanlara bağlı olduğunu bunların başta Fransız olmak üzere, İngiltere, İskoçya, İrlanda, Almanya, İtalya, Polonya, Macaristan, Yunanistan, hatta İspanya Büyük Locaları olduklarını, Türkçe çalışan locaların da öteki yabancı locaların ritüellerinin tercümesini kullandıklarını dikkate alırsak, farklı bir anlayış ve uygulama olmadığını anlarız. Localarda kutsal kitapların açılışı ise 1723 Anayasasına tam uygun bir uygulama olduğunu, ananevi Masonluğun Deistik anlayışının en ileri uygulaması sayılmaz mı? 1844'de İstanbul'da Masonik kongrenin bile yapılabildiğini hatırlamak gerekir. 1890'da Goldenen Horn Locası Üs. Muh. Karl Becker K.: in ifadesine bakalım: «Türk yönetimi masonik atölyelerin kurulmasını kolaylaştırmıştır»... 1857'de İzmir'de bir Bū.: L.: kurulmuş ama yaşamamıştır. 1862'de İstanbul İngiliz Bölge Bū.: L.: kurulmuştur. Amerika, Fransa, Belçika, Al-

manya, Avusturya ve Hollanda'da bulunduğum sıralarda bu memleketlerin masonlukları ile yaptığımız temas ve araştırmalarda, Türk masonluğunu karşılaştırdığımızda —sanırım bu karşılaştırmayı yapabilirim— iyi yönler :

- 1 — Türk Masonluğu sağlam bir temele oturmuştur.
- 2 — Yabancı obediyanlardan hiç de geri kalmış değildir.
- 3 — Masonik yaşamım süresince gördüğüm gibi ilerleme içindedir.

Eksik yönlerimiz :

- 1 — Masonlarımız az okuyorlar.
- 2 — Masonlarımız yazı yazmıyorlar, masonluk üzerine çalışmıyorlar.
- 3 — Yaşanmış olayları not edip hatıra bırakmıyorlar veya bilgi aktarmıyorlar, konuşmuyorlar.
- 4 — Masonik eğitime, şekilcilik deyip önem vermiyorlar.

Diyeceksinizki, peki ilerleme nasıl sağlanıyor? Yukarkı olumsuz tutumlar tabii ki bir orana dayanıyor, az da olsa okuyan, araştıran bilgi aktaran, fırsat verilirse yazıp yayınlayan kardeşler sayesinde ilerleme oluyor diyebiliriz. Sembolizm açısından Anglo-sakson, Amerikan localarından daha geniş ve derin bir uygulama içindeyiz. Kontinental seviyedeyiz. Ritüelik açıdan; ritüellerimiz, seramoni uygulaması Anglo-Amerikan ağırlıklı ise de fikir ve felsefe yönünden daha derin, ruha hitap eden hermetik olarak Anglo-Amerikan ritüellerinden daha çok farklı ve ileri, Kontinental Masonluğa paraleldir diyebiliriz.

Disiplin ve geleneğe bağlılık açısından :

İster Kontinental, ister Amerikan localarında KK.: disiplin ve geleneğe bağlılığa çok dikkat ediyorlar. Bizler maalesef bu yolda biraz gerideyiz. Bu son eksikliğin giderilmesine önem vermek, diğer eksiklerimizi de, yoketmek üzere dünya masonik literatüründen önemli olanları tercüme etmek veya aktarmalar yapmak için dil bilen KK.: in hizmete koşmalarını gerekli görmekteyiz. Ritüellerimiz, ufak tefek bazı eksik yanlışlıkları ile bizim ritüellerimizdir, tercüme, derleme değildir. Elbette zaman zaman düzeltmeler yapılacaktır. Tenkit edilirken, Masonluğun geleneklerini, yazı ve yazılı olmayan kurallarını göz önünde bulundurmamak gerekir.

Hindistan'da Masonluk

Alberta Bü.: L.: sı yıllığından
Tercüme Eden:
Abdurahman ERGİNSOY

Bir yerin veya bir memleketin Masonluğunu öğrenip tanıtmak için pek çok masonik bilgiyi araştırıp, toplayıp değerlendirmek gerekir. Bu iş için genel olarak bir program önerilebilir. Bizce bilgilenmemize yeterli olacağına inandığım bir inceleme programı şöyledir:

- 1 — Tarihi ve gelenekleri
- 2 — Törenleri ve Ritüelleri
- 3 — Sembolizması
- 4 — Filozofisi ve idealleri
- 5 — İyilik görüşü ve başkalarına hizmetleri

- 7 — Evrensel Kardeşliğe göre karakteri
- 8 — Sosyal yönü ve topluluğa katılması

Bu programa göre Hindistan'daki Masonluğa göz atalım:

- 1 — Tarihi ve Gelenekleri,

Hindistanı tanımak ve öğrenmek için İndus Vadisindeki MOHENJODARO kentinin bir kaç binyıllık tarihine bakmak gerekir. En azından MÖ 5000 yılında bu kentin özel ve genel hamamları, su ve kanalizasyon sistemi ve iki katlı özel evleri varmış. Dünyada ilk yazılı dil olan ve günümüzde de hala öğretilen Sanskrit dili

MÖ 4000 yılında da varmış. Eski Hindu uygarlığında pamuk tekstili, Batıda daha kullanılması bilinmeden 2000-3000 yıl önce kullanılıyormuş. Herodot'dan öğrendiğimize göre Hindistanda karıncalar altın kazıyorlardı ve ilerde sorun yaratmalarını önlemek için sağ'ıksız ebeveynler öldürülmekteydiler. Bu sıralarda Hindistanda BUDA Doktrini geniş alana yayılmıştı.

Prof. Winternitz'e göre Hindistanın en eski Kutsal yazıtları MÖ 2500 yıllarından kalmadır. BİLMEK anlamındaki Reg Vedas'lar Nehru'ya göre Kurban ayin'leri, dualar; büyü ve tabiata ait şiirleri ve ilahileri içeren; bugüne göre bir edebiyat koleksiyonudur. Vedas'lar Brahman'lar tarafından öğrenilip incelenirler, halkın içinde ise mitolojik karakterleri içeren Upanishad'lar ağızdan ağıza anlatılırlar.

Ramayana ve Mahabharata iki destan olup Ramayana, iyinin kötü karşısındaki zaferini, kadının saflık ve iffetini ve de Kardeşlik sevgisini anlatır. Hürmasonluğun pek çok malzemesine Ramayana içinde raslanır. Mahabhata'da büyük Khruksherata savaşında yer alan kötülüğün bozgunu sonucu tüm Kauravas ırkının or-

tadan kaldırılması anlatılır. MÖ 1500 yıllarında Vishnu'nun cisimleştiği Lord Krishna'nın Hindu Kutsal kitabı olarak bilinen Gita'yı, Arjun'a burada dikte ettirdiği tahmin edilmektedir.

Hindu efsanesine göre Hindu Triad'ı (Üçlemesi) Brahma, Vishnu ve Shiva yani sırasıyla Dünyayı yaratan; koruyan ve yok eden olarak görülür. Bu üç ana görünüm Uluhiyetin daha iyi anlaşılması için Yüce varlığın kişileştirilmesidir. ve böylece ÜÇ-BİR'e icra edilmiştir, BİR olmuştur. Bu görüşle Hindu'lar Tek Tanrıcadırlar. Hiram Aifin sebatının efsanesi burada Hindu'ların Müslümanlara karşı sebatının paraleli sayılmaktadır. Müslümanlığı kabul etmedikleri için bir kaç milyon Hindu Müslüman işgalci'ler tarafından şehit edildiği ifade edilmektedir. Sikh dini; Hindu Müslüman dinleri karışımı olarak; müslüman akıncıların Hindistanı işgal ettikten sonra 1469 da ortaya çıkmıştır.

2 — Törenleri ve Ritüelleri;

Ritüellerine bakarak Masonluğun Hint'lileri neden cezbettini anlamak çok kolaydır. Hinduizm, temelde çeşitlilik dini olduğu için izlemek

kolaydır. Bazı Hindu Düşünürleri ulaşabilecekleri en yüksek zirve felsefeye kavuşurken alt sınıflar puta tapınmakla ibadet'lerini sürdürmüşlerdir. Rahipler sınıfı imtiyazlı olarak Vedas'ları çalışıp öğrenirken halk da Puranas'ların kitalarını rahiplerinden ders takrirlerini dinliyorlardı. Bugün hikaye anlatma düzenli bir olaydır ve Brahmanlar kutsal bir bağla Hindu edebiyatından öğrendik'leri pasajları vecd içindeki halka okurlar, esatir ve efsaneleri açıklarlar. Şayanıhayrettir; Hindu'ların % 75 i Vedas'ların öğretisi ve filozofik edebiyat konusunda bilgisizdirler ve okuma yazma bilmezler.

Hürmasonlukta sırlarımız vardır. Bu sırlar bize sessizliği öğretir ve cennet yaşamının bu yolla kurulabileceğini hatırlatır. Hindu'lar Yoga yaparlar. Yoga'nın yegane fiziksel, zihinsel; ahlaki ve ruhi kültür sistemi olduğu açıklandığından buna sarılırlar. Yoga insanı, fiziksel ve zihinsel disiplin yoluyla artırıp ilahi vasıflara yücelttiğinden onunda olumlu ve ebedi mutluluk ve huzura kavuşturur. Yoga'da gerçek sessizlik vardır ve bu sağlanır. Hürmasonlukta loca bizleri sakinleş-

tirerek Tanrının yansımalarını ve tüm insani bilimlerin en ilginçini KENDİNİ BİLME bilgisini; Vedas'ların açıklanmasında olduğu gibi; sağlar.

3 — Sembolizma,

Bengalor'da Güney Yıldızlı Sayın Palia K. in açıklamasına göre; locanın dört yönü, bizdeki Akıl ve İdrakin dört değişik ve gelişmekte olan modeli-şeklidir: Kuzey karanlık ve cehaleti göstererek bizlerin en düşük fiziki duygularımızın; tabiatımızın kabul ettiği etkilenme'leri dile getirir. Batı; akılcı anlayışı; ya da akliselimi temsil eder. Güney ruhi sezgi ve akılcı anlayışın bulunduğu yeri gösterirken Doğu'da insanoğlunun en yüksek ruhi anlayışı, idraki ifade eder.

Locanın yüksekliği; cennetin yüksekliğine tekabül eder ki bu da aydınlanmış insanın tam olarak bilgilenip idrake sahip olduktan sonra belirli bir yüceliğe erişeceğini anlatır. Bir Mason olarak PALIA K.' masonik görüşleri izler ve benimser. Ancak Batılı inançlı Hindu'ların büyük bir çoğunluğu güneyin karanlık olduğuna inanır, bunun da en basit açıklaması; Hindistanın Güney ucunun

sonunda Güney kutbuna kadar uzanan karanlık suların içinde uzanmasıdır.

Üstadın önlüğündeki üç Tau, çapraz bir Hindu Triad'ını simgeler: Yaratici - Brahma, Koruyucu Vishnu; yokedici Shiva; üçü birden Kadiri Mutlakı, herşeye kadir olanı oluşturur.

Hindistanda bir locanın açılışı, genellikle üç üstad tarafından yapılır ve her biri öyle yer alırlar ki altar üzerindeki Kutsal Kitap dördüncü ayak olmak üzere bir çarmih-idam sehpasının gönye şekliyle Svastika oluştururlar. Svastika Hindistanda çok eski bir semboldür ve insanın içine nüfuz etmiş ilahi kıvılcımı, Güneşi temsil eder. İdam sehпасı uygun şekilde yerleştirilerek kare teşkil ederki bu da maddeyi, dünyayı; nihayet bedeni sembolize eder.

Sembolizm Hindistanın bütün bölgelerinde yaygındır. Hindular son derece ileri astronomdurlar ve bu hal yüzyıllardan beri süre gelmekte olup bu sebeple rakkamlarla da çok ilgilidirler. Bir, sayısı; çok eski zamanlardanberi Yüce Varlığın sembolü olmuştur. Üç; locayı yönetir; Hindu Triad'ını hatırlatır. Beş Locayı idame ettirir, Ma-

habharata'daki kötülüğü mağlup eden beş Pandava Kardeşi sembolize eder. Bunun gibi Sikh'lerde de beş kutsal gösterir. Sikh'lerin beş seçkin işareti şunlardır: Uzun sakal; tarak, iççamaşır; sağkolda bilezik ve elde kılıç. Bunlar Hintlilerce beş K-lar olarak adlandırılır. Yedi, locada yedi büyük Rishis'i gösterir ki bu kutsal insanlar-azizler, Nuh'un gemisindeki kişiler olup Tufandan kaçarak Büyük Ayı yıldız kümesindeki yedi yıldızı oluşturduklarına inanılır. Günahkarların atıldığı yedi değişik cehennem vardır.

Eski Hintliler güneşe taparlardı. Bu gün de hala güneşe tapan bir grup Hintli vardır. Hindistandaki en Kutsal söz AUM'dur. Bu da Güneşe atfedilen mistik bir hecedir. Ay takviminin yirmisekiz günden ibaret olduğu hususu; yedi günün dörtle çarpımı olduğundan, yedi mistik sayısının aya da bağlanmasına sebep olmaktadır. Aynı zamanda yedi okyanus ve yedi kutsal nehir'in de varlığı kabul edilir.

4 — Filozofi ve idealleri,

Masonluğun Hinduları cezbetmesinin sebebi; masonluğun hayatın ruhi ve manevi yanı ile ilgilenmesidir. Hin-

distanda pek çok kez Doğu ile Batı Kültürlerinin basit ayırımından söz edildiğini duydum: Sız Batıda materialistsiniz; biz Doğuda her zaman maneviyatçıyız. Hindu kitlesi KARMA denilen ruh göçü doktrinine inanır. Bugünkü biz'ler daha önceki doğumlarımızdaki iyi ve kötü amellerimizin sonuçlarıyız; denmektedir; Vecd dini; iyimserdi. Çünkü Güneşin cennetinde her zaman ebedi mutluluğa umutla baktı. Upanishad'lar Yeniden Doğuş teorisini genişlettiler, Var oluşun sonsuz zincirinden kaçış yolunu gösterdiler. Bu da sonda-fanilikten kesin feragetle dünya nimetlerinden vazgeçmek ve Sonsuz Varlıkta TEK'liğin farkına varma ve gerçekleşme demektir. Böylece de Vedec öğretisinden bu Yüce Varlığın şu nefis şiiri doğmaktadır. «O senin Ruhundur İç denetleyicidir. - Ölümsüzdür - O görünmeyen Görendir, Duyulmayan Duyandır ve Düşünülmeyen Düşünendir.»

Aslında Hindistandaki Kast sistemi dört kastın oluşturulması için idealdir:

A — Sudraslar, Harijanslar; Dokunulmayanlar; demek hayat boyu hizmet eden, aşağı görülenler.

B — Vaishyas-İş adamları ve profesyoneller, hayat boyu para kazanırlar ve onu keyfince ve özgürce harcarlar.

C — Kshatriya - Muharipler, hayatları boyunca ve hayatları bahasına zayıfları sadakat ve cesaretle korurlar.

D — Brahmanlar - Rahipler, hayatları boyunca öğretmek, bilgilerini geliştirmek; dindarlık; saflık; hoşgörü ile; affetme ile; her yaratıkla dost olmakla görevlidirler.

Hindistanda iken Kral Kobra'ya rasladım. Hindistanda zehirli yılanlar tarafından ısırılan onbinin üzerindeki insanın hayatını kurtarmakla ün yapmıştı. Bir telefon, ya da bir telgraf onun hayat kurtarma duasına başlaması için yeterlidir. Bizde her şeyin dua ederek mümkün olabileceğine inandık. Ancak merak ediyorum, kaçımızın kobra ısırığından sonra oturup ta bizi duasıyla iyileştirecek kutsal insanı bekleyecek kadar inancı vardır.

5 — İyilikler ve başkalarına hizmet,

Eski kast sisteminden serve-

tin bölüşülmesi fikri ortaya çıkıp gelişmiştir. Herkes ortak iyilik için çalışmış ve hayata bir tatlılık ve güzellik verilmiştir. Bugün Hindu inancına göre bir fakire zekat vererek insanın üstünlük ve görevlerini yerine getirdiğine inanılır. Sonucunda da Hindistanda dilenmek hiçbir zaman aşağı görülmez. Hindu-lar da biz'ler gibi fakirlerin her zaman bizlerle olduklarını biliyor ve öşür olarak da (zekat olarak) gelirlerinin % 10 unu veriyorlar. Her yıl bir Sikh Dünyevi malının % 5 ini vermektedir. Sonuçta, Kuzey Doğu meleği dersinin bir Hindu için gerçek bir anlamı vardır ve Kardeşleriyle birlikte merhamet ve şefkati paylaşmanın gerekliliğine inanır.

6 — Hukuki Yapısı;

Hindistandaki hukuk felsefesi çok eski zamanlardan bu yana sürüp gelmektedir. Eğitilmiş sınıf olan Brahmanlar, Kral ve Hükümdara danışmanlık ederler. Ve onlardaki yasa ideali ve fikri de sahip oldukları kutsal edebiyattan, yazılardan kaynaklanır. Gita onaltıncı bölümünde insanın ne'ler yapması gerektiğini şöyle özetler: İhtiras, öfke; hırs; bunlar cehennemün üçlü kapı-

sını oluştururlar. ki bu da ruhların lanetlenmesidir. Bu durumdaki insan; hırslarından sıyrılmalıdır. Buna göre bırakın Kutsal Kitap ne yapmak; ne yapmamak hususunda size yol göstereyim. Tüm bunları bilerek yapmanız gereken kutsal düzendeki eylemlere uymanızı sağlayan tapınmadır. Böylece bizim masonik hukukumuzu gözönünde bulundurduğumuzda, Hindu-ların bizim ahlaki değerlerimizi özetlediklerini görürüz. «Başkalarına iyilik bize iyiliği getirir; diğerlerine kötülük bize acı verir.» diyor bir Hindu Öğretmen. Kişinin yalnız kendisi için çalışması; diğerlerine kötülük yapmaktan farksızdır, oysa diğerlerinin iyiliğine çalışmak yegane gerçek mutluluk yoludur.

7 — Evrensel Kardeşliğe göre karakteri,

Bin'lerce yıldır Hindu-lar daima Barışın ve Şiddet kullanmamanın takipçisi olmuşlardır. Nehru'nun özetlediği gibi «Eski Hind medeniyetinin temel fikri, din ya da itikadın; imanın ötesinde kişinin kendine ve başkalarına karşı olan görevinin ifasında sorumluluk anlayışını ifade eden DHARMA'dır. Bu evrenin fonksiyonunu ve içeriğini yöneten, dü-

zen'leyen temel ahlaki ve manevi yasadır. Eğer bir kişi görevini yaptıysa ve bu eylem ahlaki değerlere uyuyorsa olumlu sonuçların gelişmesi kaçınılmazdır. Bu tür hak'lar üzerinde fazla durulmaz. Bu yasa, bugün uygulanan modern kesinlikteki yasalarla kişilerin, grupların, milletlerin yasa ve haklarıyla belirgin zıtlıklar içindedir. Masonlukta bizler, insanların Kardeşliğine ve Tanrının ilahi Hakimiyetine inanırız. Bu da Hinduları cezbeder ve bizim kardeşlerimiz olmalarını sağlar. Çünkü onun imanı da inandığı bu temel manevi yasadan oluşmaya başlar.

8 — Sosyal yön ve topluma katılma;

Geçmişten bu güne dek süren gelenek; yaşlıların sorunları tartışmak için köylerde toplanmalarıdır. Bu durumda hepsi bir daire biçiminde otururlar ve arkadaşlığın simgesi olan nargile elden ele geçer.

Bu uygulamada nargile devamlı yana ve durduğu yerden her yana yetecek kadar uzun marpuca sahiptir. Hindular dostluğu ve arkadaşlığı çok sever ve benimserler. Çok fakir olsa bile kuzeyde yaşayan Hintli Çay, güneyde yaşayanlar ise kahve ikram ederler. Bunun gibi konukseverliklerini localara girdiğimizde de görmemiz normaldir. Çoğunlukla toplantılar Kardeş sofrası ile biter ve değişmez olarak a'kollü içki vardır. Ancak Hindu'lar ılımlı insanlardır ve ben şimdiye kadar bu üstünlüğünü suistimal eden bir Hintli Masona raslamadım.

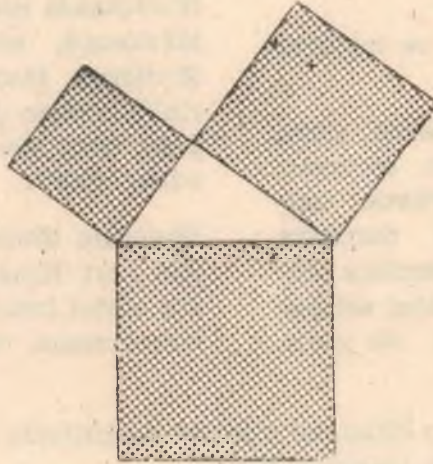
Hindistanda ister Hindu, ister Müslüman; ister Sikh; ister Hristiyan olsun geçmişin derinliklerinden gelen ilkelerle amel eden Mason, Hürmason adına layıktır.

Söz'lerimi bitirirken hepinizden Lord Krishna'nın ölümsüz şiirini hatırlamanızı ve unutmanızı rica ediyorum:

Ne Ekini, ne malı; ne de birikmiş altını;
Ne ailesinden biri
Ne karısı, ne kızları; ne de oğulları
Ne de bu ekmeği yiyen bir başkası
Bu hayatı terkederken onu izleyebilir.
Herşey geride kalacaktır
Ancak yaptığı, her ameli

Bedeniyle sesiyle; ya da aklıyla
İşte budur kendinin sayabileceği,
Son yolculuğunda götürebileceği;
İşte budur onu takibedecek.
Ve sanki gölgesi gibidir; hiç ayrılmayan
Bırak hepsini ardında saygın işlerin görünsün
Gelecekteki mutluluk için bir hazine
Bu hayatta kazanılan ERDEM
Bundan sonrakini de kutsayan olsun.....

Not : Alberta Bü.: L.: sınıfın konvanında Konuk Konuşmacı olarak Saskatchewan Bü.: L.: sından Pek Sayın Dr. Douglas L. GIBSON K.: ın anlattığı; «HİNDİSTANDA MASONLUK» konulu konuşmasından derlenmiştir.

73 Numaralı «Nur» Locası

TÜRKİYE DIŞINDA TÜRKÇE ÇALIŞAN İLK LOCA-İSRAİL BÜYÜK LOCASINA BAĞLI 73 NO LU NUR MUHTEREM LOCASININ KURULUŞ HİKÂYESİ

Derleyenler: Selim AMADO
Sami DAY

Türkiye dışında, Türkçe lisanında çalışan ilk loca; İsrailde; Telaviv şehrinde; 1985 yılının 6 Haziran Perşembe günü kurulan ve İsrail Büyük Locasının 73 sayılı matrikülünde kayıtlı NUR muhterem locasıdır.

Bu yeni locanın kuruluşunu; Türkiye Büyük Locası Pek Sayın Büyük Üstadı ŞEKÜR OKTEN kardeşimiz şereflendirmişler ve locamızın ilk üstadı muhteremi SELİM AMADO kardeşimizin is'at törenini Türkçe olarak başarı ile yönetmişlerdir.

Nur locasına, İsrailde yaşayan Türkiyeli kardeşler neden gerek duymuşlardır? Kuruluşa ne gibi düşünceler tesir etmiş, buna hangi güçlükler takaddüm etmiş ve kuruluş gününe nasıl gelinebilmiş, nihayet törenler nasıl geçmiştir? Bu gelişmelerin hikâyesini anlatmak; neşretmek; vesika haline getirmek ve hafızalarda unutulup gidecek bir hatıra olmaktan kurtarmak gayesi ile bu yazı kaleme alınmıştır.....

İsrail Büyük Locasına bağlı 70 i aşkın locada, sayıları 100 ün üstünde Türkiyeli Mason Kardeşimiz bulunmaktadır. Bunların bir kısmı Türkiyede tekris olmuş, bir kısmı da İsrail'in İbranice lisanında veya Fansızca; İngilizce; Almanca veya İspanyolca lisanlarının birinde çalışan localarda faaldirler. Bunların arasında Üst. Muh. lik, nazırlık ve hatta İsrail Büyük Locasında önemli görevler yapmış olanlar olduğu gibi, hemen tamamı Masonluğa ve localarına bağlılıkları ve devamlılıkları ile dikkati çekmişlerdir. Buna mukabil, sayıları pek az olmayan diğer Türkiyeli Mason Kardeşlerimiz, İbranice veya diğer yabancı dillerinden birini tam manası ile bilmediklerinden, ya İsraildeki localara hiç katılmamışlar, ya zaman zaman misafireten localara ziyaret gelip çalışmalarını anlıyamamanın üzüntüsü ile ayrılmışlar, veya kaldıkları localarda sessiz ve pasif kalmışlardır.

Cumhuriyet Türkiyesinde doğmuş, eğitim görmüş ve çeşitli sebeplerle İsrailde yaşayanların ya ana dili veya en iyi bildikleri lisan Türkçedir. Bilhassa 25-40 yaşları arasında Pek çok yüksek tahsilli ve Türkiye menşeli vatandaş; İsrailde yüksek mevki'ere ulaşmış bulunmaktadır ve bunların Masonluğa kazandırılması imkânı mevcuttur.

Muhtelif vesilelerle bulduğumuzda, biz Türkiyeli Masonlar, Türkçe lisanında çalışacak yeni bir loca kurabildiğimiz takdirde, kökleri, mizaçları; kültür ve lisanları bir olan kardeşlerin insanlığa, cemiyete ve kendimize daha faydalı olacağımız fikrini benimsemeğe başladık. Bu loca, kendi localarında pasif kalmaktan kurtaracak, Türkçe olarak kendilerini rahatça anlatabilen kardeşleri Masonluğa yeniden kazandıracak ve mesleğimize yeni ve kıymetli elemanların kabul edilmesine yol açacaktı. İşte bu fikre taraftar olanların adedi artınca, mevzuu etraflıca görüşmek gayesi ile; Kardeşimiz Erol Mukatel'in Ramat Haşarondaki evinde 10.4.1984 günü 26 Türkiyeli Masonun iştiraki ile ilk tarihi toplantıyı yaptık.

Bu ilk toplantıda bütün kardeşlerimiz söz aldı ve kendi açılarından locanın kurulması gereklerini savundular. Belli başlı fikirler, yukarıda izah ettiğimiz gibi, dil mizaç, masonik görgü ve anlayış birliği, İsrail Masonluğuna katılmayanları camiaya yaklaştırmak (böylece Masonik mecburiyet olarak kabul ettiğimiz «ya-

şadığım şehirdeki locaya katılacaksınız» kaidesini gerçekleştirmek, Telaviv dışında yaşayan Türkiyeli Mason Kardeşlerimizle birlikte çalışabilmeyi mümkün kılmak gibi büyük ekseriyetin heyecanla savunduğu fikirlerdi.

Ancak bu şekilde düşünmeyen iki üç kardeşimiz dahi (ki bu kardeşlerimiz sonradan ekseriyetin fikrine katılmış ve bugün çok faal görevler almışlardır) şu görüşü ileri sürmüşlerdir: «İbranice, bu memleketin lisanıdır, nasıl olsa öğrenilmesi gereken bu lisana biz de yabancı idik ve ilk yıllarda her şeyi anlayamıyorduk, fakat zamanla her şey düzeldi. Lisan ilerledikçe bu kardeşler daha faal olurlar, esas mevzu Masonluğu benimsemiş olmak veya olmamaktır. Loca kurmak kardeşleri Masonluğa yaklaştırmaz.»

Ezici çoğunluk, Türkçe çalışacak bir locanın kurulmasını öngördüğünden, teşebbüsümüzün devamına; İsrail Büyük Locası ile temasa geçilmesine ve Türkiyeli kardeşlerimizin envanterinin yapılmasına karar verildi. Üstadı Muhteremlik yapmış SELİM AMA-DO kardeşimiz; Büyük Loca ile temas görevine ittifakla getirildi.

İkinci toplantı, 9/5/1984 gecesi Ramat Gan mahfelinde yapıldı. Görevli kardeşler yaptıklarını belirttiler, 100 ü aşkın Türkiyeli Masonun bulunduğu tespit edildi ve kurulduğu taktirde bu locaya 15-20 kardeşin tebenni edilebileceği, gayri muntazam kardeşlerin de bu locada intizama avdet edecekleri bildirildi. Büyük Üstad P.S. ELLY WEISS kardeşimizin bu fikre karşı olmadığı memnuniyetle öğrenildi. Ancak temaslar başlayınca güçlükler de ortaya çıktı. Şöyleki: Bu Loca kurulunca, Türkiyeli kardeşler oraya gidecekler ve halen faal olan localar bu değerli elemanlardan mahrum kalacakları için de büyük bir darbeye uğrayacaklardı. Bunun dışında, Türkçe konuşan nesil yaşlandıkça yeni locanın akıbeti ne olacaktı? İsrailde Türkçe konuşan ve mason olmağa lâyık genç elemanlar gerçekten çok mu idi? gibi endişeler mevcuttu.

İkinci ve ondan sonraki toplantılarda, kendiliğinden oluşmuş canlı bir müteşebbis heyet teşekkül etti. Selim Amado başkanlığında, Sami Day, Yusuf Zara, Nesim Güveniş; Erol Mukatel; Yitshak Mizistrano, Şloma Rabi, Marko Eskenazi, Aaron Ender; İsak Ender; Avram Arias; İsak Treves; Edvard Palaçi kardeşler; locayı kuruluşa getirecek hazırlıkları tamamladılar ve güçlükleri yendiler.

Locanın adı ne olmalıydı? Üstadı Muhterem kim olacaktı? hangi

ritüel tatbik edilecekti? masrafları karşılamak için ne gibi bir gelir kaynağı düşünülmeliydi? ve en mühimmi verilecek dilekçede; envar kimlerden teşekkül edecekti? Bir taraftan Büyük Üstat P.S. Elly Weiss, diğer taraftan geçmiş Büyük Üstatlar ile Büyük Daimî heyet üyeleri; kuruluşumuzu desteklemeleri şart olan iki loca envarının iknâ edilmesi; uzun süren kulis faaliyetlerini gerektirdi. Güçlüklere eninde sonunda yenilmesini sağlayan faktörlerin başında; Türkiyeli kardeşlerin davaya inançları; sebat etmeleri ve kulis faaliyetlerini çok iyi bir yolda yönetmeleri dışında Büyük Üstat Elly Weiss in kardeşlerimizin ciddiyetine ve bu locanın bünyesine yeni ve kıymetli elemanların katılabileceğine inanması sebep olmuştur.

Locanın kurulma dilekçesinde; buna niçin ihtiyaç olduğu zikredilmeliydi. Böyle bir locanın; Türkiye büyük locası ile İsrail büyük Locası arasındaki ilişkiler üzerindeki olumlu tesirine inancımızı ilâve ettik.

Locanın kurulmasını destekleyen iki loca; 42 No lu Fransızca çalışan LUMIERE LOCASI (Üst. Muh. Alain Amar) ve 62 No lu İspanyolca çalışan LA FRATERNIDAD LOCASI (Üst. Muh. Marko M. Eskenazi) olmuşlardır. Kendilerine müteşekkirimiz ve şükran hisleri ile borçluyuz.

Locanın adının hem kısa hem de Türkçe ve İbranicede manâsı olan ve Masonlukla ilgili bir isim olmalıydı. Sembol, Delta ve Nur isimleri arasından N U R adını seçtik.

Envarın tespitinde bazı müteşebbis kardeşlerimizi ilk envarın dışında bırakmak gereği bizleri üzmemekle birlikte (zira kurucu görevlilerin hepsinin İsrail Büyük Localarında faal, muntazam ve üstat olmaları gerekiyordu ve müteşebbis kardeşlerden birkaçı henüz İsrail localarına tebenni etmemişlerdi) İsrailde faal, muntazam ve kıymetli pek çok kardeşimiz olduğundan ilk envarı tespit etmek ve onu önce Üstadı Muhteremlik etmiş 7 kardeşle süslemek zor olmadı. Şöyle ki:

İLK ENVAR

Üstadı Muhterem Selim Amado K.
68 No lu Noga L. eski Ü.M. i)

Birinci Nazır	Aaron Ender K. (42 No lu Lumiere L. dan)
İkinci Nazır	Dr. Daniel Yahya K. (Roş Haayın L. dan)
Sekreter	Avram Arias K. (42 No lu Lumiere L. dan)
Önceki Üs. Muh	Yusuf Zara K. (İst. Hümanitas L. eski Üs. Muh)
Hatip	Avram K. Avdan K. (13 No lu Hakohav L. dan)
1 ci Muhakkik	Şlomo Meseri K. (13 No lu Hakohav L. dan)
2 ci Muhakkik	Yeoşua Şoef K. (13 No lu Hakohav L. dan)
Hazine Emmini	Moreno Margunato K. (42 No lu Lumiere L. dan)
Hasenat Emmini	Dr. Eli Ventura K. (Davut Yelin L. dan)
Tören Üstadı	Şlimo Rabi K. (52 No lu Havradim L. eski Üs. Muh.)
Koruyucu	Alber Baruh K. (42 No lu Lumiere L. dan)
Gözcü	Marko M. Eskenazi (62 La Fraternidad L. dan)
Kutsal Kitap Emmini	Yitshak Mizistrono K. (61 La Fraternidad Eski Üs. Muh.) (Ve Türkiye büyük Locasının İsrail temsilcisi.)

RİTÜEL MEVZUU

Birçok kardeşimiz, Türkiyedeki ritüelin burada da tatbik edilmesini arzu etmişlerdir. Ancak, İsrail ritüeli değişik olduğu ve İraelde çalışma yapıldığına göre bu ritüeli benimsemenin uygun olacağı fikri benimsendi. Onun için 1 ci 2 ci ve 3 cü derece ritüellerinin ve bunlarla birlikte L. kuruluş ve Üs. Muh. isad törenlerinin tercüme edilmesi ve acele daktilo ile yazılması gerekiyordu. Tercümeyle tam anlamı ile yapabilecek kardeşlerimiz

bulundu ve Selim Amado, Nesim Güveniş ve Aaron Ender K. ler tercümeyle tamamladılar, Dr. Daniel Yahya K. de tercümeyle daktiloya çekti. Vedat Alev K. de onları güzel bir şekilde ciltledi. İsrail Bü. Lo. Pek Sayın Bü. Üs. ile mütereddit olan Bü. Daimi Heyet üyelerini ikna etme gayretleri meyanında aşağıdaki iki faktörün de önemli yeri olmuştur:

- 1 — Loca kurulduğı takdirde, bir sene içinde (ciddi bir tahkikat-tan sonra) yaşları 23-50 arasında olan 20 hariciyi camiamıza alabileceğimizi bildirdik. Listemizde hukukçular, uzman ve klinik şefi hekimler, mühendisler; diş hekimleri; mimarlar ve iktisatçılar gibi kıymetli elemanlar bulunmaktadır; bunlar da kardeşlerimiz tarafından hararetle tavsiye edilmişlerdir.
- 2 — Bu arada Loca kurma teşebbüsümüz Türkiyede de duyulmuş; büyük ilgi ve memnuniyet yaratmıştır. Hatta davet edildiği takdirde Türkiye Büyük Locasının Bü. Üstadı P.S. ŞEKÜR OKTEN nin açılışa katılmaktan büyük onur ve zevk duyacağı mesajını gönderdiler. Dünya Büyük Locaları ile İsrail Büyük locası arasındaki ilişkileri, iki yıllık mesaisi içinde oldukça geliştiren Büyük Üstad Elly Weiss, Türkiye Bü. Üs. Şekür Okten'in gelme arzusunu NUR locasının kurulmasında çok önemli bir faktör olarak görmüştü.

Nitekim 16.4.1985 günü İsrail Bü. Lo. sı Daimi Heyeti toplantısında Bü. Üs. Elly Weiss K., Nur Locasının İsrail Bü. Lo. sına bağılı 73 no lu matrikülünde kayıtlı yeni bir loca olarak onaylandığını ve çalışmalarını Türkçe ve ilerde gerektiğinde İbranice yapılacağını ilân etmiştir. Bu sevinçli haber; 2 yılı aşkın ümit ve gayretlerimizin neticesiydi şüphesiz. Artık sıra organizasyon ve kuruluş hazırlıklarına gelmişti.

KURULUŞ TÖRENİ HAZIRLIKLARI :

Bu hazırlıklar şöyle özetlenebilir.

- 1 — Ritüellerin tercümesinin ve baskı işlerinin tamamlanması,
- 2 — Locanın kuruluşunu müteakip hemen yapılacak Üs. Muh.

İs'at törenini yönetmek üzere P.S. Şekür Okten'i davet etmeyi arzuladığımızı ve bunun onaylanmasını İsrail Bü. Üs. ndan rica etmek ve resmi davetiyenin gönderilmesini sağlamak.

- 3 — Resmi davetiyeyi Türkiye Bü. Üs. ı Şekür Okten K. e acele ulaştırmak ve İs'at töreni ritüelini tetkiklerine sunmak.
- 4 — 6.6:1985 Perşembe günü olarak tespit edilen kuruluş gününün tören gündemini hazırlamak, davetiyenin Türkçe ve İbranice metni ile grafik maketini tamamlamak.
- 5 — Türkiye Bü. Üs. Şekür Okteni ağırlama programını tespit etmek,
- 6 — Davetiyelerin listesi ile, kuruluş törenini takiben verilecek gala yemeğinin detaylarını ayarlamak,
- 7 — Locanın demirbaşının tespit ve temini (regalya ve çalışma aletleri). Bütün bu hazırlıklar ve detayları, Nisan ve Mayıs aylarında sık sık yaptığımız toplantılarda (Dr. Daniel Yahyanın bürosundaki toplantılarda) hazırlanmıştır. Bu yılın Nisan Ayında Nesim Güveniş K. in İstanbula gitmesinden faydalanarak, İsrail Bü. Lo. sı Büyük Üstadının resmi davetiyesini, Türkiye Bü. Lo. Büyük Üstadına gönderdik. Ayrıca İs'at Töreni ritüelini de ekledik. Bunların yanında, İsaelde tatbik edilen Üs. Muh. İs'at töreni ritüeline göre, loca görevlilerinin hepsinin, geçmişte Üs. Muh. lik yapmış olmaları gerektiğinden, envarın Türkçe bilenlerden teşekkül etmesi kararlaştırıldı, şöyleki:

İs'at Üs. Muh.i olan P.S. Şekür Okten in başkanlığında; Şloma Rabi (1 ci Nazır); Eli Ventura (2 ci Nazır); Davit Mizrahi (İs'at töreni Üs.), Yusuf Zara (Sekreter), Yitshak Mizistrano (Hatip), Aaron Ender ve Marko M. Eskenazi (1 ve 2 ci muhakkikler), Jak Galimidi (Hazine emini), Zeki Levent (Koruyucu), Yusuf Levent (Gözcü). 1.ci derece çalışma aletlerini Yitshak Mizistrano, 2 ci derece aletlerini Eli Ventura. ve 3 cü derecedeki aletleri de Aaron Ender anlatacaktı. Efsaneyi Davit Mizrahi. Nazırlar öğretisini Yusuf Zara ve nihayet Kardeşlere öğretiyi de Nesim Güveniş kardeşlerimiz idare edeceklerdir.

Merasimin 1 ci provası, kuruluştan birkaç gün önce yapıldı, 2 ci

pprova da Türkiye Bü. Üs. nın gelişini müteakip 4 Haziran günü yine aynı yerde Weizman sokağındaki Mason Mahfelinde gerçekleştirildi.

3 Haziran Pazartesi günü Bü. Üs. P:S: Şekür Okten ve sayın Hemşiremizi Lod hava alanında şu gurup karşıladı:

İsrael Bü. Lo. sı Bü. Sekreteri Yeoşua Hadari, Türkiye Bü. Lo. sının İsrael temsilcisi Yitshak Mizistrano, Üs. Muh. Selim Amado ve eşi, Yusuf Zara ve eşi, Sami Day ve eşi, Aaron Ender ve eşi. Hararetle ve hakiki Kardeş sevgisi ile karşılanan değerli misafirlerimize Bn Amado, İsraelin özel çiçeklerinden yapılmış bir buket sundu ve iki çift refakatinde, misafir kalacakları Hilton oteline götürüldüler. Hazırlanan ağırlama ve çalışma programı misafirlere verildi. Otelde öğle yemeği ve istirahat edildikten sonra aynı günün gecesi Selim Amado ve eşi, misafirlerimizi Hiltondan alarak kardeşimiz Moreno ve Röne Margonatonun davetine icabet etmek üzere evlerine götürüldüler. Değerli misafirleri 18 Mason kardeşimiz ve eşleri hararet ve sevinçle karşıladılar. Önce kokteyl, onu takiben yemek, çok samimi bir hava içinde geçti.

Ertesi günü sabahı Tel-Avivde yapılan gezintiden sonra Mahfelde ikinci prova yapıldı. Akşam üstü Selim Amado ve eşi misafirleri otelden alarak davetli oldukları Hayfa'da İsrael Bü. Üstadı Elly Weiss ve eşinin (Miriam) evine götürdü. İki Büyük üstat ve eşlerinin tanışma ve beraberce kadeh kaldırma'ları son derece hislendirici idi.

Birer aperitif içildikten ve sohbetten sonra Weiss lar misafirler ve Amadolarla birlikte Hayfa şehrine hakim tepedeki Don Carmel otelinin camlı restoranında ağırlandılar.

5.6.1985 günü sabahı Yusuf Zara ve Sami Day, eşleri ile birlikte misafirleri Kudüs (Yerusalayim) gezisine götürüldüler. Masonluğun temel sembolü olan Hz. Süleyman Mabedinin büyük maketi ve üç din için kutsal olan yerler ziyaret edildi, fotoğraflar çekildi. Akşama kadar süren bu geziden misafirler çok memnun olarak otele döndüler.

Nihayet büyük gün gelmişti, 6 Haziran 1985 Perşembe günü sabahı yapılan şehir gezisinden sonra Mahfele gelindi ve Locamızın tarihi İs'at töreni tam saat 5 de başladı. O gün aldığımız çok acı bir haber sevincimizi gölgelemişti. İlk günden beri Nur Locasının

kuruluşu için çalışan ve Locamızın ilk sekreteri olarak seçilen kardeşimiz Avram Arias, feci bir trafik kazasında hayata gözlerini kapamıştı, üzüntümüz sonsuzdu...

Loca girişinde kardeşlerin buluşması, renkli regalyaları, papiyon ve koyu renk elbiseleri ile gelen misafir kardeşler, görülmemiş derecede çok kardeşin iştiraki ve heyecan, anlatılması güç muhteşem bir sahne teşkil ediyordu. Nur Locasının tamamı Türkiyeli 58 kurucusu, Büyük Loca görevlileri ve üyeleri, kardeş loca temsilcileri ve Üs. Muhteremleri olarak 150 yi aşkın bir kardeş grubu Mabette vekarla yerlerini almağa başladılar. Mabet bu kadar kardeşi alacak kapasitede olmadığı için, dışardan getirilen sandalyelerle oturulacak yerler sağlandı, birkaç kardeşimiz de yer-sizlikten maalesef ayakta kaldılar. Büyük Mabedin hınca hınç dolması çok nadir vesilelerde olmuştur.

Büyük Tören Üstadı esasını yere vurdu, önce İsrail Bü. Locası Bü. Görevlileri ve ondan sonra onların teşkil ettiği çift dizi arasında da İsrail ve Türkiye Büyük Üstatları Mabede girdiler. Hoş ge'diniz ifadesi ve açılış memuru ile Nur İsrail Bü. Lo. sı tarafından kuruluş töreni başlamış oldu. Özel ritüel ve yemin kürsüsünün arkasında toplanan 58 kurucu üyenin, Bü. Sekreterin okuduğu kuruluş beratını ayakta dinlemesinden sonra, İsrail Bü. Üstadı Elly Weiss; misafiri Türkiye Bü. Üstadı Şekûr Okten'e İsrail Bü. Lo. sınıfın şeref üyeliği diploması ile 50.ci yıl şildini hediye etti. Türkiye Bü. Lo.sı Bü. Üs.ı Şekûr Okten de mukabil hediyesi olan Paşabahçe mamulü Masonik motiflerle işlemeli çok güzel bir tabağı Bü. Üs. Elly Weiss a takdim etti. Bundan sonra, İsrail Bü. Üstadı, İs'at törenini idare etmek üzere çekici P.S. Bü. Üs. Şekûr Okten'e tevdi etti.

Kısa ve öz bir konuşma yapan Türkiye Bü. Üstadı «Masonluğun memleketi yoktur, Mason'ların memleketi vardır. Kardeşleri seçmekte gösterilmesi gereken dikkat çok önemlidir» şeklindeki temaları veciz bir şekilde işledi. Konuşması Selim Amado kardeşimiz tarafından İbraniceye tercüme edildi ve takdirle karşılandı. İs'at töreni, kendileri için değişik bir ritüel olmasına rağmen, Türkiye Bü. Üs. tarafından büyük başarı ile idare edildi. Başarının tam olmasında Tören üstadı Davit Mizrahi kardeşimizinde önemli bir katkısı olmuştur.

Selim Amado kardeşimiz, yeni kurulan Nur Locasının ilk Üs. Muh. mi olarak is'at edildi. Görevliler de Üs. Muh. tarafından sırası ile is'at edildiler, böylece gündem harfiyen tatbik edilmiş oldu, kuruculara diploma ve hatıra madalyaları verildi. Ancak gündemde olmayan tek şey, bir gün önce feci bir kazaya kurban giden sevgili kardeşimiz Avram Arias ın hatırasına yapılan saygı duruşu ile şahsiyeti hakkında söylenen sözlerdi.

Türkiye Bü. Üs. Şekûr Oktenin gelişi, töreni maharetle ve dirayetle idare edişi ve olgun davranışları, bütün kardeşlerimiz tarafından takdir hiseri ve zevkle karşılandı ve hafızalarımıza öylece yerleşti. Bu ziyaretin, Masonluğun hakiki manâsını dile getirdiği; masonluğun din; coğrafi mesafe gibi faktörlerin nekadar üstünde bulunduğunu göstermesi çok manidardır. Bu itibarla bu ziyareti bizler, çok önemli ve unutulamayacak bir tarihi olay olarak kabul ediyoruz.

6.6.1985 gecesı Diplomat otelinde tertiplenen ve kuruluş töreninin devamı olan yemek, matem sebebiyle son anda iptal edildi ve başka bir tarihe alındı. Diplomat otelinin bir idarecisinin Mason olması, bu iptali bizler için külfet olmaktan kurtarmıştır.

7.6.1985 Cuma sabahı, program gereğince; misafirlerimiz otelden alınarak hava alanına götürüldü ve birkaç kardeşimiz tarafından İstanbula müteveccihen uğurlandı. Hava alanı yolunda Bü. Üstat Şekûr Okten'in şu sözlerini nakletmek isteriz. (Aziz kardeşlerim; büyük bir iş başardınız. Türkiye dışında; Türkçe konuşan ilk Mason Locasını açmakla Türkiye'ye ve bana şeref bahşettiniz. Sizleri candan kutluyor ve başarılar diliyorum. Bana ve eşim hemşirenize karşı beklediğimin çok üstünde ilgi ve yakınlık gösterdiniz; onun için eşimle birlikte sizlere candan teşekkür ediyorum. Mimar Sinan dergisinde bu mevzu ile ilgili bir yazı yazacağım ve sizlere de birkaç nüsha göndereceğim. Hoşça kalın kardeşlerim.....»

Kur'ân-ı Kerîm'de ve Kitab-ı Mukaddes'te «Kutsal Sayılar»

Kemal TÜREN

Kur'ân-ı Kerîm'deki ve Kitâb-ı Mukaddes'teki sayıların gizemi üzerinde eskiden beri durulmuşsa da (Bâbiler, Bahâîler, Hurûfîler, Kabalacılar, sayı mistisizmi ve ezoterizmiyle uğraşanlar...), Kur'an-ı Kerîm'in ve Kitâb-ı Mukaddes'in sayısal yapılarıyla ilgili sistematik ve bilimsel çalışmalar ancak yirminci yüzyıl'da gerçekleştirilmiştir. (Sayısal yapı: Fransızca; «Structure numérale»; İngilizce; «Numerical structure»)...

I. — KUR'ÂN-I KERİM'İN SAYISAL YAPISI

Kur'ân-ı Kerîm'in, Mekke Dönemi'nde nazıl olan Müddesir Sûresi (74.cü Sûre), Vahiy için, «öğretilen bir sihir»; «insan sözü» diyen inkârcının Sekar'a (Cehennem'e) sokulacağını bildirir. 30.cu âyet: «O nun üzerinde ondokuz vardır» der. (Yani Cehennem'in üzerinde). «19» burada sayı sıfatı olarak değil, isim olarak kullanılmıştır. 31. inci âyet şu

açıklamayı getirir: «Biz o ateşin bekçilerini yalnız meleklerden kıldık. Sayılarını da inkâr edenler için yalnızca bir fitne yaptık ki kendilerine Kitâb verilmiş olanlar kesin bilgi edinsinler, inananların da imanları artsın. Kendilerine Kitâb verilenler ve inananlar şüpheye düşmesinler. Kalblerinde hastalık bulunanlarla kâfirler; «Allah bu misâlle neyi murad etti?» desinler. Böylece Allah dilediğini saptırır, dilediğini doğru yola iletir. Rab'binin ordularını ancak O bilir. Bu ise insan için yalnızca bir öğüttür. Bu on âyetin ışığında 30.cu âyet, 19 Bekçi, 19 Melek; 19 Büyük Melek, 19 Zebânı v.s. şeklinde yorumlanmıştır. «19»u, 19 insan zannedip Hz. Muhammed ile alay etmeye kalkışanlara 31.nci âyetin cevap olarak nâzil olduğu bilinmektedir. Ahmet Deedat,; İmam Fahreddin Râzi'nin bunu, insanların iyi kullandıklarında ruhu geliştiren, kötü kullandıklarında kişiyi helâke götüren 19 yeteneği olarak gördüğünü (yedi organik fonksiyon, beş duyu organı; beş akli meleke; dahili ve harici azular); ayrıca Deryabadi ve Tehanevi'nin 19 sayısını imanım önemli 19 maddesi olarak kabul ettiklerini belirtmektedir. (Bkz... Ahmed De-

edat: Kur'an En Büyük Mucize; çeviri ve ilâve Edip Yüksel; İnkilâb Yay.; 12.ci baskı. 1985, s. 99). Beyzavi, Celâleyn ve Medârik'e göre 31.nci âyetteki 19 meleğin Kitâb verilenlere kesin bilgi ve de Kur'anın Hak, Peygamberin sıdkına delil olması, bu 19 meleğin kendi Kitâblarına uygun olmasındandır. (Bkz.: Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm», Hasan Basri Çantay, 74/31 le ilgili notlar).

«19» sorunu 1976 yılından itibaren çok büyük bir boyut kazanmıştır. Kaliforniya'da yerleşen Mısır'lı araştırmacı Reşad Halife (Rashad Khali-fa)'nın çalışmaları ortaya beklenmedik veriler koymuştur. Reşad Halife, Kur'ân-ı Kerîm'in metnini bilgisayara kaydederek tetkike tâbi tutmuş, elde ettiği şaşırtıcı sonuçları birçok eserde ve Millelerarası Kongrelerde sunduğu tebliğ'lerle bildirmiştir. Bu çalışmalar Kur'an metninin 19 sayısıyla âdeta örülü olduğunu meydana çıkarmıştır. Güney Afrika'da Ahmed Deedat, Reşad Halife'nin çalışmalarından hareketle araştırmalar yapmış olup Türkiye'de de, başta Edip Yüksel olmak üzere, bu yönde çalışmalar mevcuttur.

Kur'ân-ı Kerim'in, Reşad Halife'nin çalışmalarına kadar bilinmeyen bu Sayısal Yapısının iyice anlaşılması için; işte birçok örnek;

— Kur'an'da 114 sûre vardır. 114; 19 un katıdır. (6 kere 19).

— Kronolojik olarak ilk Vahiy: (96.cı Sûre'nin ilk 5 âyeti), 19 kelimededen ve 76 (yani 4 kere 19) harften oluşur. Bu sûre sondan 19. cudur. Toplam harf sayısı 19 un katıdır.

— 2.ci Vahiy: (68.ci Sûre'nin ilk 9 âyeti), 38 kelimedir. (2 kere 19).

— 3.cü Vahiy: (73.cü Sûre'nin ilk 10 âyeti); 57 kelimedir (3 kere 19).

— 4.cü Vahiy: (74.cü Sûre'nin ilk 30 âyeti); 30.cu âyette 19 daki gizemin varlığını ortaya koyar.

— 5.ci Vahiy: (Fâtiha Sûresi), 19 harften oluşan Besmele'yi, «Bismil'âhirrahmanirrahîm»i vermektedir. Besmele Kur'ân-ı Kerim'de 114 defa bulunur. 113 ü, 9.cu Sûre hâriç, her sûrenin başında, 114. cüsü de 27.ci Sûre'de Saba Melikesi'nin Hz. Süleyman'a mektubunun başında. Demek ki toplam olarak 114 defa (6 kere 19). Sözü geçen bu kay-

dırma sâyesinde Kur'an'ın metni içinde Besmele'nin ilk kelimesi «İsim» 19 kere; 2.ci kelime «Allah» 2698 kere (yani 142 kere 19); 3.cü kelime «Rahman» 57 kere (yani 3 kere 19) 4.cü kelime «Rahîm» 114 kere (yani 6 kere 19) geçmektedir. (Reşad Halife, 19 lu sistem gereği Fâtiha'nın başındaki Besmele'yi, diğer başlık Besmele'lerde olduğu gibi âyet numarasız başlık değil; ilk âyet olarak kabul etmekte). Diğer yandan sözü geçen dört sayı: 19, 2698, 57 ve 114 Allah'ın isimlerinden ebced hesabıyla dört İsmine tekabül etmektedir ve yalnız bu dört İsim sayısal değer olarak 19 un kat'arı olma özelliğini taşımaktadırlar. (Bkz.: Ahmed Deedat, adı geçen eser, s. 100). Besmeleyle başlamayan 9.cu Sûre ile bu kayıp Besmele'yi içinde bulduğumuz 27.ci Sûre arasında, bu sûre dahil, 19 sûre vardır. Bu 27.ci Sûre'de başlık Besmele ile 30.cu âyetteki ikincisi arasında 342 kelime vardır. (18 kere 19).

— Kadir Sûresi (97.ci Sûre) 114 harften oluşur. (6 kere 19. Konusu Kur'an'ın nüzulü olan bu sûredeki harf adedi Kur'an'daki sûre adedi kadardır. 19 lu sistemle ilgili olarak karmaşık bir yapısı vardır.

— Nâzil olan son sûre (110. cu Sûre)'de 19 kelime, ilk âyetinde 19 harf vardır.

— Çok karmaşık bir durum, 19 sayısı ile 29 sûrenin her birinin başında yer alan harfler veya harf grupları arasındaki bağlantıdır. Bu gizemli harfler İslâm Tanrıbilimcilerinin her zaman büyük ilgisini çekmiştir. Bu harflerin adedi 14 tûr ve 14 ayrı terkiptedirler. (İlginçtir ki: $29 + 14 + 14 = 57$ yani 3 kere 19). Hurûf-i mukatta'a (yani birbirinden ayrı olan) bu harflerin ne anlam taşıdıkları daima merak konusu olmuştur. İbn Arabî'nin ve Kâşânî'nin bu konuda ezoterik yorumları bulunmaktadır. (Hurûf-i mukatta'a için Bkz.: İbn Kesir; Hadislerle Kur'ân-ı Kerim; Çağrı Yay., c.2, s. 142 ve devamı). Rudolf von Sebottendorf Türkiye'de uzun zaman kalmış ve 1924 te Almanca olarak yayımladığı «Eski Türk Masonluğunda Uygulama» adlı eserinde inisiyatik yolda yürüten bazı toplulukların bu harflerden ezoterik ve mistik tefekkürlerinde nasıl yararlandıklarını anlatmıştı. Bilgisayar Kur'an'da bu harflerin mevcudiyetinin 19 sayısı ile bağlantılı olduğunu ortaya koymuştur. Bazı sûrelerin başın-

da bulunan bu harfler ya da harf grupları, başında buldukları sûrenin içinde 19 un muhtelif katları kadar bulunmaktadırlar. Bazan bu 19 un katları sistemi aynı harf veya aynı harf grubu vasıtasıyla birkaç sûreyi kapsar. Harf grubu bu sözkonusu olduğunda, 19 un katı olan; her harfin değil; harf grubunun bütün harflerinin o sûredeki toplamıdır. Kur'an'ın simgesi niteliğindeki Kaf harfi iki sûrenin başında yer alır ve bu sûrelerin her birinde 57 şer defa bulunur. Yani 114 defa: Kur'andaki sûre adedi kadar. ($114 = 6 \times 19$). Kur'an'da sekiz defa, bu gizemli harflerden hemen sonra, bunların Kitâb'ın mucizeleri olduğu belirtilir. Bu harflerin veya harf gruplarının bazıları tekrar gruplaştırılırsa ortaya anlamı açık bir kelime çıktığı görülür: Elif Lâm Ra + Ha Mim + Nun = El-Rahman (Bkz.; Hamza Boubakeur (E'bubekir Hamza)'nın «Kur'an Meâli» (Le Coran), Fayard Yay. 3.cü bsk. 1985, c.1, s. 41)... Sehl tefsirinde hurûf-i mukatta'a ile «El-Rahman» kelimesinin nasıl meydana geldiği açıklanır ve «Rahman»'ın İsm-i Âzam olduğu görüşü ortaya konulur. (Sehl tefsiri ve genellikle hurûf-i mukatta'a için Bkz.: Süley-

man Ateş; Sülemî ve Tasavvufî Tefsiri, Sönmez Yay.; 1969; s. 113 ve devamı). Cavit Sunar da şu hususu belirtir: «Rahman kelimesi ebced hesabıyla ve rakamların önündeki noktaları atmak suretiyle (19) adedine karşılık olur.» (Cavit Sunar: Melâmilik ve Bektaşılık; Ankara Üniv. İlahiyat Fak. Yay., 1975; s. 139). (Hurûf-i mukatta'a ve sayısal değerleri ile ilgili hadis için Bkz.: İbn Kesir; adı geçen eser, c.2, s. 146-147.- Sadreddin Yüksel; İslâmî Araştırmalar; Tûba Yayıncılık; 1982; s. 128 ve devamı. Reşad Halife: Kur'an Mucizesi, Furkan Yay.; 1984; takdim yazısı)... Kur'an'da hurûfî mukatta'a ile ilgili matematiksel sonuçları Reşad Halife yüzden fazla sayfa halinde açıklar.

— Kur'an-ı Kerim'de 285 sayı mevcuttur. (15 kere 19). Bu sayıların toplamı 174. 591 olup 19 un katıdır. Tekrar edilen sayılar hâric, bu toplam 162.146 olur ki bu toplam da 19 un katıdır.

— Kur'an-ı Kerim'de 27 Peygamberin adı 513 defa geçer. 513 ise 27 kere 19 dur. Resûl kelimesi de 513 defa geçer. Yıl 19 defa, «itaat ediniz» 19 defa, «Rab» 152 defa (8 kere 19) geçer.

— Kur'an-ı Kerim «19» dışında da sayısal özelliklerle doludur. Eş ve karşıt anlamlı birçok kelime Kur'an'da eşit sayılarda bulunmaktadır: Güneş-Nûr; Kur'an - Vahiye-İslam; Sizi yarattı-Kul; Dünya Âhiret; Melek-Şeytan; İman - Küfür; Adâlet - Zulüm; Yarar-Zarar, v.s..... Ayrıca bazı kelimelerin Kur'an'daki tekrarı karşıtlarının tam iki mislidir: İyiler Kötülerin, Gani (Zenginlik türevleri) Fakir (fakirlik türevlerinin), Bağışlamak Cezanın; v.s..... Aynı şekilde Semud; bu kavmi helâk eden Sayha (korkunç sadâ) nin iki katı; Kavm-i Lût, İhvan-ı Lût ifadelerinin toplamı Lût Kavmini helâk eden Hâsiba (kasırğa)nin iki katı sayıda tekrarlanmakta... Yedi Gök 7 defa; Ay (şehir- bir aylık zaman) 12 defa, Gün 365 defa (o devirde; güneş yılı bilinmekteyse de, kamerî takvim kullanıldığına göre bu sayı gerçekten ilginçtir.) Günler veya iki gün gibi günün çoğulları 30 defa (bir aydaki ortalama gün sayısı kadar); İman etmek 811; Kâfir olmak 697 kere yani aradaki fark 114 (Kur'an'daki sûre sayısı kadar), v.s... v.s... Bu örnekler sayfalar dolusu listeler oluşturmaktadır. (Not: 365 le ilgili olarak şu hususa da işaret

edelim: Eski Perslerin «Avesta» kitabında yaratılış olayı Kitâb-ı Mukaddes ve Kur'ân-ı Kerim'deki 6 günlük yaratılışla paralellik arz eden 6 devrede gerçekleşmekte; bu 6 devrenin gün olarak toplamı ise güneş yılındaki gün sayısı: 365... 1.ci devrede Gök 45 günde, 2.ci devrede Su 60 günde, 3.cü devrede Yer 75 günde; 4. cü devrede Bitkiler 30 günde; 5.ci günde Hayvanlar 80 günde, 6.cı devrede İnsan 75 günde yaratılmıştır «Avesta» kitabına göre...).

«19 a bağlı bu verileri nasıl yorumlamalı?... «19» a dayanan sayısal yapı öz ile mi ilgili bir sorudur, yoksa biçim ile mi?

«19» üzerine çalışmaları yürütenler bunu Kur'ân-ı Kerim'in bir mucize oluşunun delili olarak nitelermekte ve şöyle kanıtlamaktadırlar: 1 Kur'an'da 19 la ilgili özelliklerin rastlantıyla izahının imkânsızlığı. Bilgisayar bu ihtimalin 626 yı tâki ben 24 sıfırdan oluşan sayıda «bir» olduğunu ortaya koymuştur. 2 — Kur'an'da 19 la oluşan sayısal yapının karmaşıklığı, bunun insanlarca gerçekleştirilmesini imkânsız kılmaktadır; üstelik bilgisa-

yarsız ve İslâmiyetin doğuşu sırasındaki şartlar altında. Mucize konusunda, araştırmacıların mucizenin yalnız nüzul dönemini değil; Kur'ân-ı Kerim'in tedvini dönemini de kapsadığını belirtmeleri herhalde yerinde olacaktır; çünkü âyetler, âyet grupları; sûreler; Kur'an'daki yerlerini kronolojik olmayan bir sıralamayla almışlar ve sıralama hususu da 19 la ilgili bazı matematiksel özelliklerin meydana gelmesinde önemli rol oynamıştır.

— Bazıları bu sayısal yapıyı, tahrifatı, herhangi bir ekleme veya çıkarmayı önleyici bir kontrol sistemi olarak nitelermektedirler.

— Başkalarınca bu sayısal yapı Kur'an'ın özünü oluşturan Mesaj'la ilgili olmayıp, biçimsel bir husus olarak nitelenebilecektir. Yani şiirde vezin ve kafiye ne ise Kutsal Metin'de bu sayısal yapı aynı rolü oynamakta; kutsal bir yapı oluşturmakta. Diğer bazılarınca ise bu sayısal yapı Kur'an'ın temel Mesajıyla ilgilidir ve gizemini muhafaza etmektedir.

— Reşad Halife, «Vâhid» kelimesinin; Arap alfabesi ebced hesabıyla, sayısal değerinin 19 olduğuna dikkati çeker. Reşad

Halife'ye göre 19 a dayanan sayısal yapının amacı, Kur'ânı Kerim'in ana temasını, temel Mesajını vurgulamaktır: «Allah Birdir.»..... «Vâhid» kelimesinin sayısal değerinin 19 olduğu evvelce de dikkatleri çekmişti; Varlık anlamına gelen «Vücut» kelimesinin sayısal değerinin 19 olduğu da... Bu son hususun Mesajı yorumlanmasına ilginç katkısı olabilir. («Rahman» kelimesinin hurûf-i mukatta'a ve 19 la ilişkisinden yukarıda söz ettik. Kur'ân-ı Kerim'in bir adı olan Hüdâ'nın da ebced değeri 19 dur. Bkz.: Edip Yüksel.; İlginç Sorular, İnkilâb Yay., s. 196).

— 19 a astronomi açısından açıklamalar getirilmeye çalışılmıştır. Milâddan önce 5. ci yüzyılda yaşamış olan Atinalı gökbilimci Meton'un 19 yıllık «ay-güneş» devresinden söz edilmiştir. 19 yılda bir; ay; güneş ve dünya aynı pozisyon- dan geçer. Her 19 yılda bir; güneş takvimi ile ay takvimi arasında az çok bir uyum elde edilir. (Yıl kelimesinin Kur'an'da 19 defa geçmesi Meton devresiyle bağlantı ihtimalini kuvvetlendirmektedir).... Kral Akhenaton,un güneş diski genelinde 19 ışınıdır..... v.s..... (Bkz.: Hazreti Muhammed; Bilim Araştırma Merkezi; 2.ci

bsk.; Kur'an'daki Sayılar Gizemi bölümü)... Immanuel Velikovsky (Çarpışan Dünyalar; c.1.; Venüs; bölüm 9); Langdon'a atıf yaparak Bâbil takviminde her ayın 19 unun tanrıca Gula (İshtar)ın «Gazap Günü» olduğunu söyler ve çok ilginç bilgiler verir. O gün kimse çalışmaz, herkes feryat ederdi. Velikovsky ayrıca Pallas-Athene'nin (Romalılarda Minerva); doğum gününün 19 mart olduğunu ve bununla bahar ekinoksu; Paskalya günü; İsraililerin Kızıl Denizi geçişleri; o sırada denizin yarılması ve meydana gelen kozmik fe'âketlerin Kalde takviminde Gazap Günü olarak yer alması arasındaki bağlantıları açıklar...

— Kişisel bir yorum getirebilmek amacıyla şu hususlara dikkati çekeceğim:

a) Müddessir Sûresi'nin 31. nci âyetindeki «Rab'binin orduları deyimi «19» un ve meleklerin sözkonusu olduğu bir yerde geçmektedir. Üstelik âyetteki «Rab'binin ordularını ancak O bilir» kelimelerinin de 19 harften oluşmakta olduğuna ve bu ifadenin hem mânasıyla hem harf sayısıyle 19 a işaret ettiğine Edip Yüksel dikkati çekmektedir. (Bkz.: Ahmed Deedat,

adı geçen; eser; s. 99). Kitâb-ı Mukaddeste de buna benzer bir deyim vardır: «Orduların Rab'bi». Bu son deyimdeki ordular sözünün gökte ne varsa hepsini kapsadığı bilinmektedir; melekler, yıldızlar; v.s.

b) Zerdüşt'ün **Menoki Arat'**ından ilginç bir bölüm: «İnsanın ve bütün yaratıkların karşılaştıkları bütün iyilikler ve bütün engeller Yedilerin ve Onikilerin müdahalesiyle meydana gelir. Din bildiriyor bunu: Oniki Burç Işığın oniki komutanı, yedi gezegen karanlığın yedi komutanıdır. Yedi gezegen varlıkları kahrederek onları ölüme ve her türlü kötüliğe terkeder: Çünkü Oniki Burç ve yedi gezegen dünyanın kaderini yönetmektedirler. (Burada gezegen bugünkü anlamında anlaşılmalıdır. Güneş ve ay bu yedi gezegene dahildir). Oniki Burç ve Yedi Gezegenin semâvî güçlerin tamamını simgelediği fikri çok eskiye dayanan yaygın bir düşünce olsa gerek. Buna 11.ci yüzyılda yani İslâmiyetin doğuşundan çok sonra, Orta Asya Türk-İslâm eseri olan «Kutadgu Bilig»de rastlıyoruz.

Aynı hususu İslâmdan önce de, 2.ci yüzyıl Süryani gnostik düşünür ve gökbilimci Barde-

saneste buluyoruz. Bardesanes'e göre yedi Ruh yedi gezegeni, oniki Cin oniki Burcu, «En Kıdemliler» adı verilen 36 (veya 30) Ruh ta diğer bütün yıldızları yönetirler. Demek ki Bardesanes'te de «semâvî ordular» kavramı vardır. Bâbil Talmudu'nda da bu konuda ilginç bilgiler bulunmakta: Bu Talmud'un «Kutsama Duaları» kitabında: 12 Gezegen, her Gezegenin 30 ordusu, her ordunun 30 birliği, her birliğin 30 başkanı, her başkana bağlı 30 komutan, her komutanın yönetiminde 30 konaklama alanında söz edilmekte; her konaklama alanında güneş yılının günlerine tekabül eden onbin kere 365.000 yıldız bulunmaktadır... Burada da semâvî ordular kavramının bulunduğu açıktır.

c) Hz. Süleyman'ın mührü diye adlandırılan ve evrensel bir sembol olup Masonik sembolizmada da büyük bir önem taşıyan 6 köşeli yıldız, birinin ucu yukarıda, diğerinin ucu aşağıda iki eşkenar üçgenin birbirine geçmiş şekilde çiziminden meydana gelmektedir. 6 uç nokta ve 6 kesişme noktası olmak üzere 12 noktası vardır. Çiziminde, yıldızın için de 6 sı üçgen biri beşgen, 7 şekil oluşur. Bu özelliğiyle 19

(12+7) sayısını simgeler görünümündedir. 6 köşeli yıldız Makrokosmos'un (yani tüm evrenin) sembolü olarak bilinir. Yukarıda sözü geçen 12 Burç ve 7 Gezegenle (ki toplamı 19 eder) böylece bir paralel kurulabilir.

Bu verilerin ışığında «19» sayısındaki Mesajın taşıdığı anlamlardan biri belki de: «Göklerin ve tüm evrenin Allah'ın emrinde olduğu; Allah'ın her şeye, bütün canlılara ve insanlara sonsuz gücüyle hükmettiği» düşüncesidir, diyebiliriz. Varılan sonuçta, Rab'bin orduları, 12 Burç ve 7 Gezegen; yani gökler ve muhtevası, tüm evren; astronomik bir kavram değil; teolojik bir kavram niteliğini taşımaktadır.

II — KİTÂB-I MUKADDES'İN SAYISAL YAPISI

Kitâb-ı Mukaddes'in sayısal yapısıyla ilgili bilimsel çalışmalar bu yüzyılın başlarında özellikle Alman araştırmacılar Oskar Goldberg (Tevrat'ta Sayıların oluşturduğu büyük Yapı» 1908; «İbranilerin Hakikati: Tevrat Sistemine Giriş» 1925) ve Oskar Fischer («Eski Ahid'deki Sayı Sembolizmasının ışığında Yahudi Dininin

Kökenleri»; «İbrani Alfabesinin Kökenleri» 1917; «Doğu'da ve Kadim Yunan'da Sayıların Sembolizması» 1918; «Sayılarda Dirilme Umudu: İlkçağın Anlaşılmasına Katkı» 1920) tarafından gerçekleştirilmiştir. Günümüzde de bu araştırmalar sürdürülmekte. Bu konuda A.—D. Grad; Raymond Abellio, Charles Hirsch; Jean-Gaston Bardet'nin adlarını sayabiliriz. (Not: Bu çalışmada Tevrat: «Pentatökos» yani eski Ahid'in (Ahd-i Atik'in) ilk beş kitabı; İncil de Yeni Ahid'in (Ahd-i in (Ahd-i Atik'in) ilk beş kitabı; İncil de Yeni Ahid'in (Ahd-i Cedidin) ilk dört kitabı karşılığında kullanılmaktadır.).

«13» her iki Ahid'de de özel durumu olan bir sayıdır. «13» deyince akla ilk gelen Hz. İsa ve 12 Havâri'dir. Eski Ahid 39 Kitaptan meydana gelir. 3 kere 13). (Katoliklerde Müsevî ve Protestanlardan farklı olarak bu sayı biraz daha fazladır). Yeni Ahid'deki Kitaplar toplam 260 bapattan oluşur. (20 kere 13). Tekvin'in, Allah'ın insanla Ahdi gerçekleştirdiği 17.ci bâbında ahid kelimesi 13 defa geçer Eski Ahid'de birçok önemli kelimenin İbrani ebcedine göre sayısal değeri 13 ün katıdır. Meselâ «Adonay» ke-

limesinin (Eski Ahid'de Allah'ın bir adı), İbrani ebcedine göre sayısal değeri (1 + 4 + 50 + 10 = 65) yani 13 ün 5 katıdır. Hemen şu hususu hatırlatayım: Yalnız sessiz harflerin mevcut olduğu İbrani alfabesinde harfler aynı zamanda sayıları yazmaya yarardı. Bu da «gematria» adı verilen hesaplara yol açmıştır. Aynı şekilde Araplar da Hz. Muhammed zamanında sayıları yazmak için harflerden yararlanırlardı. Sayıların rakamlarla yazılması daha sonradır. Bu da kelimelere sayısal değerler atfolunmasına ve ebced ve de cefr ya da cifr denilen hesapların doğmasına neden olmuştur.

Oskar Fischer «Eski Ahid'de Sayı Sembolizmasının ışığında Yahudi Dininin Kökenleri» adlı eserinde «13» sayısına «Yahova faktörü» adını verir ve ilginç örnekler sunar. İşte birkaç tanesi: YHVH (Yahova) = 26 (2 kere 13); Ab-Hamon (İbrahim) = 104 (8 kere 13); Sînâ = 130 (10 kere 13); Yusuf = 156 (12 kere 13); Yakup = 182 (14 kere 13); İshak = 108 (16 kere 13); Mûsa = 351 (27 kere 13); İsrail = 546 (42 kere 13); Tevrat = 611 (47 kere 13).

«26» sayısı aslında, asal sayı

olan «13» ün iki katıdır. Ancak ayrı bir özellik taşıması Eski Ahid'de Allah'ın İsm-i Âzam-ı YHVH'nin İbrani ebced hesabıyla sayısal değerinin 26 olmasından kaynaklanıyor. Sessileri belirten işaretlerin olmadığı bir devirde YHVH'nin telâffuzu yasaklanmış; bu sebeple hakikî telâffuzu bilmek bugüne kadar mümkün olmamıştır. Allah'ın isimlerinden olup o da Rab, Efendimiz anlamına gelen «Adonay» kelimesinin seslileri YHVH'ye yerleştirilerek «Yahova» kelimesi meydana getirilmiştir. Çağımızda İbrani dili üzerinde çalışmalar YHVH'nin gerçek telâffuzunun «yahve» olduğunu tahmin ediyorlar. YHVH'ye dört harf anlamında «Tetragram» da denilmektedir. İngilizce (Rab, Efendimiz anlamında) «The LORD», Fransızca (aynı anlamda) «LE SEIGNEUR» veya (Ezeli ve Ebedi anlamında) «L'ETERNEL» diye de tercüme edilmektedir. Türkçe (büyük harflerle) RAB (Adonay karşılığı Rab küçük harflerle olmak üzere), veya (Daimî olarak var olan anlamında) «LEMYEZEL» diye tercüme ediliyor.

«26» ile ilgili olarak Oskar Goldberg «Tevrat'ta Sayıların Oluşturduğu Büyük Yapı» adlı eserinde, ilk önce Tekvin Ki-

tabının 10.cu bâbında özel isimlerin tekrarlanma sayılarının 26 ya bağlı olduğunu, ve 26'nın RAB'in sayısal değeri olduğunu müşahade ettiğini söyler. Bundan sonra kelime ve harf adedlerinin de 26 ya bağlı olduğunu görür. Niha-yet; harflerin sayısal değerleri açısından tetkike koyulur ve bu açıdan da kutsal sayı «26» ya dayanan bir sayısal yapının mevcut olduğunu anlar. Oskar Goldberg Tevrat'ı, do-kusu sayılar sistemiyle işlenmiş, insan'ların gerçekleştire-meyeceği, medeniyetin ilk ça-ğında meydana gelip yeni yeni ortaya çıkarılan bir mucize olarak niteler.

«26» sayısı hususunda A.—D. Grad'ın «Kabala'yı anlamak» («Pour Comprendre la Kab-bale»; Dervy, 3.cü baskı., 1978) adlı kitabından bir bölümü aynen aktarıyorum: «RAB'in İsmi, İbranice Yahve olup YHWH harflerinden meydana gelmektedir. İsm-i Âzam'ın harflerinin toplamı: $10 + 5 + 6 + 5 = 26$ dır. Tekven'in en gizemli sayılan 4.cü Bâbının 26 âyet olduğuna işaret edil-mektedir. Bu Bap Âdem keli-mesiyle başlar ve ilginç bir şekilde İsm-i Azam YHWH ile sona erer. Allah, Tekvin'in 1. ci Bâbı'nın 26.cı âyetinde «İn-

samı Kendi Süretimizde yara-talım» der. Hezekielin 1.ci Bâ-bının yine 26.cı âyetinde şu sözler okunur: «Ve taht ben-zeyişi üzerinde, yukarıdan in-san görünüşünün benzeyişi vardı.» Ve kendisine Yukarı'dan Bilgelik verilen Mûsa ile Âdem arasında da 26 nesil bu-lunduğuna dikkat çekilmekte-dir. Kabalacı Oskar Goldberg Tekvin Kitabında 26 sayısının metamatiksel tezahürünü vur-gulamıştır. Sem'in şeceresinde onun zürriyetinden gelen 26 kişi zikredilir. Bu şecere-deki kelime sayısı 26'nın katıdır (104/4); keza hurûfat sayısı da böy'edir (390/15). Sem'in zürriyetinden gelen ilk 13 ki-şinin ve de diğer 13 ünün harflerinin toplamı da 26'nın katlarıdır (3588/138 ve 2756/106). Bu zürriyetten gelen 26 kişinkilerin de genel toplamı 26'nın katıdır (6344/244). E-saü ve Seir'in şecereleri de ay-nı şekilde sonuç vermektedir. İsrail ile Abimelek arasın-daki mücadelenin hikâyesi de gematrik top'am olarak 25937 vermektedir ki bu sayının ra-kamlarının toplamı yine 26 vermektedir. Gematrianın bu akıl almaz verileri elbette Tev-rat'ın beş kitabının tamamı-na da uygulanmakta, ve «Ki-tâb» in kökeni sorunu en ileri

gelen matematikçiyi bile hayrette bırakmaktan geri kalmamaktadır, çünkü şaşırtıcı yapısı insan idrakini aşmaktadır.» (Adı geçen eser, s. 80-81). A.—D. Grad, «İbranî Kabalasına Giriş» (Initiation à la Kabbale Hébraïque) (Editions du Rocher, 1982) adlı eserinde Tevrat'ın (yani Eski Ahid'in ilk beş kitabının) 391.300 hurufattan oluştuğunu bildirmekte olup bu sayı 26'nın 15.050 katıdır.

İbranice «Ahad» (Bir) kelimesinin sayısal değeri 13 tür. Arapça Mahabba, Türkçe Muhabbet kelimelerinin kökenini oluşturan, İbranice «Ahabah» (Sevgi) kelimesinin sayısal değeri de 13 tür. 13.cü yüzyıl İspanyol düşünürü Joseph Gikatilla bundan, Allah'ın sevgisi doğrudan kendi Birliğinde mündemiçtir, sonucunu çıkarır. Böylece, denilebilir ki Birlik = Sevgi; ve de RAB (YHVH), sayısal açıdan 26 olduğundan Birlik ve Sevgi'nin toplamıdır. Tabii burada sözkonusu iki ayrı unsuru birbiriyle toplayıp Birlik'e gölge düşürmek değil, ancak aynı Hakikat'in iki temel görüntümünü ortaya koymaktır... Şu hususa da dikkati

çekelim: Sözüntü ettiğimiz ve Reşad Halife'nin Kur'an'da «19» un gizeminin anahtarı kabul ettiği Arapça «Vâhid» kelimesi ve «Ahad» kelimesi aynı kökten gelmekte ve aynı anlamı taşımaktadırlar.

«26» nın çok ilginç bir yorumu René Guénon tarafından yapılmıştır. Guénon, Pitagorasçı kavramlar olan «Tetraktis» ve «Dördün karesi» ile Kitâb-ı Mukaddes'teki «Tetragram» (YHVH), ve masonik sembolizmanın «Sivri uçlu Kübik Taş» ını karşılaştırarak bunları 26 sayısının sembolizmasına bağlamaktadır.

Tetraktis ilk dört tam sayının toplamıdır: $1 + 2 + 3 + 4 = 10$. Geometrik olarak 10 noktanın oluşturduğu bir üçgenle temsil olunur. (Birbirinin altında 1, 2, 3, 4 noktalık dört sıra)... Tetraktis ile ilgili olarak Üstad-ı Muhterem'in kürsüsünün arkasında, içinde bu on noktanın beşincisine tekabül eden bir Göz olan, Deltayı yani üçgeni hatırlatmak uygun olur.

Tetraktis üçgeninin dört noktalı tabanına (4 ün karesini temsil eden) bir kare dayayabiliriz. Karenin üst sırasındaki 4 nokta ile üçgenin tabanına gelen 4 nokta birbirlerine

kaynaşmadan... Böylece üçgende 10 nokta, karede 16 nokta elde ederiz ki toplamı 26 dır. (Bkz.: René Guénon; Kutsalilmin temel sembolleri, «Synboles fondemantoux de la science Sacrée»; Gallimard, 1962. s. 128).

René Guénon şöyle yazmakta: «Pitagorasçıların Tetraktis'e verdikleri büyük önem mâlûmdur. Kutsal Tetaktis üzerine and içmeleri bunun belli başlı tezahürüdür. Dikkati daha az çekmiş olan bir husus ise diğer bir and formülleri olduğu: «Dördün karesi üzerine». Bu ikisi arasında açık bir bağlantı vardır, çünkü «4» sayısı aralarındaki müşterek temel noktadır.» (Aynı eser, s. 125). Ve Guénon bununla Tetragram arasında paralellik kurar: «Daha da şaşırtıcı bir husus var; tamamen farklı bir gelenek şekline atıfta bulunmakla birlikte basit bir «rastlantı» diye nitelendirilmesi mümkün olmayan bir husus: Biri üçgende; diğeri karede bulunan iki sayı, 10 ve 16 nın toplamı 26 dır; oysa bu 26 sayısı İbrani Tetragram'ı **iod-he-vau-he**'yi oluşturan harflerin sayısal değerlerinin toplamıdır. Üstelik 10, ilk harf **iod**'un değeri ve 16 diğeri üç harf **he-vau-he**'nin

üçünün toplam değeridir. Tetragramın bu şekilde ikiye ayrılması tamamen normal, ve iki bölümünün her birinin meydana getirdiği uygunluk çok anlamlıdır. Tetraktis üçgendeki **iod** ile özdeşleşmekte, Tetragram'ın kalan kısmı ise Tetraktis'in altındaki karenin içinde yer almaktadır.» (Aynı eser, s., 129), Guénon yazısını «26» temeline dayanan yeni bir paralelliği göz önüne serek sonuca bağlar; «Nihayet, sözkonusu iki boyutlu şekillere üç boyutlu geometride tekabül eden cisimler göz önüne alınır, kareye küp ve üçgene de tabanı dörtgen bir piramit tekabül eder ki bu taban kübün üst yüzünden oluşmaktadır. Cismin tamamı ise masonik sembolizmanın «sivri uçlu kübik taş» diye adlandırdığı cisimdir ve bu cisme de hermetik yorumda «hacer-i felsefi» nin bir görüntüsü nazariyle bakılmaktadır. (Aynı eser, s. 129-130).

Hacer-i felsefi (pierre philosophale) simyada madenleri altına çeviren taş olup sembolizmasının büyük önemi mâlûmdur.

Kitâb-a Mukaddes'te 13 ve 26 dan başka, diğeri bazı sayıla-

rın da özel bir yeri vardır. Bunların en önemlisi şüphesiz, Kur'an'da olduğu gibi «7» dir. Yaradılışın 7 günü, Tekvin'in Yaradılışın sözkonusu olduğu ilk âyetinin 7 kelime oluşu; RAB'in 7 gözü deyimi; Eski Ahid'de sık sık tekrarlanan 7 yıl ve 7 kere 7 yıllık dönem, Matta İncili'inde Hz. Davud'un sayısal değeri 14 (2 kere 7) olan adı ile Hz. İsa'nın 3 kere 14 nesilden oluşan şecereleri arasındaki bağlantı, Yeni Ahid'in Vahiy Kitabında 7 mühürlü Kitap ve «7» ile ilgili pek çok husus, 70 haftalık dönem, halkın 70 yaşlısı, v.s.; v.s....

Paul Haupt 1893 te; «Rengârenk Kitâb-ı Mukaddes»i yayımlamış, Kitâb-ı Mukaddes'in birbirinden farklı kaynaklardan geldiği kabul edilen metinlerini ayrı ayrı renklerle renklendirmişti. Kitâb-ı Mukaddes'te ki bazı gramer hatâları da bu kaynakların farklı oluşu ile açıklanıyordu. Oskar Goldberg, Haupt'un bu çalışmasını tetkik ederken çeşitli renklendirme sâyesinde, Tevrat'ın «7» kutsal sayısının öne mini vurgulamak ve «7» li bir sistem oluşturmak için üslup oyunlarına başvurduğunu, farklı kaynak sebebiyle meydana geldiği iddia edilen gra-

mer hatâlarının da bile bile; «7» li sistemi bozmamak için yapılmış olduğu sonucuna vardı. Kitâb-ı Mukaddes'teki sayısal yapının anlaşılmasının ilk bilimsel adımı da böylece, 1908 de, yüzyılımızın başında atılmış oldu.

A.—D. Grad, Eski Ahid'in «Neşideler Neşidesi» Kitabının yapısının «9» sayısı üzerine kurulduğuna dikkati çeker: Neşideler Neşidesinde 117 âyet (13 kere 9); 1251 kelime (139 kere 9); 5148 hurûfat (527 kere 9); bulunmakta..... (Bkz.: A.—D. Grad; İbrani Kabalasına Giriş, s. 41).

Sembolik sayılardan söz edildiğinde, Yeni Ahid'in Vahiy Kitabındaki (13:18), «Hayvanın sayısı» 666 yı zikretmemek mümkün değil. Bazılarınca bu sayı Neron'u simgeler.

Kitâb-ı Mukaddes'te ayrıca harf gizemi mevcut olduğu bilinmekte. Eski Ahid'de, Ezra Kitabı, 7: 21 de, bu kısacık âyette, İbrâni alfabesinin bütün harflerinin bulunmasına rastlantı denilebilir mi?

III.— SONUÇ

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz: 20.ci yüzyılda Kur'an'ı

Kerim'in ve Kitâb-ı Mukad-
des'in herbirinin sayısal yapı-
sı üzerinde yapılan ciddi ince-
lemeler, her ikisindeki sayı gi-

zem sorununu günümüzde ön
plâna çıkarmış bulunmakta-
dır.

KISA BİBLİYOGRAFYA

Bu kısa Bibliyografyada yalnızca
Kur'an'da «19» ile ilgili Türkçe ki-
taplardan bazıları belirtilmiştir.

Tayyar Altıkulaç: Yüce Kitabımız
Hz. Kur'an (Türkiye Diyanet Vakfı
Yay.).

Reşad Halife: Kur'an Görülen Mu-
cize (Çeviri ve ilâve: Edip Yüksel),
(Timaş Yay.)

Reşad Halife: Kur'an Mucizesi (Fur-
kan Yay.)

Ahmed Deedat: Kur'an En Büyük
Mucize (Çeviri ve ilâve: Edip Yü-
ksel), (İnkilâb Yay.)

Edip Yüksel: İlginç Sorular (İnkilâb
Yay.)

Edip Yüksel: Kur'an'da Demirin
Esrarı (Timaş Yay.)

Hazreti Muhammed (Bilim Araştır-
ma Merkezi; 2.ci bsk.)

«Bilinmeyen» (Karacan Yay.), (s.
345, 1089; 1572; 1633; 1676; 1748;
1914.....)

Zafer Dergisi (Özel sayı: «Gerçeğe,
Doğru»; özel sayı: «Gerçeğe Doğru
3», sayı 89, Mayıs 1984)

Haluk Nurbaki: Süre-i Yusuf'un yo-
rumu (Damla yayınevi)

İslâm Dünyasında Suçlanan Masonluk ve Ötesindeki Gerçekler

**Bu yazı dizisi yalnız GERÇE-
Ği arayan bir nitelik taşır.**

Naki Cevad AKKERMAN

**Hakikati konuşmaktan
kaçınmayınız.**

ATATÜRK

Naki Cevad AKKERMAN

I. BÖLÜM

1 — KONUYA GENEL BİR BAKIŞ :

Genel bakışla felsefi açıdan kuramsal yapısı doktriner bir nitelik taşıyan spekülatif masonluğun 1717'de kuruluşundan beri aleyhinde söylenmedik söz kalmamıştır. Biz, başta Papalar olduğu halde Batı Dünyasında yapılan suçlamaları ve hareketleri, en değerli kaynaklara dayanarak «POLİTİKA VE MASONLUK» başlığı altında Mimar Sinan Dergisinin 7 ve 8. sayılarında yayınladık.

İSLÂM ÂLEMİNDE masonluğu suçlamalar, 1909'da gazete sütunlarında başlamış, TBMM'de ve Senatosunda kürsüye getirilmiş ve öteki İSLÂM ÜLKELERİNDE ise resmi nitelik taşıyan toplantılarda kararlarla bağlanarak uygulanması bütün İSLÂM DEVLET'lerinden istenmiştir.

Elimizdeki malzemeye göre bütün bu suçlamalar, ikisi masonluğun özüne (temel prensiplerine) ikisi de ikinci derece öğeler niteliğinde olarak dört bölüme ayrılabilir:

Öze yapılan suçlamalar	Masonluk siyonist bir örgüttür. Masonluk imansız, insan düşmanı bir örgüttür.
Niteliklere yapılan suçlamalar	Masonluk kökü dışarda zararlı bir örgüttür. Masonluk karşılıklı menfaatlara dayalı bir örgüttür.

Biz, bu konuları kapsayan ve üç bölümden oluşacak yazı dizisinde, yukardaki bölümlere uygun şekilde, birinci bölümde SİYONİZM'e, ikinci bölümün birinci kesiminde imansızlığa ve insan düşmanlığına, ikinci kesiminde konu ile çok yakın ilgisi nedeniyle, düşünsel ve tinsel tam bir özgürlük içinde Tanrı'nın özü ve niteliklerine kadar düşüncelerini ortaya atmadan çekinmeyen Ortaçağ İslâm Filozoflarının çok ilginç METAFİZİK düşüncelerine değinecek ve üçüncü bölümde ise öteki her iki suçlamaya ilişkin konuları sunmaya çalışacağız. Bu sunuşla da özellikle tutanaklı toplantılardaki, ya da içerdikleri önemli savlarla azçok yankılar yapan yapıtlardaki suçlamaların ve onların YANILGILARINI belgeleyenin ötesinde ki gerçekler üzerinde duracağız.

2 — MASONLUK, İSLÂM DÜNYASINDA SİYONİST BİR ÖRGÜT OLARAK SUÇLANIYOR...

A — Şöyle ki! 140 delegenin katılmaları ile 14-18 Nisan 1974 tarihinde Dünya Müslüman Ligi'nin denetimi altında Mekke'de toplanan Büyük İslâm konferansında masonluk, «Siyonizm'e bağlı gizli bir örgüt» olarak nitelendirilmiş ve bütün İslâm Devletlerine tebliğ kararlaştırılan yedi maddelik «tedbirler» bölümünde Lions, Rotary gibi klüblerin de kapatılması ve bütün bu kuruluşların üyelerinden memur olanların hizmetlerine son verilmesi istenmiştir.

B — T.C. Senatosunun 22 Ocak 1976 tarihli toplantısında saygıdeğer bir Senatör'ün okunan önergesinde ve yaptığı açıklamalarda masonlar «Siyonizm'in gizli, yeminli neferleri ve milletlerin bünyesine girmiş birer Siyonizm çibanları» olarak nitelendirmiş ve bu kuruluş hakkın-

da Senato araştırılmaları istenmiştir. Bu istek üzerine Senatoca 15 üyeden oluşan bir komisyon seçilmiş, gereken incelemeler yapılmış ve sonunda, kaydadeğer bir şey bulamamış ve dağılmıştır.

H. ve K.E.M. lar T.B.L.'nin Büyük Üstadı Pk. Mn ve Mh. C. Yenici-oğlu'nun komisyonla temas ve gereken açıklamalar hususundaki çalışmalarını her zaman şükranla karşıladık. (Suçlamalar hakkında geniş bilgi Mimar Sinan Locası arşivinde N.C.Ak.)

3 — VE SUÇLAMALARIN ÖTESİNDEKİ GERÇEKLER :

Masonluğu siyonist bir kuruluş olarak suçlayanların belgesel kaynak olarak ritüellerdeki Yahudi lejantları olduğuna kuşku yoktur. Gerçekten ritüeller, Tivratta geçen Hiram, Süleyman Mabedi, Zorobabel, Hoşea (Jeşua) gibi ya sembolik ya da olaylı nitelikler de tarihsel menkıbeler üzerinde durur. Fakat aynı zamanda Gülhaç, St Andrews gibi Hıristiyan tarikatlarının yanında, Papanın ve zamanın Fransız Kralının emirleriyle 12 Mayıs 1310 da zindana atılan ve sonra da odun yığınları üzerinde diri diri yakılan Jacques De Molay'ın ve Magister Maximus'ların hazin akıbetlerini hikâye eder. Ayrıca Dürzilere yer verir, ünlü komutan Salahaddin Eyubi ve Hz. Muhammedin adları geçer. Bu arada Ekossist ritüeller «zaman ve mekândan münezze ve bu nedenle fehm ve idraki (anlama ve algı gücümüzle: intellectus) mümkün olmayan yaratıcı, yönetici ve mutlak kudret sahibi...» bir ve tek Tanrıya inancı, akıl ve hikmeti, ahlâk ve fazileti öğütler ve bu temel ilkelerin, kendi meşruluğunu A N A koşulları olduğunu açıklar.

Ritüellerin kapsamına giren ve insan soyunun yaşamını ilgileyen psikik ve sosyal, ya da açık, gerçek ve simgesel bütün öğeler, zaman içinde oluşup gelişen a n l a m a ve a l g ı gücümüzün evrimsel sürecinde uğradığı ve bundan sonra da uğrayacağı (masonik deyimle mabetlerin) yıkılışlarını önleyecek ve onaracak düşünsel, tinsel ve sosyal (kültürel) yapım gereçleridir.

Bu yıkılışların nedenleri, okumuş yazmış da olsa, bireyleri, toplumları ve hatta bütün dünyayı ateşe vermekten çekinmeyen, bağınazlıkları, kini, haset ve türlü çıkarlar uğruna türlü ihtirasları kapsamına alan CEHALET ve DALALETTİR. Ritüellerin nitelikleri bakımından, bu konuyu biraz daha açıklığı kavuşturmak için, örnek olarak, yu-

karda adları geçen Hiram öyküsü ile mabediler üzerinde durmakta yarar vardır :

Hiram, Ahdi atik ikinci tarihler, bab 2, fıkra 13 de adı geçen bir yapı mimarıdır. Öyküsünün psişik ve sosyal anlam ve anlatımı çok kısa olarak şöyle özetlenebilir: Hiram Süleyman mabedinin yapımına çalışırken bazı işçiler, ondan yapı planlarının kendilerine verilmesini istemişlerdir. Red yanıtı alınca onu öldürmüşlerdir.

Öldürülen Hiram : Aklı, gerçeği, gerçeği arayan zekâyı, özgürlüğü ahlâk ve fazileti simgeler. Katiller ise cehalet, dalalet ve ihtirasla görevsizliği, suçluluğu simgeler. Özetle : dünya durdukça, Hiram'ın simgelediği beşeri bütün anlam ve algı güçleri, kendilerini yıkmak isteyen cehalet ve dalaleti karşılarında bulacaklardır. Bunlara karşı savaş silahımız ise «inanç, akıl ve hikmet, ahlâk ve fazilettir». Bireysel ve toplumsal insan varlığının huzur, mutluluk ve birliği için ritüellerde geçen ilkeler, buyruklar ve öğütler; en iyiyi, en güzeli ve en doğruyu içeren inanç, akıl ve hikmet, ahlâk ve faziletin özü ve anlatıdır.

Ortaçağ Hristiyan bağnazlığına ve maddi ihtiraslarına kurban giden Mabediler de (Templiers) konuya ayrı bir örnek oluştururlar. Bu tarikatin kuruluşu, Haçlıların Kudûsü ele geçirdikten sonra 1128 tarihinde başlar. Bu tarih, «Madde yaratılmamıştır. Önsüzdür...» diyebilen İbni Rüş'tün Muhiddin Arabi'nin yaşadıkları ve bunlardan önce Farabî, İbni Sînâ ve daha başkaları gibi İslâm Filozoflarının ettikleri «Dinde ve her alanda akla dayalı düşünce özgürlüğü» tohumlarının yeşerdiği yüzyıllara rastlar. Haçlı komutanlarının içine düştükleri özgür düşünce, feyz ve irfan felsefesinden aldıkları n a s i p , onları Hristiyan bağnazlığından uzaklaştırmış ve ikiyüz yıl içinde daha da gelişen örgütleri ve zenginlikleri, başlarına gelen felâketin nedeni olmuştur...

Türlü ihtiraslar, cehalet ve dalalet, yıkmak isteyen ve fırsat bekleyen bir canavardır. 23.12.1930 günü bıçkı ile başı kesilen Teğmen Kubilay'ı hatırlıyalım...

Şimdi de şanı yüce Kur'an-ı kerimden derlenen şu bilgilere bakalım : Bu kutsal kitapta 30 peygamberin adı geçer. Şunlardır :

Adem, Şit, İdris, Nuh, Hût, Salih, İbrahim, İsmail, İshak, Lût, Yakup, Yusuf, Eyup, Şuayip, Musa, Harun, Yuşa, İlyas, Elyasâ, Davut, Süley-

man, Zülküf, Üzeyir, Daniyal, Lokman, Zülkarneyn, Zekeriya, Yahya, İsa, Muhammed.

Bu peygamberlerden İshak'tan başlayıp İsa ile son bulan yirmibiri Yahudidir, ve türlü nedenlerle kendileri hakkında Kur'an-ı kerimde inzal (indirilen) buyrulan sure ve ayetlerin sayıları da şöyledir :

Adları	Sure sayıları	Ayet sayıları
İbrahim	21	54
İsmail	7	9
İshak	10	12
Yakup	10	16
Yusuf	3	40
Musa	28	135
Davut	9	14
Süleyman	4	7
İsa	11	16
Ayrıca :		
Meryem	5	11
Peygamberlerini dinlemedikleri için cezalandırılan kavimler :		
Nuh Peygamber ve milleti için	20	37
Lût Peygamber ve klanları için (Gomora)	3	5
Hûd Peygamber ve klanları için (Ad)	11	15
Salih Peygamber ve klanları için (Semud)	19	32
		<hr/>
		403

Bu tabloda adları geçenler arasında Hz. Nuh'un ve İbrahim'in Yahudilikle ilgileri yoktur. Fakat İsrail kavmi kendilerini Nuh'a kadar götürürler. Hz. İbrahim'e gelince, âhir ömründe Tanrı'nın lütfettiği İsmail'den Arapların ve İshak'tan da Yahudilerin türeyip gelmeleri nedeniyle onu da benimserler. Tablodaki diğerleri, psişik ve sosyal açılardan özellikle, üzerinde durulacak derecede insanlığa yaptıkları hizmetler nedeniyle Tanrı tarafından takdir gören ve övülen Yahudi Peygamberleridir.

Tanrının takdir ve övgülerini kazananlar şunlardır :

Hz. İbrahim'e tevcih edilen şu ilâhi müjde, yukarda işaret edildiği gibi O'nun, iki büyük kavmin en yüce cetleri olmaları ile gerçekleşmiştir. Müjdeyi içeren ayet şudur: «Seni insanlara önder yapacağım. 2/124»

Mısır'da sefil bir köle yaşamı sürdüren 12 klanlı kavmini, Tanrı'nın buyruğuna uyarak, hem kölelikten ve hem de putculuktan kurtarıp özgürlüğe kavuşturmuş ve Birtarı inancına bağlamış olan Musa, peygamberlikle ve «insanlara yol gösterici rahmet ve rehber olan bir kitapla» (Tevrat'la) taltif edilmiştir. 6/91. 11/110. 14/5. 46/12.

Yusuf «Doğrusu o bizim çok samimi kulumuzdur» ayetiyle övülmüştür. 87 sayılı Enam suresinden bir ayet.

Davut'a hükümranlıkla Zebur ve oğlu Süleyman ile birlikte i l i m verilerek taltif edilmişlerdir. 2/24. 4/123, 22/15, 16.

Meryem'e kendi ruhundan vererek ve oğlu İsa ile birlikte «Âlemler için mucize kılarak» ve İsa'ya verdiği belgeler ve Ruh-ül kudusle destekleyen Tanrı her ikisini de taziz etmiştir. 2/67, 87. 21/21, 98.

Bir taraftan ödüllendirilen, öğülen Yahudi Peygamberlerinin, öte yandan yarattıkları iğrenç olay ve olgularla yerilen klan ve kavimlerin adlarını kapsayan yukardaki tabloya ve kendilerine ayrılan ayet sayılarına bakarak O ŞANİ YÜCE KUR'AN-I KERİME, Siyonizm'in emellerine hizmet eden Tanrısal bir kitap diyebilir miyiz? H Â Ş A... O halde önerme (kaziye), kapsamı ve nitelikleri yukarda belirtilen Mason Ritüelleri için de geçerlidir.

Yukardakiler gibi, tarihte gelip geçmiş kişilere ve olaylara Kur'anda yer verilmesinin hikmetine değinmede yerinde olacaktır. Bunun için önce, kutsal kitabın niteliğini açıklayan Ulu Tanrı'nın şu iki buyruğunu hatırlıyalım :

«Bu Kur'ân ancak dünyalar için bir öğütür 38/87»

«Onun verdiği haberlerin doğruluğunu bir zaman sonra öğreneksiniz 38/88».

Açıkcası Kur'ân, insanların huzur, mutluluk ve birliği için onları kötü davranışlardan sakınmalarını öğütleyen, doğru ve gerçek yolları gösteren Tanrısal bir yapıttır ve öğütlerle gerçekler, İslâm felsefesinin en önemli iki temel ögesidir. (Bak. 3 sayılı dergideki İslâm Felsefesi ve Masonluk ilkeleri başlıklı yazımıza)

GERÇEĞE ÇAĞIRI :

«Herşeyi bilen ve hikmet sahibi olan (4/92, 102), Âlemlerin Rabbi (1/1), ve en ulu gerçekçi (18/21) Tanrı, insanlara verdiği basiretle (6/104) onları gerçeği görmeye çağırmakta ve bu öğüt çağırısı başka ayetlerle de tahkim edilmiş bulunmaktadır.» (bak dergi 61'deki yazımızda)

Kutsal kitap Kur'an-ı Kerim, yukarda kısaca konu edilen tarihsel biyografiler, öyküler, nitelermeler ve daha birçok başka menkıbelerle ders ve öğüt alınacak en zengin bir kültür hazinesidir. Özetle :

Yahudi büyüklerine ve öykülerine Kur'an'da yer verilmesinin hikmeti, en azından 3200 yıllık tarihleri içinde öğütlere ve gerçeklere zemin olan olay ve olguların bolluğudur. Bir yandan ödüllendirilenlerin öte yandan insanlığa yakışmayan işledikleri günahların cezası olarak kimi tufanlarda boğulan, kimileri de tepelerine yağan taş ve ateşlerle iz bırakmadan sillinip giden kavimlerin öyküleri, yeni kuşaklar için alınacak ya da kaçınılacak düşünsel, tinsel ve sosyal inşa malzemesi niteliğini taşımaktadır.

Mason ritüellerinde geçen sembollerin ve öykülerin anlam ve anlamı da budur. Bu açıklamalardan sonra tekrar edelim :

MASONLUK SİYONİZM'E BAĞLI BİR ÖRGÜT DEĞİL İLKELERİ — FELSEFESİ VE ÜLKÜSÜ İLE AÇIK BİR KÜLTÜR ÖĞRETİSİDİR

KAYNAKLAR

14 Nisan 1974 günü Mekke'de toplanan Büyük İslâm Konferansı tutanaklarının Tedbirler Bölümü.

Tc. Senatosu Tutanak Dergisi : Cilt 24. toplantı 15.27 inci birleşim. 22.1.1976.

Ömer Rıza Doğrul : Dinler Tarihi.

Tevrat : Ahd-i atik : 2. nci tarihler, Bab. 2. Fıkra 13.

İncil.

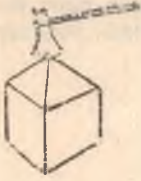
Kur'an-ı Kerim : Özellikle D. İş. G. Başkanlığınca yayınlanan Kur'an.

Not: Metinde geçen 13 Yahudi Peygamberi ve Meryem için gösterilen tablo rakamları daha çok D. İş. G. Başkanlığınca yayınlanan Kur'an'a aittir. Bu konuda Almanca, Fransızca ve Türkçe mealli daha başka Kur'an-ı kerimler de taranmıştır.

D Ü Z E L T M E :

Naki Cevad AKKERMANN K.'in Dergimizin 61 inci sayısında çıkan yazısının aşadaki düzeltmeleri yapıdıktan sonra okunması, özür dileklerimizle rica olunur :

Sayfa	Satır	Yanlış	Doğru
46	1	Doktrine	Doktrin
49	20	nazi	nāzil
50	25, 27, 29	Sureti	Suresi
50	32	akıl eren	aklı eren
51	19	Jüridikasyon	Jüridiksiyon
52	23	üçüncü	üçünü
53	12	İLKELE'ri	İLKE'lerini
53	32	gergei	gerçeği
55	27	ahlâk imandır	ahlâk ve imandır
56	14	receey	receye
56	15	93	95

Masonlukta Disiplin ve Hürriyet

Raşid TEMEL

Disiplin, zihnin ve hareketlerin terbiye edilmesi, zihnin ve hareketlerin inkişaf ve kontrolü için itaat ve düzenli tavrı hareket sağlamak amacını güden eğitim ve öğretimdir. Bu şekil çabanın neticesi meydana gelen nizam ve itimat halidir.

Disiplinin onur kırıcı birşey olup olmadığı tatbik şekil ve şartlarına bağlıdır. Bir toplama kampı veya hapisanedeki disiplin ile, okul veya aile içindeki disiplini mukayese etmek doğru olmaz, kendi hür arzumuzla kabul ettiğimiz ve herkesin yararlarına yarayan disiplin her halde onur kırıcı kabul edilmemelidir.

Masonlukta disiplinin diğer iş hayatımızdaki, okuldaki veya

ailedeki disiplinden farkı var mıdır? Masonluk alegori perdesi arkasına gizlenmiş, sembollerle tarif edilen, kendine has bir ahlak sistemi olarak tarif edildiğine göre, bu kendine has tabirinden çıkan mananın üzerinde durulması lazımdır. Kardeşlik esasının hakim olduğu Masonlukla, iş hayatımızdaki, okuldaki veya ailedeki disiplinle mukayese edildiğinde aradaki farklar hemen belli olur. Kardeşler arasında çıkan anlaşmazlıklar, locada yapılan lüzumlu ve lüzumsuz münakaşalar, dayanışma ve yardımlaşma konularında ortaya çıkan uyumsuzluklar, hep prensiplerin iyice anlaşılmasından veya bunları anlamak için zaman ayrılma-

masından, gayret sarf edilmesindedir.

İş hayatımızda, okulda veya ailedeki disiplinsizliklere kısmen de olsa göz yumulduğu olağan işlerdendir. Ama, Masonlukta böyle bir şeyin düşünülmemesi lâzımdır. Bizler buraya kendi hür irademizle girmiş ve birtakım mükellefiyetler yüklenmiş bulunuyoruz. Bunları bozmak Masonluk sanatımızı bozar. Ama aile içinde disiplinsiz bir hareket, bizim o ailenin ferdi kalmamıza engel değildir. Her aile büyüğü kendi imkân ve görüşlerine göre bir disiplin şekli tatbik eder. Okullarda da kendi bünyelerine uygun disiplin tüzükleri tatbik olunur. Masonluğun disiplini ve ilkeleri, tarifinde de belirtildiği gibi, kendine hastır ve değişmezdir. Ama Masonluk sadece kendisi için çalışmayı, kurmaya çalıştığı insanlık mabedini ve dış âlemi daima hatırında tutarak gerçekleştirebilir.

Masonluğun üç büyük nuru olan Kutsal Kitap, Gönye ve Pergel her zaman gözümüzün önündedir. Ama birçok kardeşlerimiz belkide bunların mânâlarını düşünmemişlerdir. Masonluk âleminde disiplin belkide buradan başlar.

Pergel Masonlara Allahın hatasız ve tarafsız adaletini hatırla-

tır. Gönye ise dürüstlük ve namusluluk, yani fazilet sembolü olarak dünyamıza aittir. Pergelle gönye beraber olarak bize sadece hareketlerimizi düzenlemeyi değil, aynı zamanda hırs ve isteklerimizi gerekli hudutlarda muhafaza etmemizi öğretir.

Masonlukta buna benzer daha birçok semboller ve sembolik hareketler olduğu hepimizce malumdur. Bunların disiplinle bağlantıları da bilinmektedir. Okulda ve ailede Masonluğa özel sembollerle eğitim mevcut olmadığına göre Masonik disiplinin bunlarla mukayesesi doğru olmaz. Ancak Masonlar olarak içeride ve dışarıda localarımızda öğrendiklerimizin tatbiki de bizim görevimizdir. Masonluğun özelliklerinden birisi de budur. Mason olmaktan iftihar duyduğumuzu da hal ve hareketlerimizle göstermeliyiz.

Disiplin bir Masonun hürriyetini kısıtlar mı? Hürriyet kölelikten, bağdan, hapisten, dış baskılardan ve zorlamalardan veya başka bir kimsenin kontrolundan kurtulmak, organize olmuş bir halk toplumunda bütün vatandaşların hak ve masuniyetlerinin toplamı, aynı zamanda müdahaleye karşı garantili korunma, mahkemelerde eşitlik, şahsi mülklerde emniyet, fikir ve vicdan serbestisidir. İsmine lâ-

yık yegane hürriyet, kendi iyiliğimizi kendi kendi yolumuzdan aramaktır. Ancak bunu yaparken başkalarını bundan mahrum etmek veya elde etmelerine mani olmamak şarttır.

Bazı meşhurların hürriyet hakkında söylediklerini görelim: Macualy «Politikacılar, hiçbir kimse hürriyeti kullanacak seviyeye gelmedikçe hür olmamalıdır derler. Bu yüzme öğrenmeden suya girmeyeceğim diyen budalanın hikâyesine benzer.»

Milton «Bana bilmek, düşünmek, inanmak ve vicdanına göre serbestçe konuşmak hürriyetini bütün hürriyetlerin üstünde versinler.»

W. Wilson «Şahsi hürriyet, iş hürriyeti ve diğer bütün hürriyetleri kendi görüşüme göre sporcuların kullandıkları 'Hodri meydan ama kayırma yok' sözlerinde topladım.»

Masonluk daima hakikatleri arar. Hakikatler buldukça da insanları hür yapacaktır. Masonluğun bu bahsettiklerimizle çelişen bir tarafı olmadığına göre, Masonik disiplinin hürriyetleri kısıtladığı düşünülmemelidir. Bir bakımda düşünülebilir. Biz kendimizi mükemmel insanlar olarak kabul etmiyoruz. Ham taş yontuyoruz ve ilerlemeye çalışıyoruz. Bunu da keyfi olarak değil ritüellerle yapıyoruz.

İçimizde çıkan huzursuzluklar ritüelin telkin ettiği disiplini ak-satmamızdan ortaya çıkmaktadır.

Neden Masonlukta disipline bu kadar önem veriliyor? Masonlukta bütün muntazam obedienslerin tanıdığı ve tatbik ettiği Anderson mükellefiyetlerinde açıklanan bazı ilkeler vardır :

- 1 — Allah ve dine dair.
- 2 — Mülki idare ve ona bağlılığa dair.
- 3 — Localara dair.
- 4 — Üstatlara, nazırlara, kalfalara ve çıraqlara dair.
- 5 — Çalışma organizasyonuna dair.
- 6 — Hareket tavrına dair :
 - a) Locada çalışmalar sırasında.
 - b) Çalışmaların bitiminde kardeşler dağılmadan evvel.
 - c) Loca dışında ve yabancı bulunmayan buluşmalarda.
 - d) Yabancılar önünde.
 - e) Evinizde ve etrafınıza karşı.
 - f) Tanımadığınız bir kardeşe karşı.

Masonların hareketleri bunlarla bağlanmıştır, aksi düşünülemez. Bunlara uymak her Masonun başta gelen görevidir.

Bunlar hürriyet kısıtlayıcı şeyler olmayıp kendi kabul ettiğimiz şeylerdir. İlk iş olarak ham taşı yontarız. Bu iş disiplinsiz kabil değildir. Disiplinsiz Masonluğun ne ruhu ne de gayesi kalır. Geniş hürriyetlerin yararlı olduğu kadar, başı boş ve başı bozuk hürriyetlerde zararlıdır.

Masonluğun birde landmarkları vardır. Yasa olarak yazılmış veya yazılmamış olsun, ezelden beri mevcut bulunan faaliyet ve prensipler landmark kabul edilmiştir. Bunlar Masonluğun şekil ve mahiyetine uygun olarak teşhis edilmiş olup hiçbir suretle değiştirilemez olduğu üzerinde mutabık kalmıştır. Her Mason bunları en ciddi bir şekilde, ve değişmez şekilleriyle tam olarak muhafaza etmekle yükümlüdür. Disiplinsiz bir cemiyette

ne yükümlülükler ne de landmarklar uygulanamaz ve muhafaza edilemez. Masonluğun esasını da bunlar teşkil ettiğine göre, Masonlukta disiplin şarttır ve buna bu kadar önem verilmesinin sebebi de budur.

5.6.1971 Milliyet gazetesinde bakın Burhan Felek neler diyor: «Demokratik hürriyetleri hazmetmiş memleketlerde, hürriyetin yanibaşında her işde her sahada ve bilhassa kanun ve düzen alanında sıkı bir disiplin vardır. Taviz vermeyen bir disiplin. O sayededirki kimse kimsenin hakkına ve hürriyetine tecavüz edemiyor. Artık gördükki ve görmekteyiz ki, hürriyetten disiplini çıkardınız mı geriye anarşi kalıyor. Anarşide toplum için ölümdür.»

Bu .Masonluk içinde böyledir.

Gelecek İçin Tasarılar

Nezih RONA

İnsanlar, yaratıldıkları ilk devirlerden günümüze kadar çağlar boyunca bilgilerini artırmak, zekâlarını geliştirmek ve yeni ufuklara yönelmek için büyük çabalar sarfetmişlerdir. Onların bu çabaları sayesinde bugün daha müreffeh ve aydınlık bir yaşam düzeyine erişmiş bulunuyoruz. Bilgiyi ve akılı-hikmeti aramak aslında insanların doğuştan gelen bir iç güdüsüdür. Bu onların doğal yapısıdır.

İnsanların geçmiş tarihine bakıldığında, bugünküne benzer bir çağa rastlamak mümkün değildir. Dehşet verici, korkunç hareketli ve dinamik bir çağda yaşamaktayız. Dünyamızı, doğanın dengesini etkileyecek ölçüde aşırı güçlendirdik. Gönye-pergel, çekiç-kalem derken kendimize aletlerin en mükemmeli bilgisayarı yaptık. Onun sayesinde ürettiğimiz bilgiler bütün sınırları aşmakta. Bu baş döndürücü dinamizmin neticesi, insanlık büyük bir bunalım ve kargaşa içinde olmasına rağmen, «Çok öğrenme» çağından herkes kendi ölçüsünde nasibini alıyor. Ecdadımızdan devraldığımız «Asude» çağı, uydu ve teknoloji çağına dönüştürdük. Elbette, bundan böyle bizim çağımızla çocuklarımızın çağı hiç bir zaman aynı olmayacak. Bazen hasreti çekilen «O eski tatlı güzelim günler» artık yerini yeni günlere bıraktı. Bugün bizlere, «Eski resim tahtamızda» yeni tasarılar çizmek vazifesi düşüyor. Kötümser olmamız için hiç bir neden yok... Aksine memnun olmamız lâzım.

Düşünecek olursak, tarihimizin en heyecanlı devrini yaşamaktayız. Önümüzde koskocaman bir tarih, bilim, felsefe ve feza bulunmakta. Elimize verilen anahtarlar, insanlığın sırlarını çözebilecek güçte. Bu kuşağın insanları olarak, çocuklarımıza devredeceğimiz anahtarları iyi kullanabilmeleri için muhtaç oldukları eğitimin sistem ve müesseselerinin geliştirilmesinde yardımcı olmamız lâzım. Unutmayalım ki onlara vereceğimiz her anahtar, ikibin yılına hızla yaklaşırken, dinamik yaşamları için gerekli yeni ufukların kapılarını açacaktır.

Masonluk hayat boyu eğitim gerektiren bir meslektir. Bu sebepten bizler, eğitime büyük önem veririz. Sembollerimiz, alegorilerimiz, felsefemiz, sırlarımız ve derslerimiz san'at ve bilimin en mükemmeli ni yansıtır. Yegâne hedefimiz, insanlara aklılık, güzellik, ahlâk, kuvvet, yardım sevgisi ve tanrıya iman gibi erdemlerin gelişmesine ışık tutmaktır. Aramızdan bazılarının hatırlayabileceği gibi, yakın diyebileceğimiz bir zaman evvel köylerimiz, kentlerimiz elektrik yokluğundan, geceleri karanlıklar içinde idi. Aşı bulunmadığından, eski devirlerde insanlar çiçek, kolera, tifo, veba gibi bulaşıcı salgın hastalıklardan kırılıyor idi. Daha önceki devirlerin düşünürleri, yıldızlar âlemine merak salmışlar, Galile onlara görüntüyü 250 defa büyüten teleskopu yapmış ve rüyalarını gerçekleştirmiş. İnsanlar seslerini bir yere kaydedip muhafaza etmek istediler, gramofon keşfedildi. Bugün çocuklarımız büyürken yaşantılarını videoya kaydedebiliyor, dilediğimizde televizyonda seyredabiliyoruz. İnsanlar bu aşamaya bilgiye aç beyinlerini bir türlü doyuramadıklarından erişmişlerdir.

Çocuklarımızın eğitimini sadece okullara bırakmak yeterli değildir. Geleceklerinin hazırlanmasında onlarla barebar, onların ortakları ve yardımcıları olmamız lâzımdır. Ayrıca, yaratıcı kabiliyetlerinin ortaya çıkması ve gelişmesi için uygun ortam koşullarının yaratılmasını gözetmemiz lâzımdır. Yaratıcı kabiliyetler, daha ziyade eğitimin bir hürriyet ortamında yapıldığı zaman yeşerir ve nema verir.

Mason, hürriyet aşığı bir kimsedir. Onun yüksek kültür yapısı demokrasinin koruyucusu ruhunu taşır. Demokrasi ise, faziletli ehil ellerde uygulandığı sürece, insanların en asil bir varlığıdır. Kişiyi en çok değer veren, haysiyetini yücelten, yegâne diktatörlüğünü kabullendiği ve yalnızca onunla kendini emniyette hissettiği bir varlık. İnşasına uğraşığımız sevgi ve kardeşlik mabedinin ancak demokrasi ile gerçekleşebileceğine kalbden inanıyoruz. Çocuklarımıza uygulanmasını arzuladığımız eğitim sisteminin hedefini, bu inancımızın aydınlatmasını istiyoruz.

Bizler atalarımızdan farklı kişiler değiliz. Yalnız zamanlarımız başka ve yöntemlerimiz değişik. Bugünkü toplum yapımız eskisine kıyasla daha fazla dışa açık ve daha çapraşık. Duyduklarımıza ve gördüklerimize dikkatli olacağız, onları iyi değerlendireceğiz. Bilgileri çocuklarımıza aktarırken iyi bir süzgeçten geçirmeliyiz. Esasen gençlerimizin körpe beyinlerine hazım kapasitelerinin çok üstünde bilgi dolduruluyor. Aktarılan bilgiler onların yaşamlarına olumlu yönde olduğu kadar ters yönde de etki yapabilir. Hal böyledir diye, yeni çağa korku ile değil aksine heyecanla bakalım. Uyanık olmamız lâzım, elbette yeni çağ yeni problemler yeni girişimler ve yeni ödevler getirecek. Çevremizdeki olaylara duyarlı davranacağız. Bunların ailemiz ve çocuklarımızın yaşantısına neler getirip neler götüreceğini hesaplayacağız. Bütün bunlar, onlara karşı üstlendiğimiz kutsal bir ödevdir.

Doğduğum kasabada, kadim devirlerden kalma bir köprü vardı. Her halde binyıllar boyu akan suların etkisi ile olacak, kemerlerinin altında meydana gelen sarkaçlardan dolayı ona «Memekli Köprü» adını vermişler. Kimbilir Büyük İskender'e gelinceye dek üstünden geçen nice ordular, esen fırtınalar onu yıkamamışlar. Hiç kuşkusuz onu inşa eden eski çırak, kalfa ve üstat kardeşlerimiz ona gerekli taşları iyi yontmuşlar, sıvasını karıştırmışlar ve her türlü itinaı esirgemişlerdir. Lâkin, her nasılsa, kemerinin kilit taşına koydukları sıvanın ince bir çatlağı bütün gözlerden kaçmış. Maalesef, bir gün bu çatlaktan içeri nüfuzeden küçücük bir tohum çevredeki uygun koşullardan dolayı, zamanla filizlenmiş. Filiz fidana dönüşmüş. Fidan araladığı derzlere kök salarak dallı budaklı bir ağaç olmuş, ve kimsenin yıkamayacağı o kocaman yapıyı kullanılmaz hale getirmiş, memeklerinin sarkmasına sebep olmuş.

Gençlerimizin mümbit beyinleri her türlü tohumun çimlenmesine müsaittir. Onları, yaranın dinamik yaşantısına hazırlamak için elimizdeki, binlerce yılın birikimi hakikat hazinelerinin anahtarlarını verirken, tanrıdan onları muzir tohumlardan korumasını niyaz edelim.

Tolerans mı? Hoşgörü mü?

Halil İbrahim GÖKTÜRK

Karışan Bir Kavram

Ötendenberi mesleğimizde başlıktaki terimlerin sıkça birbirine karıştığı görülmektedir. Hollandalı, Amerikan yazar H.W. Van Loon'un «The Liberation of Mankind» adlı eseri yeniden basıldı.

(1882-1944). Aynı zamanda bu eser büyük bir tutku ve çaba sonucunda «İnsanlığın Kurtuluşu» adıyla Nüviş Osmay Üs.: tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. (2. baskı: 1986: Kişisel amaç taşımaz).

Kitap özellikle geçmişte «Bağnazlığa» karşı tolerans zihniyetinin verdiği çileli, kanlı mücadeleleri sergiler. Adetâ Loon,

yüzyıllar boyunca süren bu tolerans kavgasının kronolojik bir tarihini yazmak istemiştir. Kısaca, bu kavramın tarihteki insan topluluklarında geçirdiği zorlu aşama ve zorunlu evreleri dile getirir.

Oysa bugün hazırlop bir anlam ve anlayış olarak elimizde bulunan toleransın gerisinde acaba nice gözyaşı, azap, ateş ve kan izleri yatmaktadır? Yine bu uğurda nice işkence ve acılar çekilmiş ve hatta türlü cinayetler işlenmiştir? Dinsel ve siyasal kaskatı bağnazlıklar karşısında bu kavramın gelişme süreci, ağır ve yavaş olmuştur.

Batıda ve Doğu'da sayısız mezhep kavgaları, şimdi garip gelen

bir hiç için tarih sahnesinden gelip öyle geçtiler... Ve hepsi de Tanrı adına konuşular.

Geçmişin Tozları Arasında :

Günümüzde o tarihin tozlu mezarlığından bilinçle geçerken insanoğlunun irkilmemesi mümkün değil... Zira kemikleşmiş, taşlaşmış bir bağınazlığı yumuşatmak, ufalamak, ya da zincirlerini kırmak hiç de kolay olmamıştır. Bu yoldan aynı amaçla kimler ve nasıl geçtiler? İşte onlardan bazılarının sadece adlarını «İnsanlığın Kurtuluşu'ndan aktaralım:» Sokrates, Erasmus, Rabelais, Montaigne, Arminius, Bruno, Spinoza, Büyük Fredrich K.:., Voltaire, Lessing, Tom Paine v.s. gibi... Bunlara Doğu yönünden yalnız bir tek tipik ve trajik örnek yeterlidir sanırız: Hallac-ı Mansur...

Yine unutmamalı ki ünlü «Fransız Devriminin Toleransı ise sembolü olan giyotindi...»

Sonuçta, lekeli, kanlı bir bağınazlık yumağı bilonçosundan nurtopu gibi asil fikir özgürlüğü kavramı ve onun yandaşlarını doğurmuşlar...

Gerçi tolerans, fransızca tolere (tahammül etmek) fiilinden üretilmiş ve öylece türkçeye gir-

miş bir kelimedir. Her ne kadar Meydan Larousse, Red House ve Türkçe Sözlük (TDK) gibi kaynaklar, bu kelime karşılığında hemen hemen :

Hoşgörü, musamaha, tahammül, anlayış gibi anlamlarında ağız birliği ederler. Ayrıca kullanış yerlerine göre «tolerans bölgesi» ve «hata payı» deyimlerini de eklerler.

İnce Bir Ayrıntı :

Bilinir ki tolerans kavramı, dış âlemden öteye Ma.: mesleğimizin başlıca temel ilkelerinden biridir. Tüm'ün her ilkesi kadar ötekisini tamamlayarak «Bütün»ü oluştururlar. Dışarda aynı anlamda kullanılan 'Hoşgörülük' ile ise aralarında bazı ince farklar vardır. Örneklersek: Tolerans, aykırı fikir, inanç ve eylemlere katlanmak demektir. Ancak o bir anlayış ve görüş sistemidir ki toplumun kanunlarına, nizamlarına, tüzüklerine, hatta örf ve adetlerine riayet etmeyi emreder.

Dahası insan sevgisi yönünden kaos yerine, kamu düzenini benimsemiştir. Genellikle insan kardeşlerinin özgür ve ülkücü mutluluğunu sağlama yolundaki olumlu girişimleri destekler. Demek oluyor ki bu kavramın geçerlilik alanı kanunî ve niza-

mi sınırlarla çevrilidir. Aslında bir insanlık sanatçısı olan «Taşçı» da mevcut yasalara karşı çıkmaz. Toplumda salt vicdani bir sorumluluğu vardır.

Oysa «Hoşgörü ve Hoşgörülük» Türkçenin güzel kelimelelerinden biridir. Ne var ki hoşgörü'nün üzerindeki geçerlilik alanını belirleyen kesin sınırları çizilmemiştir. Bundan böyle bu bakış açısı genelde belirsizlikle başlayıp koşulsuz belirsizliklere gidebilir. Hele sonsuz bir iyimserlikle kayıtsızlık, umursamazlık veya sorumsuzluk alanlarına değin uzanabilir. Dahası öylesi girişim ve katılımlar dü-

şünce ve hareketi başıboşluğa kadar götürülebiller.

Halbu ki tolerans, olumlu bir zihniyettir. Bu sistemin içinde kendi işlerliğini sağlayan unsurları bulunur. Onlardan birisi 'Belirlilik, tutarlılık, denge ve denetim' gibi kayıtlardır.

Kısaca özetlenirse: 'Hoşgörü', toleransın içeriğinde gerektiğince vardır... Ama tüm Hoşgörülük'te, tolerans olmayabilir. Yani, tolerans, hoşgörülüğü her zaman hoşgörmeyebilir. Hasılı «Varlık muamması o kadar büyüktür ki bir cevaba giden yalnız bir tek yolun bulunmasına imkân yoktur.»

Ayak Sembolizmi

Tekris edilecek harici locaya ilk defa alınırken, ritüellerimize göre sağ ayağının ayakkabısı çıkarılır ve kendisine bir terlik giydirilir. Diğer bazı ritüellerde ise, sol ayağı çıplak olarak haricinin mabede alındığı bildirilmektedir. Masonlar bu suretle ayağın sembolik değerini vurgulamakta ve derlendirmektedir.

Muhtelif uygarlıklarda ayak, ayakkabı, sandal terliğin özel bir şekilde değerlendirildiği ve tarih boyunca bu sembollerle toplumların etkilendikleri ve bu sembollerle muayyen bazı hususları açıklama çabasında oldukları görülmektedir.

Yunan mitolojisinde ayak sembolünü canlandıran pek çok ör-

nek vardır: Akhilleus (Aşil) ayağının tabanından yaralanmıştır. Theseus kayayı kazarak babasının gömdüğü kılıcı ve sandalları bulup savaşıyor ve zaferi sağlayabilmiştir, Hermes, süratle hareket etmesini hatta uçmasını sağlayan kanatlı sandallara sahiptir ve ayağı hiç bir zaman çıplak değildir. Herakles'in eşi Lidya kraliçesi, Herakles'in yavaşlığına sandalı ile vurur. İason mücadele edeceği gaddar hasmının karşısına çıplak ayakla dikilir Roma tanrısı Vulkanus topaldır, Zeus'un ayağının veterleri kesilmiştir.

Hindistan'da Budha doğar doğmaz ayağa kalkar ve doğuya, batıya, güney ve kuzeye doğru 7 adım atar. Vişnu kosmosu 3

adımia ölçer; bir adımıyla dün-
yayı, bir adımıyla gök yüzünü
ve 3 adımıyla da yer ile gök a-
rasındaki boşluğu değerlendirir.

Hristiyan dininde ayağın özel
anlamı var: İsa Havarıyunun a-
yaklarını yıkar, kiliselerde asılı
bulunan yağlı boya tabloların-
da bir çok zaman Meryem Ana
kırmızı elbisesi ve mavi manto-
su ile, yavru İsa'yı kucağında tu-
tarak ve çıplak ayağı ile yılanı
ezerek resim edilmiştir. İddiaya
göre Kudûs'ta ki zeytin ağaçla-
riyle örtülü tepede İsa'nın ayak
izi görülür.

İslamda Hz. Muhammed'in a-
yak izinin Mekke'de var oldu-
ğu kabul edilir. Müslüman iba-
det mahalline, cami veya mes-
cit olsun, çıplak ayakla girilir.
Tasavuf hareketinde ve bilhas-
sa tekkelerde ayak sembolu ile
sık sık karşı karşıya kalınmak-
tadır.

Çin'de kadınların küçük ayaklı
olmaları makbul idi, bu nedenle
ayakları özel şekilde sarılan kız
çocuklara sıkı ayakkabılar giy-
dirilirdi ve bu suretle ayağın
normal şekilde büyümesi önle-
nirdi.

Güncel yaşamda da ayak gele-
neklere girmiş idi. Yunan da e-
ve gelen yolcunun ayağını evin
genç kızı yıkardı. Türklerde zi-
yarete gelen kapıda ayakkap-

larını çıkararak eve girerdi. İb-
raniler'de tarlaya ayak basan
veya sandalını atan kişi, tarla ü-
zerinde mülkiyet iddia ettiğini
belirtirdi ve ayağını çeküp, san-
dalını alup alıcıya tevdi etmekle
taşınmaz üzerindeki mülkiyet
hakkını devir ettiğini açıklardı.
Roma'da hür Romalı her zaman
sandalla, esir ise çıplak ayakla
dolaşırdı.

Ayak ile ilgili dilimizde geçerli
olan bir kaç ata sözüne işaret
etmek isteriz : ayağa dokun-
madık taş olmaz; sığmayacağı
yere baş sokulmaz; ayağına taş
bağla başıyla denk gelsin; aya-
ğını yorganına göre uzat, ayağı
ile gelene ölüm olmaz; ayağını
sıcak tut, başını serin, gönlünü
ferah tut düşünme derin.

Orta Asya sanatını canlandıran
Siyah Kalem'in Topkapı'da gör-
düğümüz resimlerde çizilen ve
canlandırılan ayaklar ilginçtir ve
ressamın özel mesajını bizlere
ulaştırmaktadır.

Nakil edilen örnekler tarih bo-
yunca ayağa, ayakkabı, terlik ve
sandala özel önem verildiğini
vurgulamaktadır, bu nedenle de
taşıdığı semboller üzerinde dur-
mak yararlı hatta zorunludur.

İnsanlar uzun yüzyıllar geçimle-
rini sağlamak için avlanmışlar-
dır, bunun için ayak izini değer-
lendirerek hayvanı takip etme
olanağını bulmuşlardır. Bir so-

nuca varmak için ayak izinin tabiki gerektiği benimsenerek, yücelmek için de önderin arkasından gitmek, izini takip etmek ihtiyacı duyulmuştur. Ayak izi sembolü burada yol gösterici olmaktadır. Hz. Muhammed ve Hz. İsa'nın ayak izlerinin değerlendirilmesi bu nedene dayandığı kabullenilmektedir. Ancak bu nevi bir yolculuk muayyen bir merhaleye kadar yararlıdır, bir merhaleden sonra iz yok olur, önder yoktur, kişi daha ileriye götüren yolu bulmak zorunda kalır.

Ayağı yıkamak tevazu anlamına gelir; Ayrıca hatalı yollarda dolaşanın, isyana kendisi kaptırmanın ayağına çamur yapışır, bu kişileri kusurlarından, hata ve ayıplarından kurtarmak ve temizlemek için İsa'nın Havariyunun ayaklarını yıkamış olduğu kabullenilir. Bektaşî tarikatında kabul edilenin ayağını ustada, önderi yıkardı ve onun geçmişteki hatalarından, kusurlarından bu suretle temizlenmesini sağlamaya çalıştığını kendisine açıklardı.

Ayakkabı ile bir yere basmakla o yer üzerinde hak iddia edildiği kabullenildiğinden, misafir bir eve geldikten, o ev üzerinde hiç bir hak iddia etmediğini vurgulamak için ayakkabısını çıkararak içeriye girer cami de kimsenin malı olmadığından

ve Tanrı'ya tahsis edilen bir mahal olduğundan, ibadet zamanı olmasa dahi mümin ayakkabısını çıkararak içeriye girer.

Ayak ayrıca ruhun sembolüdür, ruhun kudretinin, sağlandığının ifadesidir. Kişi ayakları üzerinde durarak, başını dik tutarak göğe bakabilmektedir. Bu nedenle ayakta belirtilen yara ve arızalar ruhsal bir bozukluğu, kişinin arızalı durumunu, zayıflığını açıklar. Ayakkabının muntazam bir şekilde giyilmiş olması, yalnız kişinin sosyal durumunun üstünlüğünü değil, yücelme sahasında ileri mertebede bulunduğunu da belirtir.

Ayak toprakla ilişkilidir ve madde üzerinde hakimiyeti dile getirir, kudreti, kraliyeti, tahakkümü ifade eder. Bu nedenle bir kişinin ayağına basmakla o kişi üzerinde hakimiyet kurulduğu kabullenilir. Nikâh törenlerinde kadının eşinin ayağına basmaya yönelmesi bu nedendir. Bu nevi geleneklerin bilhassa Rusya'da geçerli olduğu nakil edilmektedir.

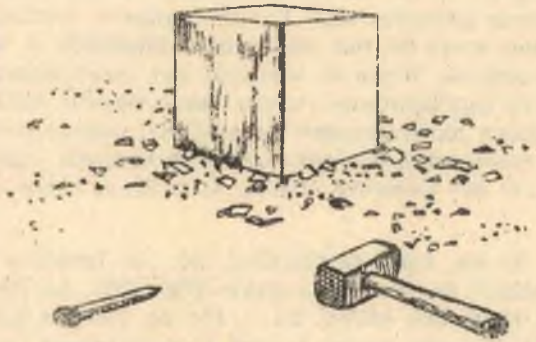
Tekerleğin toprak ile temas ettiği kısım ile ayak arasında yakınlıklar gözükmektedir, bu nedenle ayak senbolizmi araştırılırken tekerlek sembolü ile bağlantı kurulmasının gerektiği belirmektedir.

Tüm yürüyüşler, tüm seyahatler ayakla gerçekleşir, yolculuğa teşebbüs etmek ve genelde her hangi bir işe başlamak, bir teşebbüste bulunmak ve ayrıca yolculuğun sona varmasının, başlanan işin sonuçlanması ayak sembolü ile açıklanmaktadır. Son yolculuk olarak değerlendirilen ölümden de, bazı ülkelerde mevtanın yanına ayakkabısının konulduğu müşahede edilmektedir.

Kişinin teşhisi ayağı ile gerçekleştiği ayrıca kabullenilmektedir. Eski Mısır veya Hindistan'dan geldiği iddia edilen «Kül Kedisi» masalı buna örnektir. Kül Kedisi adlı genç kız kralın tertiplendiği baloya gider, evine acele dönmek zorundadır, dö-

nüşte bir ayakkabısını kayıp eder. Kralın oğlu bu ayakkabıyı bulur ve bu ayakkabının sahibine, kendisini tanımadan aşık olur ve onunla evlenmek ister. Uzun araştırmalardan sonra ayakkabıyla Kül Kedisi teşhis edilir ve evlilik gerçekleşir. Bu masalda ayakkabı kişinin tayin ve tespiti için bir vasıta olmaktadır.

Ayakkabı, ayak ile kişi ve kişinin hususiyetleri arasında bağlantı kurulduğu görülmektedir. Psikanalistlere göre ayak falüs'e tekabül eder, ayakkabı da kadınlık sembolü olarak kabul edilir. Ayağın bu şekilde değerlendirilmesi bilhassa ilkel toplumlarda gözükmektedir.

**ANKARA Vâdisindeki 36 No.'lu
ÇANKAYA Muh. L.'sı
25. Kuruluş Yıldönümünü Kutladı**

Patentinde yazılı olduğu üzere, kuruluş tarihi 23 Aralık 1961 olan ÇANKAYA Muh. L.'sı, 25 inci kuruluş yıldönümünü, L. Görevlilerinin seçim ayından bir önceki aya rastlayan 24 ve 25 Ekim 1986 cuma ve cumartesi günleri, Üs. Muh. Ekrem GÜRENLI'nin başkanlığında kutlamıştır.

Birinci gün, Bü. Gör. Kurulundan Bü. Üs. temsilcisi Halil MÜLKÜS, Bü. Sek. Nesip AKSÜT, Bü. Htp. Abdürrahman ERGİNSOY, Bü. Haz. E. Kemal KARAMERCAN, Bü. Muhk. Can ARPAÇ, Bü. II. Tör. Üs. Rahmi TUNÇALP K. lerin huzuru ile saat 18,— de yapılan toplantıda ÇANKAYA Muh. L. sının kurucuları tanıtılmış, Üs. Muh.'in açış konuşmasından sonra Bü. Hat. Abdürrahman ERGİNSOY K. tarafından «Türk M. luğunun kısa tarihçesi, Dünya M. luğundaki yeri, temel ilkeleri açısından bazı önemli Bü. L. lar ile karşılaştırılması» konulu, Cevad Memduh ALTAR K. tarafından da «Türk M. luğunun toplumumuzdaki bugünkü yeri, başlıca sorunları, geleceğe yönelik ödevleri konusunda düşünceler» konulu (*) konuşma yapılmış ve toplantıda hazır bulunan K. lere ÇANKAYA Muh. L. sının 25. yıl hâtıra madalyonları dağıtılmıştır.

İkinci gün, P.S. Bü. Üs. Cavit YENİCİOĞLU, Bü. Üs. Temsilcisi Halil MÜLKÜS, Bu. Sek. Nesip AKSÜT, Bü. Htp. Abdurrahman ERGİNSOY, Bü. Haz. E. Kemal KARAMERCAN, Bü. Muhk. Can ARPAÇ, Bü. I. Tör. Üs. Teoman GÜRE, Bü. II. Tör. Üs. Rahmi TUNÇALP K. lerin huzuru ile saat 17,30 da yapılan toplantıda, Kurucu

(*) ALTAR ve ERGİNSOY KK.'in bu konuşmalarına dergimizin bu sayısının 20. sayfasında yer verilmiştir.

kardeşlerden Emin GÜROL tarafından «Çankaya Muh. L.'nin kısa tarihçesi, kuruluşundaki özel ilkeler, Türk M. luğundaki yeri» konulu konuşma yapılmış, ÇANKAYA Muh. L.'sının kurucu üyelerine şükran töreni yapılarak plaketleri verilmiş ve, gerek birinci, gerek ikinci kutlama gününde yapılan konuşmaların metinlerini hâvi matbu bir broşür, toplantıda hazır bulunan K.'lere dağıtılmıştır.

Toplantıdan sonra, saat 20,30 da, Ankara Lokalinde, hemşirelerin de katıldıkları bir şölen verilmiştir.

İnsan sevgisini bütün dünyaya yayma çalışmalarında ÇANKAYA Muh. L.'si K.'lerinin de başarılı adımlar atmakta devam etmelerinde E.U.M.'nin yardımcı olmasını dileriz.

Masonluk hakkında ne söyleyebiliriz?

«Masonluğun eski gelenekleri sizin gerekli vasıfları haiz olduğuna inandığınız çocuklarınıza, arkadaşlarınıza ve birlikte çalıştığınız kişilere, masonluğa intisap maksadiyle size başvurmaları için etkide bulunmanıza imkân verebilir. Masonluk açısından adaylığı temenni edilen bir kimseye tarafsız sözlerle yaklaşmayı engelleyen hiç bir şey yoktur. Mason L.'na intisabı sağlamak açısından gerekli açıklama yapıldıktan sonra, onun aday olmağa teşvik edilmesine de engel yoktur. Ancak bu muhtemel aday kendi kararını vermekte serbest bırakılmalı ve kendi hür iradesiyle aramıza katılmalıdır.»

(The Square and Compasses — Hindistan BL.'nin yayın organı, Mayıs 1986, 21)

BÜ. mesajı :

«Her aday masonluğa alınmak için bazı dış ve iç vasıfları haiz olmalıdır. Dış vasıflarının başında, ahlâki ve dinî karakterleri açısından diğer şahıslarca nasıl görüldüğü hususu gelir. İç vasıfların başında da kendisinin masonluk hakkında telâkkisi, masonluğa karşı duyduğu ilginin gerekçesi yer alır ve bu sorulara ancak aday cevap verebilir. Biz masonluğu öğreteceğimiz kişide bu iki vasfın da bulunduğundan emin olmalıyız. Dış vasıflar yapılacak araştırmalarla anlaşılabilir; fakat iç vasıflar sadece adaya yöneltilecek ve onun düşüncesini meydana çıkarabilecek önemli sorulara verilecek cevaplardan anlaşılır.»

(The New Mexico Freemason — BÜ.'ün mesajı — Eylül / Ekim 1986, 1-2)

Masonik ziyaret :

«KK. arasında ziyaret dünya yüzündeki binlerce L.'yı ahenkli bir zincirle birleştiren bir bağıdır. Masonik ziyaret, yardımseverliğimizi ve bilgimizi arttırmak ve jüridiksiyonlar arasında bütünlüğü sağlamak fırsatını bize verir. Üzerinde düşünülebilecek konuları bu sayede buluruz. En çok ziyaretçisi olan L., bu ziyaretçiler sayesinde diğer LL. da olup bitenler hakkında en çok bilgi sahibi olan L. haline gelir ve kendi çalışmaları hakkında da diğer L.'a en çok bilgiyi verebilir.»

(Grand Lodge Bulletin — Alberta BL.'nin yayın organı, Kasım 1986)

MİMAR SİNAN

Localarda Verilen Konferanslar

İSTANBUL

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
İdeal	Selçuk Erez	1986 Yılı Barış için Çabalar	22.9.1986
	Ziya Umur	Ma.: Luk ve Katolik Kilisesi	17.11.1986
Kültür	Önder Öztürel	Güzellik	28.11.1986
Ülkü	Cevat Memduh Altar	Geçmişten Günümüze Türk Masonluğu	2.10.1986
	Bernard D'Andria	Arılar ve Masonlukla Benzerlik	27.11.1986
Kardeşlik	Can Arpaç	Gelecek Günlerin İnsanlar İçin Aydınlik Olacağına İnanıyormusunuz	23.10.1986
Hürriyet	İlhan Erdoğan	Medeni Toplumda Yalnız İnsanın Sevgi İhtiyacı ve M.: Sevginin Yeri	23.9.1986
	Teoman Tanak	İnsan, Sevgi, Sanat	7.10.1986
	Yusuf Nomal	İskoçya Büyük Locasının 250. Kuruluş Yıldönümü Anıları	21.10.1986
	Kemal Çizer	Norveç İzlenimleri	4.11.1986
Sevgi	Ersin Alok	Anadolu Mabetleri 2	13.10.1986
	Mustafa Demirci Osman Çelik Uluöz Şükrü Alpaslan Mükerrem Hiç Tayfun Akgüner	Dünya Barış Yılı	27.10.1986

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHI
Atlas	Benjo Alaton	Landmarklar	15.9.1986
	Orhan Ömer Kõksal	Barış ve Düşündükdükleri	26.9.1986
	Nedim Yahya	Bio Medikal Araştırmalarda 40 Yıl	11.10.1986
Musavat	Tulu Baytın	Masonluğun Tarihçesinden	26.9.1986
	Pars Tuğlacı	Atatürk Türkiyesi Basınında Masonluk	10.10.1986
	Celil Layıktez	Masonlar	21.11.1986
Libertas	Falih Erksan	Türkiye'de Masonluk	17.9.1986
Hakikat	Can Arpaç	Gelecek Günlerin İnsanları İçin Aydınlık Olacağına İnanıyorsunuz	23.10.1986
	Themistokli Dokos	Masonik Tekris	6.11.1986
	Vasil Yağcıoğlu	Hakikat L.: 'sında 27 Yıl	16.11.1986
Ahenk	Necmi Karakullukçu	Ruhun Ölmezliği	17.9.1986
	Argun Berker	Ham Taşı Yontmanın Hikmeti	15.10.1986
Erenler	Ahmet İnal	Ruh ve Masonluk	24.10.1986
Delta	Altan Sungar	Anadolu ve Önasya'da Takılar	27.10.1986
Ülke	Cumhur Ferman	Masonluk Felsefede Bilginin Yeri	23.9.1986
	C. Memduh Altar	Türk Masonluğuna Toplu bir Bakış	21.10.1986
Hümanitas	Kerim Serdar Devrim	Sistemik Düşünce	30.9.1986
Hulus	Panayot Kıryazı	Cimrilik Hakkında	1.10.1986
	Gavril Papagavril	Promethe	1.10.1986
	Bogos İdareci	Üç Seyahat	15.10.1986
	Kosti Papakostantı	Elefsis Mysterleri	15.10.1986
Devrim	Galip Dolun	Mason Kardeşliğin İcapları	24.9.1986
	Necati Gõksu	İsrail Nur. Locasını Ziyaret Anıları	22.10.1986
Sevenler	Necdet Egesan	Masonlukta Yaşama Sevgisi	28.11.1986
Hisar	İzzet Pekarun	M.: Önlüğü	14.10.1986
	Nezvat Sertel	Masonlukta Tahkikat	11.11.1986
	Cahit Gürol	Ankara Vadisinde Muh.: ÇANKAYA L.: 'sının 25. Kuruluş Yıldönümündeki İntibaları	25.11.1986

LOCA	KONUŐMAMCI	KONU	TARİHI
Üçgen	Kemal Tunusluoğlu	İskoçya Seyahati İzlenimleri	7.11.1986
	Gündüz Karul	Doğa, İnsanlık ve Resim Sanatı	21.11.1986
Üçşik	Teoman Sukuti	Franz Lizst Nuru Ziyada	15.9.1986
	Üstün Gürtuna	Amerika, İngiltere ve Kanada Gezi Notları	29.9.1986
Gün	Muzaffer Akın	«Prometeus Trajet» Yasının Düşündürdüğüleri	18.6.1986
	Fikret Nemli	Masonik ADAP	24.9.1986
	Oğuz Şirvancı	«Çalışmalara Başlarken»	24.9.1986
Özlem	Davut Berker	«Ernest ve Falk»	3.11.1986
	Ertuğrul T. Sayın	«Bilinç»	17.11.1986
Başak	Fadıl Güvenc	«Johann Wolfgang Goethe»	2.10.1986
	Koray Dinçol	Yeni Çalışma Yılına Girerken bazı Masonik Prensiplerin Mütalası	2.10.1986
	Fadıl Güvenc	«Namık Kemal K.:’i Anarken»	16.10.1986
	D. Elgin	Rakkamlar İle 1986 Yılı	27.11.1986
İrem	Turgut İçten	Taşlar ve Biz	28.11.1986
Evren	Oktay Akay	Bilgi ve İrfan	9.10.1986
	Albert J. Bahar	Tarih Karşısında Evrensel Fonksiyonumuz ve M.:’nik Anlayış	23.10.1986
Piramit	Ö. Faruk Kurt		
	Onur Ayangil	M.:’nik Davranış	3.10.1986
	Bora Damalı		
	Günel Erköse		
Nilüfer	Oğuz Yücel	«Yunus Emre»	23.9.1986
	Ahmet Işık	Masonlukta Dışa Açılma	28.10.1986
Burç	Mehmet Nejdet Özbelge	Meşguliyetle Zihin Fonksiyonlarının Canlılığı	29.9.1986
	Tuncay Uslu	Atatürk İlkeleri İçinde Demokrasi, Eşitlik ve Kardeşlik	10.10.1986
Sembol	Erdoğan Ersever	«Masonluk ve Sanat»	1.12.1986
Güven	Ferit Ojalva	Beyaz Siyah İrk Ayrımı	30.10.1986

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHI
Meőale	Halit Kakınc	«Masonluk Üzerine»	1.10.1986
	Şevki Gökarmn	«Spor ve Bizler»	15.10.1986
	Güngör Onal	Yönetim ve Zaman	26.11.1986
	Zafer D. Öneran	Ekonomide İnsan	10.12.1986
Anadolu	Umut İnan	Masonluk Nedir?	17.6.1986
	R. Temel	HamtaŐın Öyküsü	11.11.1986
	Yüksel Eler	Türk M.:luk Tarihine Kısa Bir Bakış	25.11.1986
ANKARA			
Uyanış	Fuat Tuygan	Hukuk İlimi ve Masonluk	5.9.1986
	E. Bero	M.: ve Ev.: Ul.: Ml.:	19.9.1986
	İihan Erkan	Deontoloji Medical ve Masonik İikeler	3.10.1986
	Yalçın Davran	Müzık İnsanlık ve Biz	17.10.1986
YükseliŐ	Seyhun TunaŐar	İslâm Düşüncesinde İik Nur	18.9.1986
	Mebut Tosunoğlu	Ekmek ve Suyun Sembolizması	20.11.1986
İnanış	Güner Ünal	M.:nik Tarih	8.9.1986
	Güner Ünal	İskoçya Büyük Locasının 250. Kutlama Gezisi İntibaları	27.10.1986
Bilgi	Avni Yazan	Radyasyon ve İnsanlık	18.6.1986
	Ergin Üstünoğlu	Mülakat Tekniği	17.9.1986
	Müfit Kulen	Türkiye de Hidroelektrik Enerji	15.10.1986
	Őüayıp Balta	Tesviye	19.11.1986
	Akın Tuna	Gönye	19.11.1986
	Ertuğrul Destan	Karşılıklı M.:nik Konuşma	3.12.1986
Barış	Mehmet Ayan	Bırakın YaŐasınlar	6.10.1986
	Seyhan TunaŐar	Özgür Düşünce	3.11.1986
Dikmen	Cengiz Orak	Masonik Sohbet	2.10.1986

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
Arayış	Can Arpac	İngiltere ve İskoçya Büyük Localarını Ziyaret İzlenimleri	7.10.1986
Üçgöl	Suha Ok Tayfun Kalkan Mustafa Ağaoğlu	2000 Yıllık Doğru Türkiye Konunun Dış İlişkiler Açısından Tartışması	10.9.1986
	Cemalettin Çelebi Ergin TURAN Ahmet Muhittin Özenc	2000 Yılına Doğru Türkiye Konunun Nüfus Açısından Tartışması	8.10.1986
Ahiler	Necip Aziz Berkcan	Masonlukta Neler Kazanıyoruz	22.5.1986
	Metin Ercan	Çalışmalarda Uyum ve Ahenk	9.10.1986
	Ethem Sena Çınar	Tekris Töreni ve Nura Kavuşma	23.10.1986
Çağ	Aydın Barlas	Sütunlar	24.9.1986
	Uğur Büğet	Bilim Hakkında Düşünceler	23.10.1986
	Hikmet Pekcan	Sevgi ve Altıncı His	12.11.1986
G. Mimarları	Zafer Yalçın	İhvan-Üs-Sefa Cemiyeti	2.9.1986
Eşitlik	Can Arpac	İskoçya İngiltere Gezisine Ait Masonik Anılar	28.10.1986
İlke	Zeki Bilgin	Beşeri Münasebetler	12.9.1986
	Kaya Güvenç	Çevre	31.10.1986
Atanur	Taner Ercan	İdeal Toplumsal ve Masonluk	6.10.1986
Denge	Metin Önder	Toplumsal Değişme ve Kültür	11.11.1986
	Şahap Atik Ziya Aktaş	Toplumsal Değişme ve Bilim	25.11.1986
İZMİR			
İzmir	İzak Hayim	Aday Seçiminden Tekrise Kadar	2.10.1986
	Özden Ertöz	Renk ve Sayı Sembolizması	2.10.1986
	Efe Erginer	Eleştiri Sanatı	16.10.1986
	Abdurahman Alom	«DOĞRULUK»	16.10.1986
	Orhan Özgediz	San'at ve Masonluk	30.10.1986
Nur	Enis Veryeri	«Kıyıyı Çal Açarlar»	23.9.1986
	Süreyya Akalın	Anılar ve Bal	7.10.1986

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHI
Arayış	Yusuf Gökdamar	M.: 'luk ve Doğma	21.10.1986
Promethee	Ertem Postacioğlu	Voltaire Birader	24.9.1986
	Geza Dologh	Üç Sayısı	26.11.1986
	İzak Strugo	Tolerans	26.11.1986
Gönül	Cahit Sofyalioğlu	Mesleğimizle İlgili Düşünceler	25.9.1986
	Ertan Gülgeze	Lafihakikat Yalan	9.10.1986
	Ergun Orhunöz	Fazilet Nedir? Fazıl Kimdir	9.10.1986
	Ömer Deniz Çivicioğlu	Templier Şövalyeleri	23.10.1986
	Faruk Kamberler	Sükût	23.10.1986
İrfan	Orhan Şengün	Tekrisimden Bu Yana İzlenimlerin	2.6.1986
	Burhan Ceyhan	Günümüzde Masonluk	13.10.1986
	Koray Derman	Tekrisimin Üçlü Sembolizması	24.11.1986
Ümit	Semih Sah		
	Erol Ergin	Tekris İntibaları	6.6.1986
	Ali Çetin Sökmen		
Ephesus	Güngör Kavadarlı	Sembollerin Mahiyeti	8.10.1986
	Hayim Çıkurel	Tekrisin Sembolleri	22.10.1986
Eylem	Sancer Maruflu	M.: 'luk ve Felsefe	20.10.1986
	Sanver Süzek	M.: 'luğun Özelliği	20.10.1986
	Kayar Tuncer	Atatürk'ün Kardeşlik, Eşitlik ve Özgürlük Anlayışı	17.11.1986
Başarı	Saim Efelerli	İyilik, Güzellik ve Doğruluk	13.10.1986
	Hamdi Şehirlioğlu	Kardeşlik Sevgisi	27.10.1986
İşın	Ali Şevki Tanyü	İskoçya Büyük Locasının 250'inci Kuruluş Yıldönümü ile İngiltere Büyük Locasının Ziyaret İntibalarım	20.10.1986
Ege	Tunçel Uzel	Hakikat Üzerine	23.10.1986
	Muzaffer Ek	Düşünce Odası	23.10.1986
	Cem Türkmenoğlu	Tekrisin Sembolizması	23.10.1986
	Taner Toparlık	Loca İçinde Davranış	9.10.1986
	Hanri Benazus	Dost Dost Dedikleri	20.11.1986

KURULUŞ YILDÖNÜMLERİNİ İDRAK EDEN LOCALAR

VADİSİ	LOCASI	KURULUŞ TARİHİ
İSTANBUL	HULUS	25.10.1961
»	MÜSAVAT	26.11.1950
»	LİBERTAS	29.11.1952
»	DEVİRİM	1.12.1962
»	FREEDOM	18.12.1961
ANKARA	S. DOSTLAR	29.12.1958
»	BİLGİ	7.10.1951
»	ÇAĞ	22.11.1969
»	İNANIŞ	29.11.1951
»	ÇANKAYA	23.12.1961
»	BARIŞ	25.12.1954
»	DİKMEN	25.12.1954

ARAMIZDAN AYRILANLAR

ADI SOYADI	DOĞUM YER-TARİHİ	TEKRİS TARİHİ	LOCASI	EB.: MAŞ.:
Suat Beşe	İstanbul, 1912	27.3.1964	Çankaya	7.7.1986
Orhan Kutlu	Manisa, 1931	3.12.1985	Erdem	11.5.1986
Cumhur Kerimoğlu	Ankara, 1943	22.12.1969	Erdem	20.3.1986
Muvaffak Arsan	İstanbul, 1916	1.12.1972	Ülke	30.8.1986
Hüseyin Onat	Ankara, 1951	16.11.1984	Uyanış	7.8.1986
Orhan Arçıl	Bursa, 1913	8.6.1966	Ahenk	13.7.1986
Hüsamettin Aral	Posof, 1925	10.5.1966	Anadolu	12.7.1986
Danış Şalvat	K.D.Z. 1923	7.1.1977	Burç	30.6.1986
Sadık Şendil	İstanbul, 1912	9.6.1982	Gün	26.7.1986
Rene Ancel	İstanbul, 1926	10.12.1963	Hümanitas	17.8.1986
Leon Edl Anavı	İstanbul, 1914	7.10.1969	Hümanitas	12.7.1986
Nisim Afumudo	İstanbul, 1920	21.12.1954	Delta	10.10.1986
Yorgı Vakalopoulos	İstanbul, 1916	3.5.1954	Hulus	2.10.1986
Tevfik İnci	İstanbul, 1906	1.4.1954	Şefkat	30.9.1986
Acar Avun	Ankara, 1928	27.10.1982	Ephessus	11.6.1986
Adil Üçer	İstanbul, 1902	5.5.1953	Hürriyet	18.10.1986
Hüsni Ocakçıoğlu	Malatya, 1926	4.12.1970	Kültür	28.9.1986
Melih Tokay	Selânik, 1920	6.6.1953	Barış	18.7.1986
M. Emin Hekimgil	İstanbul, 1915	5.5.1964	Dikmen	18.8.1986
Sadun Erenil	İstanbul, 1919	16.6.1964	Dikmen	10.5.1986

EBD.: MAŞ.: 'a intikal eden kardeşlerimize EV.: 'ın U.: M.: 'dan sonsuz mağfiret ve kederli ailelerine ve bütün kardeşlerimize sabırlar dileriz.

HIÇ BİR ŞEY ÖLMEZ — HER ŞEY YAŞAR

MİMAR SİNAN

Organ of the Grand Lodge

of Free and Accepted Masons of Turkey

CONTENTS

4. Message from the Grand Master Cavit YENİCİOĞLU
8. 20. Years Labor of Mimar Sinan L. Reşad UMUR
14. After N.C. Akkerman Cevad Memduh ALTAR
20. Turkish Freemasonry's
place Today Cevad Mehruh ALTAR
29. Short History and comparison of
Turkish Freemasonry Abdurrahman ERGİNSOY
35. Freemasonry in India Abdurrahman ERGİNSOY
43. Nur L. Nr. 73 Selim AMADO
Sami DAY
53. Sacred numbers in the Holy Books Kemal TÜREN
68. Freemasonry accused in Islam and
the truth behind it Naki Cevad AKKERMAN
76. Discipline and Freedom in
Freemasonry Raşit TEMEL
80. Plans for the future Nezih RONA
83. Tolerance or Putting-up With ... Halil İbrahim GÖKTÜRK
86. Symbolism of the Foot Reşat ATABEK
90. News From our L. Mimar SİNAN
100. In Memoriam Mimar SİNAN

Adress : 25, Nuruziya Sokağı — Beyoğlu / İSTANBUL

YEAR : 1986

NO: 62

